

Brüssel, 13. detsember 2017
(OR. en)

15236/17

Institutsioonidevaheline
dokument:
2016/0382 (COD)

ENER 486
CLIMA 335
CONSOM 383
TRANS 532
AGRI 666
IND 352
ENV 1015
CODEC 1969

MÄRKUS

Saatja:	Alaliste esindajate komitee (COREPER I)
Saaja:	Nõukogu
Eelmise dok nr:	8697/5/17 ENER 149 CLIMA 106 CONSOM 165 TRANS 159 AGRI 237 IND 97 ENV 394 CODEC 698 REV 5
Komisjoni dok nr:	15120/1/17 ENER 417 CLIMA 168 CONSOM 298 TRANS 479 AGRI 650 IND 261 ENV 757 IA 130 CODEC 1802 REV 1 (en) + ADD 1 REV 1 (en)
Teema:	Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (uuesti sõnastatud) - Üldine lähenemisviis

1. Komisjon võttis 30. novembril 2016 vastu paketi „Puhas energia kõikidele eurooplastele“, sealhulgas ka eelnimetatud ettepaneku. Pakett esitati 2016. aasta detsembris transpordi, telekommunikatsiooni ja energeetika (energeetika) nõukogule. Ministrid pidasid esimese arvamuste vahetuse 2017. aasta veebruaris ning pärast mõjuhinnangute läbivaatamist ja ettepanekute üksikasjaliku läbivaatamise esimesi voorusid esitati ministritele 2017. aasta juunis paketti käsitlev eduaruanne.

Eesti eesistumisperioodil toimusid kuid kestnud pingelised täiendavad läbirääkimised, sealhulgas kolm arutelu COREPERis, mille tulemusel saavutati tasakaalustatud kompromiss, nagu on kajastatud käesoleva dokumendi lisas ja *addendum*'is. Nõukogul palutakse leppida kokku üldises lähenemisviisis, et valmistada ette läbirääkimisi Euroopa Parlamendiga, mis peaks käesoleva direktiivi eelnõu suhtes oma läbirääkimisvolitused heaks kiitma 2018. aasta jaanuaris.

2. COREPERis toimus viimane arutelu 8. detsembril ning nagu sel puhul teatati, on eesistujariik jätkanud delegatsioonidega kahepoolseid konsultatsioone eelkõige kahes põhiküsimuses: küttes ja jahutuses kasutatav taastuenergia (artikkel 23) ning taastuvad energiaallikad transpordisektoris (artikkel 25). Nende kahe olulise küsimuse osas leidis eesistujariik, et kompromissteksti on võimalik täiendavalt parandada.

Kütte ja jahutuse küsimuses (artikkel 23) nähakse eesistujariigi kompromisstekstis ette, et liikmesriigid on kohustatud võtma meetmeid, et saavutada kõnealuses sektoris keskmiselt aastas soovituslik ühe protsendi suurune taastuenergia osakaalu tõus. Samuti on olemas põhjendatud võimalus kalduda kõrvale soovituslikust väärtusest kui kulutasuvuse analüüs, milles võetakse arvesse minimaalseid parameetrid, annab tulemuseks ühest protsendist madalama saavutatava kulutasuvuse taseme. Liikmesriigid, kelle taastuenergia osakaal on sektoris suurem kui 50 %, võivad selle kohustuse pidada täidetuks.

Transpordisektoris kasutatavate taastuvate energiaallikate küsimuses (artikkel 25) on eesistujariigi kompromissteksti eesmärk reageerida mitmete kattuvatele ja vastuolulistele küsimustele kõnealuses sektoris. Ambitsioonikas lähenemisviis seisneb transpordisektoris kasutatavate taastuvate energiaallikate 14 %-lises üldises eesmärgis iga liikmesriigi puhul ning 3 %-lises alleesmärgis „täiustatud biokütuste“ puhul, koos võimalusega selliseid kütuseid kahekordselt arvestada. Elektromobiilsuseks on piisavalt ruumi ja seda ergutatakse koefitsiendiga viis, samas kui elektriraudtee koefitsient on välja jäetud. Investeerimiskindluse suurendamiseks ja kütuste kättesaadavuse tagamiseks kogu perioodi jooksul, on täiustatud biokütuste eesmärgile 2025. aastaks kehtestatud siduv vahe-eesmärk 1 %.

Esimese põlvkonna biokütuste ülempiir on endiselt 7 % (milles liit leppis kokku 2015. aastal), kuid see on ühendatud liikmesriikidele antavate täiendavate stiimulitega, kellel on lubatud vähendada oma üldist eesmärki, kui vähendatakse 7 % ülempiiri. Teksti on alles jäetud võimalus eristada biokütuseid, tulenevalt nende tajutavast maakasutuse kaudse muutuse mõjust.

Eesistujariigi arvates on nendes kahes küsimuses keeruline leida täpsemat tasakaalu delegatsioonide erinevate seisukohtade vahel. Seetõttu kutsub ta ministreid üles näitama vajalikku paindlikkust ja kompromissiga nõustuma.

3. Nõukogu kutsutakse üles jõudma kokkuleppele üldise lähenemisviisi eelnõu suhtes, mis on esitatud käesoleva dokumendi lisas ja *addendum*'is.

Muudatused võrreldes komisjoni ettepanekuga on märgitud **paksus kirjas**; väljajäetud tekst on tähistatud nurksulgudega [...].

Muudatused võrreldes eelmise tekstiga (8697/5/17 REV 5 + COR 1) on esitatud **paksus allajoonitud kirjas**; väljajäetud tekst on tähistatud nurksulgudega [...].

N.B. Õigusteenistuste konsultatiivse töörühma arvamus on esitatud dokumendis 13344/17. Selle arvamuse punktis 1 on määratletud komisjoni algse ettepaneku tekst (sealhulgas lisad), mis oleks tulnud tähistada halli märgistusega. Arvamuse punktis 2 tehtud sisuline parandus on lisatud käesolevasse teksti (REV 3).

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV

taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (uuesti sõnastatud)

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli **192 lõiget 1 ja** artikli 194 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/28/EÜ¹ on korduvalt oluliselt muudetud². Kuna kõnealusesse direktiivi on vaja teha uusi muudatusi, tuleks see selguse huvides uuesti sõnastada.
- (2) Taastuvate energiaallikate edendamine on üks liidu energiapoliitika eesmärke, **mida püütakse saavutada käesoleva direktiiviga. Samaaegselt püütakse käesoleva direktiiviga saavutada järgmisi keskkonnavalaseid eesmärke: keskkonna kvaliteedi säilitamine, kaitsmine ja parandamine, inimeste tervise kaitsmine ning loodusvarade kaalutletud ja mõistlik kasutamine uute ja taastuvate energiaallikate väljaarendamise kaudu. Käesoleva direktiivi puhul on mõlemad eesmärkide kogumid lahutamatu üksteisega seotud, ilma et üks oleks teisejärguline või teistega võrreldes kaudsem.** Taastuvatest energiaallikatest saadud energia ulatuslikum kasutamine moodustab tähtsa osa meetmepaketist, mis on ette nähtud kasvuhooenergia heitkoguste vähendamiseks ning 2015. aasta Pariisi kliimakokkuleppe täitmiseks ja selleks, et viia ellu liidu kliima- ja energiaraamistik 2030, sealhulgas siduv eesmärk vähendada liidus 2030. aastaks heitkogust vähemalt 40 % võrreldes 1990. aasta tasemega. **Liidu 2030. aasta siduv taastuenergiaeesmärk ning liikmesriikide panused selle saavutamiseks, sealhulgas nende lähtestsenaariumid 2020. aastaks seatud riiklike üldeesmärkide suunas liikumise jätkamiseks, kuuluvad liidu energia- ja keskkonnapoliitika seisukohalt äärmiselt tähtsate elementide hulka. Muud seesugused äärmiselt tähtsad elemendid sisalduvad näiteks käesoleva direktiiviga hõlmatud raamistikus taastuvatel energiaallikatel põhineva kütte ja jahutuse ning taastuvtoorainest valmistatud transpordikütuste väljatöötamiseks.**

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiiv 2009/28/EÜ taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta ning direktiivide 2001/77/EÜ ja 2003/30/EÜ muutmise ja hilisema kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 140, 5.6.2009, lk 16).

² Vt XI lisa A osa.

- (2a) [] **Taastuvatest energiaallikatest toodetud energia ulatuslikum kasutamine** on oluline osa ka energiavarustuskindluse tugevdamisel, tehnoloogilise arengu ja uuendustegevuse edendamisel ning tööhõivevõimaluste loomisel ja regionaalarengus, eriti maapiirkondades ja eraldatud piirkondades või väikese rahvastikutihedusega piirkondades.
- (3) Eelkõige ulatuslikumad tehnoloogilised täiustused, stiimulid ühistranspordi laiendamiseks ja kasutamiseks, energiatõhusate tehnoloogiate kasutamine ning taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamine elektri-, kütte- ja jahutus- ning transpordisektoris on koos energiatõhususmeetmetega väga mõjusad vahendid, mille abil vähendada liidus kasvuhoonegaaside heidet ja liidu sõltuvust imporditud gaasist ja naftast.
- (4) Direktiiviga 2009/28/EÜ kehtestati taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise õigusraamistik, milles sätestati 2020. aastaks täidetavad siduvad riiklikud eesmärgid taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaalu kohta energiatarbimises ja transpordis. Komisjoni 22. jaanuari 2014. aasta teatises³ määrati kindlaks liidu tulevase energia- ja kliimapoliitika raamistik ning edendati ühist arusaama sellest, kuidas arendada kõnealust poliitikat pärast 2020. aastat. Komisjon tegi ettepaneku, et liidu 2030. aasta eesmärk peaks olema taastuvenergia vähemalt 27 % osakaal liidus tarbitavas energias.
- (5) Euroopa Ülemkogu kiitis 2014. aasta oktoobris kõnealuse eesmärgi heaks ja märkis, et liikmesriigid võivad seada ulatuslikumad riiklikud eesmärgid, **et viia ellu oma kavandatud panused liidu 2030. aasta eesmärgi saavutamisse ning minna neist kaugemale.**

³ „Kliima- ja energiapoliitika raamistik ajavahemikuks 2020–2030“ (COM/2014/015 final).

- (6) Euroopa Parlament on resolutsioonis kliima- ja energiapoliitika raamistiku kohta ajavahemikuks 2020–2030 ning resolutsioonis taastuenergia kasutuselevõttu käsitleva arenguaruande kohta toetanud liidu siduvat eesmärki saavutada 2030. aastaks taastuvatest energiaallikatest toodetud energia vähemalt 30 % osakaal koguenergia lõpptarbimises ning rõhutanud, et selle eesmärgi elluviimiseks tuleks igale riigile kehtestada oma eesmärgid, milles võetakse arvesse iga liikmesriigi olukorda ja võimalusi.
- (7) Seepärast on asjakohane kehtestada liidu siduv eesmärk saavutada taastuenergia vähemalt 27 % osakaal. Liikmesriigid peaksid lõimitud riiklikus energia- ja kliimakavas määrama kindlaks oma panuse kõnealuse eesmärgi saavutamisel, järgides määruses [juhtimine] sätestatud juhtimisprotsessi.
- (8) Liidu 2030. aasta siduva taastuenergiaeesmärgi kehtestamisega kannustatakse ka edaspidi selliste tehnoloogialahenduste arendamist, mille abil toodetakse taastuenergiat ja tagatakse investoritele kindlustunne. Liidu tasandil kindlaks määratud eesmärk võimaldaks liikmesriikidele suuremat paindlikkust täita oma kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise eesmärgid võimalikult kulutõhusalt ning arvestades riigi konkreetset olukorda, energiaallikate jaotust ja taastuenergia tootmise suutlikkust.

- (9) Selleks et tagada direktiiviga 2009/28/EÜ saavutatud tulemuste kinnistamine, peaksid riiklikud 2020. aasta eesmärgid olema liikmesriikide miinimumpanus uude 2030. aasta raamistikku. **Riigi taastuvate energiaallikate osakaal ei tohiks mitte mingil juhul olla kõnealusest panusest väiksem ja kui see seda siiski on [], peaksid asjaomased liikmesriigid võtma asjakohased meetmed selle miinimumpanuse saavutamise tagamiseks, [] nagu on osutatud määruses [juhtimine]. Kui liikmesriik ei suuda oma lähteosakaalu saavutada, mõõdetuna ühe aasta pikkuse perioodi jooksul, peaks ta võtma ühe aasta jooksul täiendavaid meetmeid, et katta lähtestsenaariumist puudujääv osa. Kui liikmesriik on võtnud tulemuslikult kõnealuseid vajalikke meetmeid ja täitnud oma kohustuse kõnealune puudujääk katta, tuleks pidada liikmesriiki tema lähtestsenaariumi kohaseid kohustuslikke nõudeid täitvaks alates hetkest, mil kõnealune puudujääk tekkis, ning seda nii käesoleva direktiivi kui määruse [juhtimine] kohaselt. Asjaomast liikmesriiki ei saa seetõttu pidada oma lähteosakaalu saavutamise kohustust mittetäitnuks selle ajavahemiku jooksul, mil puudujääk tekkis. Nii 2020. kui ka 2030. aasta raamistik toetavad lahutamatu liidu keskkonna- ja energiapoliitika eesmärkide saavutamist.**
- (10) Liikmesriigid peaksid võtma lisameetmeid juhul, kui taastuvate energiaallikate osakaal liidu tasandil ei vasta liidu trajektoorige taastuvenergia vähemalt 27 % osakaalu saavutamisel. Määruses [juhtimine] on sätestatud, et kui komisjon teeb lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade hindamisel kindlaks puudujäägid eesmärkide ulatuslikkuse osas, võib ta võtta liidu tasandi meetmeid kõnealuse eesmärgi saavutamise tagamiseks. Kui komisjon teeb lõimitud riiklike energia- ja kliimaalaste eduaruannete hindamisel kindlaks puudujäägid eesmärkide saavutamise osas, peaksid liikmesriigid kohaldama määruses [juhtimine] sätestatud meetmeid, mis võimaldavad neile meetmete valimisel piisavat pandlikkust.
- (11) Selleks et toetada liikmesriikide ulatuslikku panust liidu eesmärgi saavutamisse, tuleks kehtestada finantsraamistik, mille eesmärk on hõlbustada investeerimist taastuvenergiaprojektidesse neis liikmesriikides ja seda muu hulgas ka rahastamisvahendite kasutamise kaudu.

- (12) Komisjon peaks pöörama suurt tähelepanu vahendite eraldamisele selleks, et vähendada taastuvaid energiaallikaid käsitlevate projektidega seotud kapitalikulusid, mis mõjutavad oluliselt taastuvenergiaprojektide maksumust ja konkurentsivõimet, **ning tehniliselt võimalikuks ja majanduslikult jõukohaseks taastuvenergia suuremaks kasutuselevõtuks vajaliku põhitaristu (nagu ülekande- ja jaotusvõrgutaristu, arukad võrgud ja ühendused) väljatöötamisele.**
- (13) Komisjon peaks hõlbustama parimate tavade vahetamist riiklike või piirkondlike pädevate asutuste või organite vahel, näiteks korrapärase kohtumiste kaudu, et teha kindlaks ühine lähenemisviis, mille alusel edendada kulutõhusate taastuvenergiaprojektide suuremat kasutuselevõttu, kannustada investeerimist uude, paindlikku ja puhtasse tehnoloogiasse ning töötada läbipaistvate kriteeriumide ja usaldusväärsete turu hinnasignaalide põhjal välja asjakohane strateegia sellise tehnoloogia kasutuselt kõrvaldamiseks, mis ei aita heitkogust vähendada või ei võimalda piisavat paindlikkust.
- (14) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2001/77/EÜ,⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2003/30/EÜ⁵ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1099/2008⁶ on kehtestatud eri liiki taastuvatest energiaallikatest toodetud energia määratlused. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis XXXX/XX/EL⁷ on kehtestatud määratlused elektrisektori jaoks üldiselt. Õiguskindluse ja selguse huvides on asjakohane kasutada kõnealuseid määratlusi ka käesolevas direktiivis.

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. septembri 2001. aasta direktiiv 2001/77/EÜ, mis käsitleb taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia kasutamise edendamist elektrienergia siseturul (EÜT L 283, 27.10.2001, lk 33).

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. mai 2003. aasta direktiiv 2003/30/EÜ, millega edendatakse biokütuste ja muude taastuvkütuste kasutamist transpordisektoris (ELT L 123, 17.5.2003, lk 42).

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1099/2008 energiastatistika kohta (ELT L 304, 14.11.2008, lk 1).

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu ... direktiiv XXXX/XX/EL elektrienergia siseturu ühiseeskirjade kohta (ELT L...).

- (15) Taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrit käsitlevad toetuskavad on osutunud tõhusaks vahendiks taastuvelektri kasutuselevõtmise edendamisel. Kui liikmesriigid otsustavad toetuskavasid rakendada, tuleks toetust anda kujul, mis moonutab võimalikult vähe elektriturgude toimimist. Sel eesmärgil on järjest rohkemates liikmesriikides toetus kujul, mis hõlmab selle andmist lisaks turul teenitud tulule, **ning vajaliku toetuse taseme kindlaksmääramiseks luuakse turupõhiseid süsteeme. Koos meetmetega, mida võetakse selleks, et kohandada turgu taastuvate energiaallikate suureneva osakaaluga, on see oluline element taastuvate energiaallikate turgudele lõimimise suurendamiseks. Väikesemahuliste ja näidisprojektide puhul võib siiski vajalikuks osutuda eritingimuste (sealhulgas soodustariifide) kehtestamine, et tagada kulutasuvus. Kõnealused tingimused peavad olema kooskõlas määruse [elektrituru määrus] artiklis 11 kehtestatud eeskirjadega.**

- (16) Taastuvatest energiaallikatest toodetud elektri kasutuselevõtt peaks kaasa tooma võimalikult väikesed kulud tarbijatele ja maksumaksjatele. Liikmesriigid peaksid toetuskavade väljatöötamisel ja toetuse määramisel püüdma kasutuselevõttuga seotud süsteemi üldkulud miinimumini viia, tehes samas **CO₂-heite vähendamise alaseid pingutusi 2050. aastaks seatud vähese CO₂-heitega majanduse eesmärgi suunas liikudes. Paljudel juhtudel on turupõhised mehhanismid (nt võistupakkumine) osutunud tõhusateks vahenditeks toetuskulude vähendamiseks konkurentsipõhistel turgudel. Siiski võib juhtuda, et väga piiratud konkurentsi tingimustes ei pruugi võistupakkumine tingimata viia tõhusa hinna leidmiseni. Kulutõhususe tagamiseks ja üldiste toetuskulude minimeerimiseks võib seetõttu vajalikuks osutuda tasakaalustatud erandite kaalumise. Liikmesriigid peaksid oma toetuskavade väljatöötamisel kaaluma erinevat mõju, mida turupõhised mehhanismid võivad avaldada elektrisektori välistele poliitikatele, ning võistupakkumiste kohaldamise piiramist konkreetsetele tehnoloogiatele võib kaaluda juhul, kui on vaja täielikult arvesse võtta võrgu ja süsteemi lõimimise ja arendamise vajadusi, tulemuseks olevat energiaallikate jaotust ning tehnoloogiaga kaasnevaid pikaajalisi võimalusi. Kõnealune tehnoloogiaspetsiifiline toetus võimaldab arvesse võtta ka tehnoloogiaspetsiifilisi eripärasid, nagu erinevad käivitusajad, ruumilise planeerimise nõuded ja keskkonnalubade nõuded, mis võivad takistada tõhusat konkurentsi eri tehnoloogiavaldkondades.**

(16a) Liikmesriikidel on erinevad taastuenergia võimalused ja nad rakendavad riigi tasandil erinevaid kavasid taastuvatest energiaallikatest toodetud energia toetamiseks. Enamus liikmesriike rakendab selliseid toetuskavasid, mis soodustavad vaid sellist taastuvatest energiaallikatest toodetud energiat, mis on toodetud nende territooriumil. Riiklike toetuskavade nõuetekohaseks toimimiseks on väga oluline, et liikmesriigid saaksid jätkuvalt juhtida oma riiklike toetuskavade mõju ja kulusid vastavalt oma erinevatele võimalustele. Üks oluline vahend käesoleva direktiivi eesmärgi saavutamiseks on kindlustada riiklike toetuskavade nõuetekohane toimimine vastavalt direktiividele 2001/77/EÜ ja 2009/28/EÜ, et säiliks investorite usaldus ja et võimaldada liikmesriikidel töötada välja tõhusad riiklikud meetmed, et anda oma asjaomane panus liidu 2030. aasta taastuenergiaeesmärgi ja mis tahes nende endi poolt seatud riiklike eesmärkide saavutamiseks. Käesolev direktiiv peaks hõlbustama taastuvatest energiaallikatest toodetud energia piiriülest toetamist ilma, et see mõjutaks riiklike toetuskavasid ebaproportsionaalsel viisil.

- (17) Toetuskavade avamisega piiriüleseks osalemiseks piiratakse negatiivset mõju energia siseturule ja võidakse teatavatel tingimustel aidata liikmesriikidel saavutada liidu eesmärki kulutõhusamal viisil. Piiriülene osalemine on liidu taastuvaid energiaallikaid käsitleva poliitika arendamise loomulik osa, **edendades lähenemist ja koostööd** liidu tasandi siduva eesmärgi saavutamisse **panustamiseks**. Seepärast on asjakohane [] **innustada** liikmesriike avama toetuse muudes liikmesriikides asuvatele projektidele ning määrama kindlaks mitu viisi, kuidas selline järkjärguline avamine võib toimuda, tagades kooskõla Euroopa liidu toimimise lepingu sätetega, sealhulgas artiklitega 30, 34 ja 110. **Kuna elektrivooge ei ole võimalik jälgida, on asjakohane siduda toetuse avamine nende osadega, mis vastavad püüdlustele füüsiliste ühenduste tegelike tasemete poole, ja võimaldada liikmesriikidel piirata oma avatud toetuskavasid nende liikmesriikidega, kellega neil on otsesed võrguühendused, mis näitaks praktikas liikmesriikidevaheliste füüsiliste voogude olemasolu. See ei tohiks siiski kuidagi mõjutada elektriturgude piirkonna- ja piiriülest toimimist.**

- (17a) Tagamaks, et toetuskavade avamine on vastastikune ja toob vastastikust kasu, peaksid osalevad liikmesriigid sõlmima koostöölepingu. Liikmesriikidele peaks jääma kontroll taastuvelektri kasutuselevõtmise tempo üle oma territooriumil, et eelkõige arvesse võtta seonduvaid lõimimiskulusid ja vajalikke võrguinvesteeringuid. Seega peaks liikmesriikidel olema võimalik piirata nende territooriumil asuvate käitiste osalemist neile teiste liikmesriikide poolt avatud pakkumismenetlustes [...]. Kahepoolsed lepingud peaks piisavalt kajastama kõiki asjakohaseid punkte, näiteks seda, kuidas võetakse arvesse liikmesriigi poolt muu liikmesriigi territooriumil läbi viidava projektiga seotud kulusid, sh võrkude tugevdamise, energiasiidete ning salvestamis- ja varusüsteemidega seotud kulusid, ning võimalikku võrgu ülekoormust. Seejuures peavad liikmesriigid siiski olema asjakohaselt arvesse võtnud kõiki meetmeid, mis võimaldaksid kõnealust täiendavat taastuvelektri võimsust kulutõhusalt lõimida, olgu siis regulatiivselt (näiteks turukorraldusega seoses) või täiendavate investeeringutega erinevatesse paindlikkusvahenditesse (näiteks ühendused, salvestamine, nõudluse juhtimine või paindlik tootmine).
- (18) Ilma et see piiraks Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist, peaks taastuvate energiaallikate toetamise poliitika olema stabiilne ning tuleks vältida **põhjendamatuid tagasiulatuvaid** muutusi. Selline muutmine mõjutab otseselt kapitalirahastamiskulusid, projekti arendamise kulusid ja seetõttu ka liidus taastuvate energiaallikate kasutuselevõtmisega seotud üldkulusid. Liikmesriigid peaksid vältima seda, et taastuvenergiaprojektide jaoks **antud** toetuse läbivaatamine mõjutaks negatiivselt projektide majanduslikku elujõulisust, v.a juhul kui selline selgetele, objektiivsetele ja eelnevalt kindlaksmääratud kriteeriumidele tuginev läbivaatamine oli ette nähtud juba algse toetuskavaga. Sellega seoses peaksid liikmesriigid edendama kulutõhusat toetuspoliitikat ja tagama selle rahandusliku jätkusuutlikkuse.

- (19) Liikmesriikide kohustus koostada taastuenergia tegevuskavad ja eduaruanded ning komisjoni kohustus anda aru liikmesriikide edusammude kohta on väga tähtis selleks, et suurendada läbipaistvust, tagada selgus investoritele ja tarbijatele ning võimaldada tulemuslikku seiret. Määruses [juhtimine] on need kohustused lõimitud energialiidu juhtimise süsteemi, milles on seostatud energia- ja kliimavaldkonna kavandamis-, aruandlus- ja seirekohustused. Samuti on taastuenergiat käsitlev läbipaistvusplatvorm lõimitud määrusega [juhtimine] loodud üldisemasse e-platvormi.
- (20) Tuleb sätestada läbipaistvad ja üheselt mõistetavad reeglid taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaalu arvutamiseks ja selliste allikate määramiseks.
- (21) Hüdroenergia ja tuuleenergia osatähtsuse arvutamisel käesoleva direktiivi eesmärkidel tuleks ilmastikutingimuste mõju tasakaalustamiseks kasutada normaliseerimisvalemit. Samuti ei tohiks elektrit, mis on toodetud eelnevalt mäe otsa pumbatud vett kasutavates pumpelektrijaamades, käsitada taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrina.
- (22) Soojuspumbad, mis võimaldavad [] ümbritseva keskkonna või geotermilise energia kasutamist kasulikul temperatuuril, või jahutussüsteemid vajavad toimimiseks elektrit või muud lisaenergiat. Seetõttu tuleks **kõnealuste süsteemide [] käivitamiseks kasutatav energia maha arvestada kogu kasutatavast energiast või piirkonnast siirdatud energiast []**. Arvesse tuleks võtta üksnes **selliseid kütte- ja jahutussüsteeme [], mille toodang või piirkonnast siirdatud energia [] ületab oluliselt nende kasutamiseks vajalikku primaarenergiat. Jahutussüsteemid on osa liikmesriikide energiatarbimisest ning seetõttu on asjakohane, [] et arvutusmeetodid võtaksid arvesse kõnealustes süsteemides kasutatavat taastuenergia osakaalu kõikides lõpptarbimissektorites.**
- (23) Passiivsete energiasüsteemide puhul kasutatakse energia rakendamiseks ehituskonstruksioone. Seda käsitatakse kui säästetud energiat. Selliselt rakendatud energiat ei tuleks käesoleva direktiivi kohaldamisel arvesse võtta, et vältida topeltarvestust.

- (24) Mõnes liikmesriigis on lennundusel nende summaarses energia lõpptarbimises suur osakaal. Arvestades praeguseid tehnoloogilisi ja regulatiivseid piiranguid, mis takistavad biokütuste kasutamist lennunduses kaubanduslikul eesmärgil, on asjakohane sätestada niisuguste liikmesriikide puhul osaline erand, jättes siseriikliku õhutranspordi osas nende summaarse energia lõpptarbimise arvutamisest välja koguse, mille võrra nad poolteist korda ületavad liidu summaarse energia lõpptarbimise keskmist taset lennunduses 2005. aastal, nagu seda hindas Eurostat, s.t 6,18 %. Küpros ja Malta sõltuvad oma saarelise ja äärealase asukoha tõttu lennundusest kui transpordiliigist, millel on oluline tähtsus nende kodanikele ja majandusele. Seetõttu on riikliku lennunduse osakaal Küprose ja Malta summaarses energia lõpptarbimises ebaproportsionaalselt kõrge, st üle kolme korra suurem kui liidu 2005. aasta keskmine ja nad on seetõttu praegustest tehnoloogilistest ja regulatiivsetest piirangutest ebaproportsionaalselt mõjutatud. Nende liikmesriikide puhul on seetõttu asjakohane sätestada, et see erand kataks kogust, mille võrra nad ületavad liidu summaarse energia lõpptarbimise keskmist taset lennunduses 2005. aastal, nagu seda hindas Eurostat, s.t 4,12 %.
- (25) Selle tagamiseks, et IX lisas võetakse arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2008/98/EÜ⁸ kehtestatud jäätmehierarhia põhimõtteid, liidu säästlikkuskriteeriume ning vajadust tagada, et kõnealuse lisaga ei tekitata lisanõudlust maa järele, kuid edendatakse samas jäätmete ja jääkide kasutamist, peaks komisjon nimetatud lisa korrapärasel hindamisel kaaluma selliste täiendavate lähteainete lisamist, millega ei kaasne olulist moonutavat mõju (kõrval)saaduste, jäätmete või jääkide turule.

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiiv 2008/98/EÜ, mis käsitleb jäätmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks teatud direktiivid (OJ L 312, 22.11.2008, p. 3).

- (26) Selleks et luua võimalusi käesolevas direktiivis sätestatud liidu eesmärgi saavutamise kulude vähendamiseks ning võimaldada liikmesriikidel paindlikult täita kohustust mitte jääda pärast 2020. aastat allapoole nende 2020. aasta riikliku eesmärgi, on asjakohane hõlbustada teistes liikmesriikides taastuvatest energiaallikatest toodetud energia tarbimist ning võimaldada liikmesriikidel võtta oma taastuenergia osakaalu puhul arvesse teistes liikmesriikides tarbitud taastuvatest energiaallikatest toodetud energiat. Sel eesmärgil **luuakse Euroopa Liidu taastuenergia platvorm (edaspidi „ERDP“), mis võimaldab taastuenergia osakaaluga kauplemist liikmesriikide vahel lisaks kahepoolsetele koostöölepingutele.** [] See [] täiendab toetuskavade vabatahtlikku [] avamist [] muudes liikmesriikides asuvatele projektidele. [] **Liikmesriikidevahelised lepingud** hõlmavad statistilisi ülekandeid, liikmesriikide vahelisi ühisprojekte või ühiseid toetuskavasid.
- (27) Liikmesriike tuleks julgustada rakendama kõiki käesolevas direktiivis sätestatud eesmärkidega seotud asjakohaseid koostöövorme. Selline koostöö võib toimuda kõigil tasanditel kahe- või mitmepoolselt. Lisaks ainult käesoleva direktiiviga ette nähtud mehhanismidele, mis mõjutavad eesmärgiks seatud taastuenergia osakaalu arvutamist ja eesmärgi saavutamist, nimelt **kahepoolselt või ERDP kaudu tehtud** liikmesriikidevahelised statistilised ülekanded, ühisprojektid ja ühised toetuskavad, võib koostöö toimuda ka näiteks teabe ja parimate tavade vahetamise kujul, nagu on eelkõige ette nähtud määruses [juhtimine] sätestatud e-platvormis, ja igat liiki toetuskavade muu vabatahtliku kooskõlastamise vormis.

- (28) Taastuvatest energiaallikatest väljaspool liitu toodetud imporditud elektrit peaks olema võimalik arvesse võtta liikmesriikide taastuenergia osakaalu saavutamisel. Et tagada nii liidus kui kolmandates riikides tavapärase energia taastuvatest energiaallikatest toodetud energiaga asendamise piisav mõju, on asjakohane tagada, et sellist importi saaks usaldusväärsel viisil jälgida ja arvestada. Kaaluda tuleb kolmandate riikidega sõlmitavaid lepinguid, milles käsitletakse sellise taastuvatest energiaallikatest toodetud elektriga kauplemise korraldust. Kui energiaühenduse asutamislepingu⁹ alusel tehtud sellekohase otsuse kohaselt on nimetatud lepingu osalised kohustatud järgima käesoleva direktiivi asjakohaseid sätteid, tuleks nende suhtes kohaldada käesolevas direktiivis ette nähtud liikmesriikidevahelise koostöö meetmeid.
- (29) Eeskirjade kohaldamisel konkreetsete projektide suhtes peaks menetlus, mida kasutatakse taastuenergiajaamade lubade väljastamiseks, sertifitseerimiseks ja litsentseerimiseks, olema objektiivne, läbipaistev, mittediskrimineeriv ja proportsionaalne. Eelkõige on asjakohane vältida igasuguseid lisakohustusi, mis võiksid tuleneda taastuenergiaprojektide liigitamisest käitistena, mis kujutavad endast suurt ohtu tervisele.
- (30) Taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kiireks kasutuselevõtuks ning pidades silmas selle üldist kõrget säästvat ja keskkonnanalast kasulikku kvaliteeti peaksid liikmesriigid niisuguste halduseeskirjade, kavandamisstruktuuride ja õigusaktide kohaldamisel, mis näevad ette käitistele loa andmist lähtudes saaste vähendamisest ja kontrollist tööstusettevõtetes, õhusaaste vastu võitlemist ning ohtlike ainete keskkonda paiskamise vältimist ja minimeerimist, võtma arvesse taastuvate energiaallikate panust keskkonna- ja kliimaeesmärkide täitmisel, eriti võrreldes mittetaastuvaid energiaallikaid kasutavate käitistega.

⁹ ELT L 198, 20.7.2006, lk 18.

- (31) Tuleks tagada käesoleva direktiivi eesmärkide ja liidu teiste keskkonnavalaste õigusaktide ühtsus. Eelkõige taastuvenergiat tootvate käitiste hindamis-, kavandamis- või litsentsimismenetluste täitmisel peaksid liikmesriigid võtma arvesse kõiki liidu keskkonnavalaseid õigusakte ning taastuvate energiaallikate panust keskkonna- ja kliimaeesmärkide täitmisesse, eriti võrreldes mittetaastuvaid energiaallikaid kasutavate käitistega.
- (32) Riiklikud tehnilised kirjeldused ja muud nõuded, mis jäävad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/1535¹⁰ reguleerimisalasse ning mis on seotud näiteks kvaliteedi, katsemetodite või kasutustingimustega, ei tohiks tõkestada taastuvenergia kasutamisega seotud seadmete ja süsteemidega kauplemist. Seepärast ei tohiks taastuvatest energiaallikatest toodetud energiaga seotud toetuskavadega ette näha riiklikke tehnilisi kirjeldusi, mis erinevad olemasolevatest liidu standarditest, või nõuda toetatavate seadmete ja süsteemide sertifitseerimist või katsetamist kindlas kohas või kindla asutuse poolt.
- (33) Riiklikul ja piirkondlikul tasandil on uutes ja renoveeritud hoonetes taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise miinimumnõudeid käsitlevad eeskirjad ja kohustused suurendanud märkimisväärselt taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamist. Neid meetmeid tuleks liidus rohkem soodustada, toetades taastuvatest energiaallikatest toodetud energia tõhusamat rakendust ehitusalaste õigusaktide ja eeskirjade kaudu.
- (34) Hoonete puhul taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise miinimumtasemete kehtestamise hõlbustamiseks ja kiirendamiseks peaks uute ja suuremahuliselt renoveeritavate olemasolevate hoonete puhul selliste miinimumtasemete arvutamine **andma piisava aluse, et hinnata, kas taastuvate energiaallikate miinimumtase on tehniliselt, funktsionaalselt ja majanduslikult teostatav. Liikmesriigid peaksid kõnealuste nõuete täitmiseks lubama muu hulgas tõhusa kaugkütte või -jahutuse ning muu energiataristu kasutamist, kui kaugkütte ja -jahutuse võrgud ei ole kättesaadavad.**

¹⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. septembri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/1535, millega nähakse ette tehnilistest eeskirjadest ning infoühiskonna teenuste eeskirjadest teatamise kord (ELT L 241, 17.9.2015, lk 1).

- (35) Selle tagamiseks, et taastuvatel energiaallikatel põhineva kütte ja jahutuse arendamise riiklikud meetmed tuginevad riigi taastuv- ja jäätmeenergia võimaluste põhjalikule väljaselgitamisele ja analüüsile ning et nende meetmetega nähakse ette taastuenergia ja heitsoojuse ja -jahutuse allikate järjest suurem lõimimine energiatarbimisse, on asjakohane nõuda liikmesriikidelt, et nad hindaksid riigi taastuvate energiaallikate võimalusi ning heitsoojuse ja -jahutuse kasutamist kütte ja jahutuse tootmiseks, et eelkõige hõlbustada taastuenergia lõimimist kütte- ja jahutusseadmetesse ning edendada tõhusat ja konkurentsivõimelist kaugkütet ja -jahutust, nagu on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2012/27/EL¹¹ artikli 2 punktis 41. Selleks et tagada kooskõla kütte ja jahutuse suhtes kehtivate energiatõhususnõuetega ning vähendada halduskoormust, peaks kõnealune hindamine olema osa põhjalikust hindamisest, mis tehakse ja millest teatatakse vastavalt direktiivi 2012/27/EL artiklile 14.

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta direktiiv 2012/27/EL, milles käsitletakse energiatõhusust, muudetakse direktiive 2009/125/EÜ ja 2010/30/EL ning tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2004/8/EÜ ja 2006/32/EÜ (ELT L 315, 14.11.2012, lk 1).

- (36) Läbipaistvate eeskirjade ja kooskõla puudumine erinevate lube andvate asutuste vahel takistab teatavasti taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamist. [] **Taotlejatele haldusalase kontaktpunkti kaudu toetuse pakkumine** [] kogu loamenetluse jooksul peaks vähendama keerukust **projektiarendaja jaoks** ning suurendama tõhusust ja läbipaistvust. **Suuniseid tuleks teha asjakohasel juhtimistasandil, võttes arvesse liikmesriikide eripära. Ühtsed kontaktpunktid peaksid suutma anda üksikasjalikke juhiseid nende pädevuse ulatuses ning muudel juhtudel teatama taotlejale, milline on asjakohane usaldusväärne teabeallikas.** Taastuvatest energiaallikatest toodetud energiat kasutavate käitiste puhul kohaldatavaid heakskiitmisega seotud haldusmenetlusi tuleks nii palju kui võimalik tõhustada läbipaistvate ajakavade ja otsuseid käsitlevate tähtaegade kaudu, võttes arvesse võimalikke ettenägematuid viivitusi, mis võivad protsessi jooksul tekkida. Projektiarendajatele ja taastuvatesse energiaallikatesse investeerida soovivatele isikutele tuleks kättesaadavaks teha käsiraamat, et hõlbustada menetluste mõistmist. Et soodustada taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKE) ning üksikisikute poolt **kooskõlas** käesolevas direktiivis sätestatud eesmärkidega [], tuleks väikeste taastuvenergiaprojektide, sealhulgas detsentraliseeritud projektide (nagu katusele paigaldatavate päikesepaneelide) puhul võrguühendust käsitlevad otsused asendada vaid pädeva asutuse teavitamisega. Selleks et reageerida järjest suurenevale vajadusele olemasolevate taastuvenergiajaamade ajakohastamise järele, tuleks kehtestada ühtlustatud loamenetlused. Planeerimiseeskirju ja -juhiseid tuleks kohandada, et võtta arvesse kulutõhusaid ja keskkonnasõbralikke taastuvenergiat kasutavaid kütte-, jahutus- ja elektriseadmeid. Käesolevat direktiivi ja eelkõige sätteid, milles käsitletakse loamenetluse korraldust ja kestust, tuleks kohaldada, ilma et see piiraks rahvusvahelise ja liidu õiguse, sealhulgas keskkonna ja inimeste tervise kaitset käsitlevate sätete kohaldamist.

- (38) Veel üks taastuvate energiaallikate kulutõhusa kasutuselevõtmise takistus on see, et investoritel ei ole võimalik prognoosida toetuse eeldatavat kasutuselevõtmist liikmesriikides. Eelkõige peaksid liikmesriigid tagama, et toetuse kavandatav kasutamine liikmesriikides, **muu hulgas toetuskavade, maksusoodustuste või turupõhiste taastuvenergiakohustuste süsteemi vormis**, on investorite jaoks piisavalt prognoositav. See võimaldab tööstussektoril kavandada ja arendada tarneaahelat, mille tulemusel vähenevad kasutuselevõtmisega seotud üldkulud.

[]¹²

- (40) Tuleks kõrvaldada teabe- ja koolituslüngad, eelkõige kütte- ja jahutussektoris, et julgustada taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutuselevõtmist.
- (41) Kuna paigaldaja kutsealal tegutsema asumine või tegutsemine on reguleeritud kutseala, on kutsekvalifikatsioonide tunnustamise eeltingimused sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2005/36/EÜ¹³. Seetõttu ei piira käesoleva direktiivi kohaldamine direktiivi 2005/36/EÜ kohaldamist.
- (42) Kuigi direktiiviga 2005/36/EÜ on kehtestatud kutsekvalifikatsioonide, sealhulgas arhitektide kutsekvalifikatsioonide vastastikuse tunnustamise nõuded, tuleb lisaks tagada, et arhitektid ja planeerijad võtavad oma plaanides ja projektides nõuetekohaselt arvesse taastuvate energiaallikate ja kõrge kasuteguriga tehnoloogiate optimaalset kombinatsiooni. Liikmesriigid peaksid seepärast selles valdkonnas andma selgeid juhiseid. Seda tuleks teha piiramata direktiivi 2005/36/EÜ sätteid ning eelkõige selle artikleid 46 ja 49.

¹² Märkus: osa põhjendusest 39 viidi üle põhjendusse 36.

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. septembri 2005. aasta direktiiv 2005/36/EÜ kutsekvalifikatsioonide tunnustamise kohta (ELT L 255, 30.9.2005, lk 22).

- (43) Käesoleva direktiivi kohaldamisel välja antud päritolutagatiste ainus ülesanne on näidata lõpptarbijale, et asjaomane energia osakaal või energiakogus on toodetud taastuvatest energiaallikatest. Päritolutagatist võib anda sellega seotud energiast sõltumatult edasi ühelt valdajalt teisele. Kuid tagamaks, et taastuenergia ühikut saaks tarbijale sellisena esitada vaid ühel korral, tuleks vältida päritolutagatiste topeltarvestust ja topeltesitamist. Taastuenergiat, mille juurde kuuluva päritolutagatise müüs tootja eraldi, ei tohiks esitada või müüa lõpptarbijale taastuvatest energiaallikast toodetud energiana.
- (44) Asjakohane on lubada taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia tarbijaturul panustada taastuvatest energiaallikatest toodetud energia arendamisse. Seetõttu peaks liikmesriikidel **olema võimalus** nõuda, et elektritarnijad, kes avaldavad lõpptarbijatele oma energiaallikate jaotuse vastavalt direktiivi [turukorraldus] artiklile X või turustavad energiat tarbijatele, viidates taastuvatest energiaallikatest toodetud energia tarbimisele, kasutaksid taastuvatest energiaallikatest energiat tootvatest kütistest saadud päritolutagatisi.
- (45) Oluline on esitada teave, mis käsitleb toetuse abil toodetud elektri jaotust lõpptarbijate vahel. Kõnealuse tarbijatele antava teabe kvaliteedi parandamiseks peaksid liikmesriigid tagama, et päritolutagatised antakse välja kõigi toodetud taastuenergia ühikute kohta, **välja arvatud juhul, kui nad otsustavad päritolutagatise mitte välja anda nende tootjatele, kes saavad ka rahalist toetust, et võtta arvesse päritolutagatise turuväärtust.** Lisaks sellele tuleks topelthüvitamise vältimiseks nende taastuenergia tootjate puhul, kes juba saavad rahalist toetust, [] **neile antavate päritolutagatiste turuväärtus asjaomases toetuskavas maha arvestada. []**

- (46) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2012/27/EL on kehtestatud päritolutagatised selle tõendamiseks, et elekter on toodetud tõhusas koostootmisjaamas. Selliste päritolutagatiste kasutamine ei ole aga täpsustatud, seega tuleks nende **kasutamist võimaldada** ka tõhusas elektri ja soojuse koostootmisjaamas toodetud energia kasutamise kohta teabe esitamiseks.
- (47) Praegu taastuvelektri puhul kasutatavaid päritolutagatise [] tuleks laiendada ka taastuvatest energiaallikatest toodetud gaasile. **Võimaldada tuleks ka päritolutagatiste süsteemi laiendamist taastuvatel energiaallikatel põhinevale küttele ja jahutusele ning fossiilkütuste allikatele.** See tagaks järjepideva mooduse taastuvatest energiaallikatest toodetud gaaside, nagu biometaan, päritolu tõendamiseks lõpptarbijatele ja aitaks suurendada nende gaasidega seotud piiriülest kaubandust. Samuti võimaldaks see luua päritolutagatised muude taastuvatest energiaallikatest toodetud gaaside, näiteks vesiniku kohta.
- (48) On vaja toetada taastuvatest energiaallikatest toodetud energia lõimimist ülekande- ja jaotusvõrku ning energiasalvestussüsteemide kasutamist taastuvatest energiaallikatest saadud energiatoodangu varieeruvuse silumisel, eelkõige seoses eeskirjadega, milles käsitletakse dispetšjuhtimist ja võrgujuurdepääsu. Direktiivis [elektrituru korraldus] on sätestatud taastuvatest energiaallikatest toodetud elektri lõimimise raamistik. Küll aga ei hõlma kõnealune raamistik sätteid taastuvatest energiaallikatest toodetud gaasi lõimimise kohta gaasivõrku. Seepärast on vaja kaasata need sätted käesolevasse direktiivi.
- (49) Majanduskasvu saavutamise võimalused innovatsiooni ja säästva konkurentsivõimelise energiapoliitika kaudu on leidnud tunnustamist. Taastuvatest energiaallikatest energia tootmine sõltub sageli kohalikest või piirkondlikest VKEdest. Olulised on majanduskasvu ja tööhõive võimalused, mille piirkondlikud ja kohalikud investeeringud taastuvatest energiaallikatest toodetud energiasse liikmesriikides ja piirkondades kaasa toovad. Komisjon ja liikmesriigid peaksid seetõttu toetama riiklikke ja piirkondlikke arengumeetmeid kõnealustes valdkondades, soodustama taastuvatest energiaallikatest energia tootmise heade tavade vahetamist kohalike ja piirkondlike arengualgatuste vahel ning edendama ühtekuuluvuspoliitika vahendite kasutamist selles valdkonnas.

- (50) Taastuvate energiaallikate turu arengut soodustades tuleb arvesse võtta selle positiivset mõju piirkondliku ja kohaliku arengu võimalustele, ekspordiväljavaadetele ning tööhõive- ja sotsiaalse ühtsuse saavutamise võimalustele eelkõige VKEde ja sõltumatute energiatootjate jaoks.
- (51) Äärepoolseimate piirkondade eriolukorda on tunnistanud Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 349. Äärepoolseimate piirkondade elektrisektorit iseloomustab sageli eraldatus, energiavarustuse piiratus ja sõltuvus fossiilkütustest, samas kui neis piirkondades on olulised kohalikud taastuvenergia allikad. Seega võiksid äärepoolseimad piirkonnad anda eeskju innovatiivse energiatehnoloogia kasutamisel liidus. Seepärast on vaja edendada taastuvenergia kasutuselevõttu, et suurendada neis piirkondades energiavarustuse sõltumatust, ning tunnistada nende eriolukorda seoses taastuvenergia potentsiaaliga ja vajadusega avaliku sektori toetuse järele.

Sätetada tuleks erand seoses piiratud kohaliku mõjuga, mis võimaldab liikmesriikidel kehtestada konkreetsed kriteeriumid, et tagada teatud biomasskütuste tarbimise eest rahalise toetuse saamise tingimustele vastamine. Liikmesriikidel peaks olema võimalik kehtestada selliseid kriteeriume käitiste suhtes, mis kasutavad biomasskütust ja asuvad äärepoolseimates piirkondades, nagu on osutatud ELi toimimise lepingu artiklis 349, ning biomassi suhtes, mida kasutatakse kütusena nimetatud käitistes ning mis ei vasta käesolevas direktiivis sätestatud ühtlustatud säästlikkuse, energiatõhususe ja kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise kriteeriumidele. Selliseid konkreetseid biomasskütuste kriteeriume tuleks kohaldada sõltumata kõnealuse biomassi päritolust liikmesriigis või kolmandas riigis. Lisaks peaksid konkreetsed kriteeriumid olema objektiivselt põhjendatud, pidades silmas asjaomase äärepoolseima piirkonna energiasõltumatust ning seal sujuva ülemineku tagamist käesolevas direktiivis sätestatud biomasskütuste säästlikkuse, energiatõhususe ja kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise kriteeriumidele.

Arvestades, et äärepoolseimates piirkondades koosneb energiaallikate jaotus elektritootmisel suurel määral kütteõlist, tuleb nendes piirkondades võimaldada kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumide asjakohast kaalumist. Seetõttu oleks äärepoolseimates piirkondades toodetud elektri suhtes asjakohane kehtestada spetsiifiline fossiilkütuste võrdlusväärtus.

Liikmesriigid peaksid tagama enda kehtestatud konkreetsete kriteeriumide tulemusliku järgimise. Lõpetuseks, riiklikud konkreetsed kriteeriumid ei tohiks ühelgi juhul piirata käesoleva direktiivi artikli 26 lõike 9 kohaldamist. Sellega tagatakse, et käesoleva direktiiviga kehtestatud ühtlustatud kriteeriumidele vastavad biokütused, vedelad biokütused ja biomasskütused saavad jätkuvalt kasu käesoleva direktiiviga taotletavast kaubanduse hõlbustamisest, sealhulgas ka asjaomastes äärepoolseimates piirkondades.

- (52) On vaja võimaldada detsentraliseeritud taastuenergia tehnoloogiate arendamist mittediskrimineerivatel tingimustel ja takistamata taristuinvesteeringute rahastamist. Liikumisel detsentraliseeritud energiatootmise suunas on mitu eelist, näiteks kohalike energiaallikate kasutamine, suurem kohalik energiavarustuskindlus, lühemad transpordivahemaad ning vähenenud energia ülekandekaad. Samuti tugevdab selline detsentraliseerimine koha peal sissetulekuallikate ja töökohtade loomise abil ühiskonna arengut ja ühtekuuluvust.
- (53) Arvestades omatarbeks toodetud taastuvelektri tarbimise suurenevat tähtsust on vaja omatarbeks toodetud taastuenergia tarbijate määratlust ja õigusraamistikku, mis võimaldab omatarbeks toodetud energia tarbijatel toota, salvestada ja müüa elektrit ilma ebaproportsionaalset koormust kandmata. Näiteks korterielanikel peaksid olema sama suured tarbijavõimalused kui eramuelanikel. **Kuigi on küllalt tavaline, et taastuenergia tootmine toimub samas kohas, kus tarbimine, on asjakohane lubada liikmesriikidel endil kindlaks määrata, millistes piirides võib omatarbeks toodetud elektrit tarbida, määratledes näiteks täpsemalt geograafilise ulatuse või välistades avaliku võrgu kasutamise, tagades võrdsed võimalused ja võrdse kohtlemise oma vastavate raamistike piires.**

- (53a) **Omatarbeks toodetud taastuenergia tarbijad ei peaks kandma ebaproportsionaalset koormust ja kulusid. Arvesse tuleks võtta nende panust kliima- ja energiaeesmärkide saavutamisse ning nende tõttu laiemas energiasüsteemis tekkivaid kulusid ja kasu. Samal ajal ja eelkõige kulusid kajastavate tasude hindamisel peaksid liikmesriigid siiski tagama, et kõik tarbijad panustavad tasude, lõivude ja maksude kaudu tasakaalustatud viisil ja piisavalt elektri tootmis-, jaotus- ja tarbimiskulude jagamise üldsüsteemi, mis hõlmab taastuvelektri tootmise toetustega seotud kulusid viisil, mis võimaldab tarbida omatarbeks toodetud taastuvelektrit ning tagab proportsionaalsuse ja süsteemi rahandusliku jätkusuutlikkuse. Eeldusel, et kõnealused tingimused on täidetud ja ilma, et see piiraks Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist, peaks liikmesriikidele jääma õigus kohaldada teatud omatarbeks toodetud taastuenergia tarbijate rühmade (näiteks korterielanikud või kaubandusettevõtjad) suhtes erinevaid finantstingimusi individuaalsete omatarbeks toodetud taastuenergia tarbijatega (nagu eramuelanikud) võrreldes.**
- (54) Kohapealne kodanike osalemine taastuenergiaprojektides taastuenergiakogukondade kaudu on andnud märkimisväärset lisaväärtust taastuenergiale kohaliku heakskiidu saamise ja täiendava erakapitali kättesaadavuse kujul. Selline kohapealne osalemine on seda olulisem, kuivõrd suureneb taastuenergia tootmise võimsus tulevikus. **Taastuenergiakogukondadel võrdsetel alustel teiste tootjatega konkureerida võimaldavate meetmete eesmärgiks on ka suurendada kohapealset kodanike osalemist taastuenergiaprojektides ning seeläbi ka taastuenergia omaksvõtmist.**

- (55) Kohalike taastuenergiakogukondade eripärade, st nende suuruse, omandikorralduse ja nendega seotud projektide arvu tõttu võib neil olla raske konkureerida võrdsetel tingimustel suurte osalistega, nimelt konkurentidega, kelle projektid või portfellid on suuremad.
- Seetõttu peaks liikmesriikidel olema võimalik valida energiakogukonna jaoks mis tahes üksuse vorm, tingimusel et selline üksus võib enda nimel toimides teostada õigusi ja kanda kohustusi.** Meetmed, millega sellised puudused kõrvaldada, hõlmavad energiakogukondadel energiasüsteemis osalemise võimaldamist ja nende turuga lõimimise hõlbustamist. **Taastuenergiakogukonnad peaksid saama omavahel jagada energiat, mis on toodetud nende kogukonnale kuuluvates käitistes. Siiski ei tuleks kogukonna liikmeid vabastada asjakohastest kuludest, tasudest, lõivudest ja maksudest, mida peaksid sarnases olukorras kandma kogukonda mittekuuluvad lõpptarbijad või tootjad, või kui kõnealuste ülekannete jaoks kasutatakse mis tahes avalikku võrgutaristut.**
- (55a) Taastuenergiakogukonnad ja omatarbeks toodetud taastuenergia tarbijad peaksid panustama muu hulgas tasude, lõivude ja maksude kaudu tasakaalustatud viisil ja piisavalt elektri tootmis-, jaotus- ja tarbimiskulude jagamise üldsüsteemi, mis hõlmab asjakohasel juhul ka taastuvelektri tootmise toetustega seotud kulusid. Liikmesriigid peaksid saama kehtestada õiguslikke meetmeid ja tingimusi, et vältida väärkasutust ja ebaausat konkurentsi.
- (56) Kütte- ja jahutussektorit, mille arvele langeb umbes pool liidu energia lõpptarbimisest, peetakse energiasüsteemi CO₂-heite vähendamise kiirendamiseks väga oluliseks sektoriks. See sektor on strateegilise tähtsusega ka energiajulgeoleku seisukohast, sest prognooside kohaselt peaks 2030. aastaks ligikaudu 40 % taastuenergia tarbimisest moodustama taastuvatel energiaallikatel põhinev küte ja jahutus. Kuna puudub liidu tasandi ühtne strateegia, väliskulusid ei ole sisestatud ning kütte- ja jahutusturud on killustatud, on kõnealuse sektori senised edusammud olnud suhteliselt vaevatud.

- (57) Mitu liikmesriiki on rakendanud kütte- ja jahutussektoris meetmeid oma 2020. aasta taastuvenergiaeesmärgi saavutamiseks. Kuid arvestades, et puuduvad 2020. aasta järgsed siduvad riiklikud eesmärgid, ei pruugi ülejäänud riiklikud stiimulid olla piisavad pikaajaliste 2030. ja 2050. aasta CO₂-heite vähendamise eesmärkide saavutamiseks. Et sellised eesmärgid saavutada ning suurendada investorite kindlust ja soodustada taastuvatel energiaallikatel põhineva kütte ja jahutuse liiduülese turu arendamist, järgides ühtlasi energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtet, on asjakohane toetada jõupingutusi, mida liikmesriigid teevad taastuvatel energiaallikatel põhineva kütte ja jahutuse pakkumisel taastuvenergia osakaalu järkjärgulisele suurendamisele kaasaaitamiseks. Arvestades seda, kui killustatud on mõned kütte- ja jahutusturud, on väga tähtis tagada selliste jõupingutuste kavandamisel paindlikkus. Samuti on tähtis tagada, et taastuvatel energiaallikatel põhineva kütte ja jahutuse võimalik kasutuselevõtt ei põhjustaks kahjulikku kõrvalmõju keskkonnale või ebaproportsionaalseid üldkulusid. Selle ohu vähendamiseks tuleks küttes ja jahutuses kasutatava taastuvenergia osakaalu suurendamisel arvesse võtta nende liikmesriikide olukorda, kus see osakaal on juba väga kõrge, ning asjaolu, et taastuvate energiaallikate osakaalu suurendamine kaugkütte ja -jahutussüsteemides võrdlusväärtuse kohases tempos ei pruugi olla kõige kulutõhusam viis suurendada taastuvate energiaallikate üldist osakaalu süsteemis ja vähendada kasvuhoonegaaside heidet. Liikmesriikidel peaks olema lubatud kehtestada oma kavade jaoks võrdlusväärtustest erinevad väärtused.
- (58) Kaugkütte ja -jahutusega kaetakse praegu ligikaudu 10 % liidu küttevajadusest, ehkki see näitaja erineb liikmesriigiti oluliselt. Komisjoni kütte ja -jahutusstrateegias on tunnistatud võimalust vähendada kaugkütte CO₂-heidet suurema energiatõhususe ja taastuvenergia kasutuselevõtu kaudu.
- (59) Energialiidu strateegias on tunnistatud ka kodanike osa energiasüsteemi ümberkujundamisel, mis tähendab, et elanikud osalevad sisuliselt energiasüsteemi ümberkujundamises, nende energiaarved vähenevad tänu uutele tehnoloogialahendustele ning nad osalevad aktiivselt turul.

- (60) Tuleks rõhutada võimalikku sünergiat taastuvatel energiaallikatel põhineva kütte ja jahutuse kasutuselevõtmiseks tehtavate jõupingutuste ning direktiivide 2010/31/EL ja 2012/27/EL alusel kehtivate kavade vahel. Halduskoormuse vähendamiseks tuleks liikmesriikidel lasta võimalikult suures ulatuses kasutada selliste jõupingutuste elluviimiseks olemasolevaid haldusstruktuure.
- (61) Kaugkütte valdkonnas on seepärast äärmiselt tähtis võimaldada **tarbijal taotleda soojusenergiatarneid** taastuvatest **energiaallikatest []** ning vältida teatavate regulatiivnõuete ja tehnoloogialahendustega seotust ja tehnoloogiast tulenevat mahajäämust, tugevdades taastuvenergiatootjate ja lõpptarbijate õigusi, ning tagada lõpptarbijatele vahendid, mis hõlbustavad neil valida kõige energiatõhusama lahenduse ja mille puhul on võetud arvesse tulevasi kütte- ja jahutusvajadusi kooskõlas hoonete energiatõhususe eeldatavate kriteeriumidega. **Lõpptarbijale tuleks anda läbipaistvat ja usaldusväärset teavet võrgu tõhususe ja taastuvate energiaallikate osakaalu kohta nende konkreetsetes soojusenergiatarnetes. Samuti on asjakohane, et lõpptarbijal on võimalus taotleda selgesõnaliselt ainult selliste küttetoodete tarnimist, mis on pärit taastuvatest energiaallikatest.**
- (62) Täiustatud biokütustele ülemineku ettevalmistamiseks ja maakasutuse otsesest ja kaudsest muutusest tuleneva üldmõju vähendamiseks on asjakohane **piirata** selliste **teraviljast ja muudest tärkliiserikastest põllukultuuridest ning suhkru- ja õlikultuuridest** toodetud biokütuste ja vedelate biokütuste kogust, mida võib võtta arvesse käesolevas direktiivis sätestatud eesmärkide saavutamisel, **ilma et see piiraks üldist võimalust selliseid biokütuseid ja vedelaid biokütuseid tarbida.**

Liidu tasandil piirnormi kehtestamine ei tohiks takistada liikmesriikidel kehtestada madalamaid piirnorme teraviljast ja muudest tärkliiserikastest põllukultuuridest ning suhkru- ja õlikultuuridest toodetud biokütuste ja vedelate biokütuste kogustele, mida võib riiklikul tasandil võtta arvesse käesolevas direktiivis sätestatud eesmärkide saavutamisel, ilma et see piiraks üldist võimalust selliseid biokütuseid ja vedelaid biokütuseid tarbida.

- (62a) Maakasutuse kaudse muutuse leevendamisele võib kaasa aidata põllumajandussektorites tänu intensiivistunud teadustegevusele, tehnoloogilisele arengule ja teadmussiirdele toimunud saagikuse kasv üle taseme, mis oleks saavutatud ilma toidu- ja söödakultuuridest biokütuste valmistamisele suunatud tootlikkuse suurendamise kavadeta; samuti teise aastase saagi kasvatamine maa-aladel, kus varem teist aastast saaki ei kasvatatud.
- (62b) Selleks et valmistada ette üleminekut täiustatud biokütustele ning minimeerida biokütuste ja vedelate biokütuste põhjustatud otseseid ja kaudseid kasvuhoonegaaside heiteid, on asjakohane lubada liikmesriikidel piirata biokütuste ja vedelate biokütuste kogust, mis on toodetud teraviljast ja muudest tärkliiserikastest põllukultuuridest ning suhkru- ja õlikultuuridest, millel puudub positiivne mõju kasvuhoonegaaside osas ja käesolevas direktiivis sätestatud eesmärkide saavutamiseks. Kasvuhoonegaaside heite põhjuseks võib olla biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste tooraine kasvatamine, mis põhjustavad talletatud süsiniku eraldumise atmosfääri, mille tagajärjeks on süsinikdioksiidi moodustumine. Mittesäästlike taimeõli põllukultuuride kasvatamise puhul on selline oht näiteks olemas, kuna neid kasvatatakse maal, mille pinnas või taimestik on suure süsinikuvaruga.

- (63) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2015/1513¹⁴ kutsuti komisjoni üles esitama viivitamata tervikliku ettepaneku kulutõhusa ja tehnoloogia suhtes neutraalse 2020. aasta järgse poliitika kohta, millega tagada pikaajaline perspektiiv investeeringutele, mis tehakse maakasutuse kaudse muutuse vähese riskiga säästvatesse biokütustesse **peamise eesmärgiga** vähendada transpordisektori CO₂-heidet. **Liikmesriikide kohustus nõuda** kütusetarnijatelt, **et nad tarniksid teatava kindla koguse taastuvatest energiaallikatest toodetud energiat**, võib aidata tagada investoritele kindluse ning toetada alternatiivsete taastuvtoorainest valmistatud transpordikütuste, sh täiustatud biokütuste ja muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelate ja gaasiliste transpordikütuste, samuti transpordisektoris taastuvelektri kasutamise arendamist. **Kuna taastuvenergia põhinevad alternatiivid ei pruugi olla kõikidele kütusetarnijatele vabalt ja kulutõhusalt kättesaadavad, on asjakohane lubada liikmesriikidel nende vahel vahet teha ja vajaduse korral teatud tüüpi kütusetarnijaid sellest kohustusest vabastada.** Kuna transpordikütustega kauplemine on lihtne, peaksid liikmesriigid, kelle käsutuses on piiratud määral asjakohaseid ressursse, saama hõlpsasti hankida taastuvkütuseid mujalt.
- (63a) Säästvate biokütuste läbipaistvuse ja jälgitavuse tagamiseks tuleks luua Euroopa andmebaas. Kuigi liikmesriikidel peaks olema lubatud jätkuvalt kasutada või luua riiklikke andmebaase, peaksid need olema seotud Euroopa andmebaasiga, et tagada kiire andmete edastamine ja andmevoogude ühtlustamine.

¹⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. septembri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/1513, millega muudetakse direktiivi 98/70/EÜ bensiini ja diislikütuse kvaliteedi kohta ning direktiivi 2009/28/EÜ taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (ELT L 239, 15.9.2015, lk 1).

- (64) IX lisas loetletud lähteainetest toodetud täiustatud ja muud biokütused ja biogaas, muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelad ja gaasilised transpordikütused ning taastuvelektri kasutamine transpordisektoris võivad aidata vähendada CO₂-heidet, sest nendega soodustatakse liidu transpordisektori CO₂-heite vähendamist kulutõhusal viisil ja mitmekesistatakse muu hulgas transpordisektori energiaallikaid, edendades ühtlasi innovatsiooni, majanduskasvu ja tööhõivet liidu majanduses ja vähendades sõltuvust energiaimpordist. **Liikmesriikide kohustus nõuda** kütusetarnijatelt teatava **täiustatud biokütuste osakaalu** tagamist peaks soodustama täiustatud kütuste, sealhulgas biokütuste pidevat arendamist ning on oluline tagada, et kõnealune kohustus motiveeriks ühtlasi vähendama selle täitmiseks tarnitavate kütuste mõju kasvuhoonegaaside heite tekkele. Komisjon peaks hindama nende kütuste mõju kasvuhoonegaaside heite tekkele, nendega seotud tehnilist innovatsiooni ja nende säästlikkust.
- (64a) **Elektromobiilsus moodustab 2030. aastaks eeldatavasti olulise osa taastuenergiast transpordisektoris. Luua tuleks täiendavaid stiimuleid, pidades silmas elektromobiilsuse arendamise kiiret arengut ning selle sektori potentsiaali Euroopa Liidu majanduskasvu ja töökohtade loomise jaoks.** Selleks et edendada elektri kasutamist transpordisektoris ja vähendada ebasoodsamat olukorda energiastatistikas, tuleks kasutada transpordisektori jaoks tarnitud taastuvelektri koefitsiente. Elektriline jõuülekanne on sisepõlemismootorist umbes kolm korda energiatõhusam ning kuna kogu [] maanteeõidukite jaoks tarnitavat elektrienergiat ei ole spetsiaalsete mõõturite abil võimalik statistikasse arvesse võtta (nt kodus laadimine), tuleks kasutada koefitsiente, et tagada taastuenergiast põhineva elektrilise transpordi positiivse mõju nõuetekohaselt arvesse võtmine.

□

- (65) Ka tööstuskäitistes tekkinud taastumatutest [] **jäätmegaasidest ja heitgaasidest** toodetud ringlussevõetud süsiniku põhiste kütuste edendamine võib aidata täita poliitikaeesmärke, st mitmekesistada energiaallikaid ja vähendada transpordisektori CO₂-heidet, **kui nad täidavad asjaomaseid kasvuhoonegaaside heite vähendamise miinimumnõudeid**. Seepärast on asjakohane, et kütusetarnijatele kehtestatav kohustus hõlmaks ka neid kütuseid, **andes samas liikmesriikidele võimaluse mitte hõlmata neid kütuseid kohustuses, kui nad seda ei soovi**.
- (66) Majanduse CO₂-heite vähendamisele kaasaaitamiseks tuleks edendada selliste lähteainete kasutamist, mille mõju biokütustena on maakasutuse kaudse muutumise seisukohast väike. Eelkõige tuleks lisada käesoleva direktiivi lisasse lähteained selliste täiustatud biokütuste tootmiseks, mille tehnoloogia on innovatiivsem ja vähem küps. Selle tagamiseks, et kõnealune lisa oleks uusima tehnoloogilise arengu suhtes ajakohane, vältides samas tahtmatut negatiivset mõju, tuleks pärast direktiivi vastuvõtmist hinnata võimalust laiendada kõnealust lisa uutele lähteainetele.
- (67) Taastuvatest energiaallikatest toodetud gaasi uute tootjate gaasivõrkudega liitumise kulud peaksid põhinema objektiivsetel, läbipaistvatel ja mittediskrimineerivatel kriteeriumidel ning nõuetekohaselt tuleks arvesse võtta tulu, mida gaasivõrkudele tekitavad taastuvatest energiaallikatest kohapeal gaasi tootjad, kes on võrguga liitunud.

- (68) Biomassi potentsiaali täielikuks ärakasutamiseks selle nimel, et vähendada majanduse CO₂-heidet selle kasutamise kaudu materjalide ja energia saamiseks, peaksid liit ja liikmesriigid edendama olemasolevate puidu- ja põllumajandusressursside suuremat säästvat kasutuselevõtmist ja uute metsandus- ja põllumajandustootmissüsteemide väljatöötamist. **Näited selliste süsteemide kohta on vahe- ja taimkattekultuuride kasvatamine, mida kasvatatakse siis, kui kasvutingimused ei ole põhikultuuride kasvatamiseks optimaalsed või soodsad. Kuna vahekultuure kasvatatakse põhikultuuriga samal maal, ei tekita nad nõudlust täiendava maa järele. Vahekultuurid suurendavad põllumajandustoodangu hulka pindalaühiku kohta, parandades mulla kvaliteeti ja vähendades pinnase erosiooni.**
- (69) Biokütuseid, vedelaid biokütuseid ja biomasskütuseid tuleks alati toota säästlikult. Seepärast tuleks nõuda, et biokütused, vedelad biokütused ja biomasskütused, mida kasutatakse käesolevas direktiivis sätestatud liidu eesmärgi saavutamiseks, ja biokütused, vedelad biokütused ja biomasskütused, mis saavad kasu toetuskavadest, vastaksid säästlikkuse ning kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumidele. **Kõnealuste biokütuseid, vedelaid biokütuseid ja biomasskütuseid käsitlevate kriteeriumide ühtlustamine on Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 194 lõikes 1 sätestatud liidu energiapoliitika eesmärkide saavutamiseks väga oluline. Selles kontekstis tagab see energia siseturu toimimise ja hõlbustab seega (eelkõige käesoleva direktiivi artikli 26 lõiget 9 silmas pidades) liikmesriikidevahelist kauplemist nõuetele vastavate biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütustega. Eespool nimetatud kriteeriumide ühtlustamise positiivset mõju energia siseturu sujuvale toimimisele ja liidus konkurentsi moonutamise vältimisele ei tohi õõnestada. Selleks aga, et võimaldada soojus- ja elektrienergia tootmise säästlikkuse ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise ühtlustatud kriteeriumide sujuvat järkjärgulist kasutuselevõtmist, tuleks liikmesriikidel lubada üleminekumeetmena kohaldada säästlikkuse ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise riiklikke kriteeriume, mis kehtisid enne käesoleva direktiivi jõustumiskuupäeva selliste jaamade suhtes, mis saavad toetust juba heakskiidetud kavade alusel, ning seda kuni nende kavade raames antud toetuste kehtivuse lõpuni.**

- (70) Liit peaks käesoleva direktiivi raames võtma asjakohaseid samme, edendades sealhulgas biokütuste ning kütte või jahutuse ja elektri tootmises kasutatavate vedelate biokütuste ja biomasskütuste säästlikkuse ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriume.
- (71) Biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste põllumajandusliku tooraine tootmine ning käesolevas direktiivis nende kütuste kasutamiseks sätestatud soodustused ei tohiks anda tõuget bioloogiliselt mitmekesise maa hävitamiseks. Selliseid taastumatuid ressursse, mis on mitmes rahvusvahelises dokumendis tunnistatud inimkonnale väärtuslikuks, tuleks säilitada. Seepärast on vaja sätestada säästlikkuse ning kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumid, millega tagatakse, et biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste suhtes kohaldatakse soodustusi üksnes juhul, kui on tagatud, et asjaomane põllumajanduslik tooraine ei pärine bioloogiliselt mitmekesistelt maa-aladelt või kui looduskaitsealadeks või haruldaste, ohustatud või väljasuremisohus ökosüsteemide või liikide kaitsmiseks määratud maa-alade puhul on asjakohane pädev asutus tõendanud, et asjaomase põllumajandusliku tooraine tootmine ei ole looduskaitse eesmärgiga vastuolus. Metsi tuleks käsitada säästlikkuskriteeriumide puhul bioloogiliselt mitmekesisena, kui tegemist on põlismetsadega, järgides määratlust, mida ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsioon (FAO) kasutab oma ülemaailmse metsaressursside hindamise (*Global Forest Resource Assessment*) puhul, või kui need on siseriiklike looduskaitsealaste õigusaktide alusel kaitse all. Bioloogiliselt mitmekesisteks metsadeks tuleks lugeda ka maa-alad, kus leiab aset mittepuiduliste metsasaaduste korjamine, tingimusel et inimtegevuse mõju on väike. Teisi FAO määratletud metsaliike, nagu inimtegevusest mõjutatud looduslikud metsad, poollooduslikud metsad ja istandikud, ei tuleks käsitada põlismetsana. Lisaks sellele on teatavate parasvöötme ja troopiliste rohumaade, sealhulgas suure bioloogilise mitmekesisusega savannide, steppide, võsastike ja preerieate suurt bioloogilist mitmekesisust arvestades asjakohane, et sellistelt maa-aladelt pärit põllumajanduslikust toorainest saadud biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste suhtes ei tohiks kohaldada käesolevas direktiivis sätestatud soodustusi. Komisjon peaks kehtestama asjakohased kriteeriumid, et määratleda sellised bioloogiliselt mitmekesised rohumaad vastavalt parimatele kättesaadavatele teaduslikele tõenditele ja asjakohastele rahvusvahelistele standarditele.

- (72) Maad ei tohiks biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste põllumajandusliku tooraine tootmiseks kasutusele võtta, kui maakasutuse muutmise käigus toimuvat süsinikuvaru vähenemist ei saa kliimamuutustega võitlemise kiireloomulisust arvesse võttes mõistliku ajavahemiku jooksul kompenseerida biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste tootmisest ja kasutamisest tuleneva kasvuhoonegaaside heite vähenemisega. Sellega väldiksid ettevõtjad tarbetuid ja koormavaid uuringuid ning sellist suure süsinikuvaruga maa kasutuse muutmist, mis osutuks biokütuste vedelate biokütuste ja biomasskütuste põllumajandusliku tooraine viljelemiseks ebasobivaks. Ülemaailmse süsinikuvaru ülevaated osutavad, et sellesse kategooriasse tuleks lisada märgalad ja püsivalt metsaga kaetud alad, mille võrade liitus on üle 30 %.

[]

- (74) Ühise põllumajanduspoliitika raames peaksid liidu põllumajandustootjad täitma otsetoetuse saamiseks põhjalikud keskkonnanõuded. Nende nõuete täitmist on võimalik kõige tulemuslikumalt kontrollida põllumajanduspoliitika kontekstis. Nende nõuete lisamine säästlikkuskavasse ei ole asjakohane, sest bioenergiaga seotud säästlikkuskriteeriumide puhul tuleks ette näha objektiivsed ja üldiselt kohaldatavad eeskirjad. Kontrollimine ja nõuete täitmine käesoleva direktiivi alusel võib samuti põhjustada liigset halduskoormust.
- (75) On asjakohane kehtestada kogu liitu hõlmavad säästlikkuse ning kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumid elektri, kütte ja jahutuse tootmises kasutatavate biomasskütuste jaoks, et tagada jätkuvalt suur kasvuhoonegaaside heite vähenemine võrreldes fossiilkütustest alternatiividega, vältida tahtmatut mõju säästlikkusele ning edendada siseturgu.

- (76) Selle tagamiseks, et vaatamata suurenevale nõudlusele metsa biomassi järele toimub ülestöötamine säästvalt metsades, kus on tagatud uuendamine, et eritähelpanu pööratakse aladele, mis on otseselt määratud bioloogilise mitmekesisuse, maastike ja konkreetsete looduseosade kaitseks, ning et säilitatakse bioloogilise mitmekesisuse ressursid ja jälgitakse süsinikuvaru, peaks puittooraine pärinema üksnes metsadest, mis on üles töötatud vastavalt säästva metsamajandamise põhimõtetele, mis on välja töötatud metsaga seotud rahvusvaheliste algatuste (nt Euroopa metsad) raames ja mida rakendatakse siseriikliku õiguse või parimate majandamistavade kohaselt metsakinnistu tasandil. Ettevõtjad peaksid võtma asjakohaseid abinõusid, et viia miinimumini oht kasutada bioenergia tootmisel mittesäästlikku metsa biomassi. Selleks peaksid ettevõtjad võtma kasutusele riskipõhise lähenemisviisi. Seda arvestades on asjakohane, et komisjon koostab energialiidu juhtimise komiteega ja nõukogu otsuse 89/367/EMÜ¹⁵ alusel loodud alalise metsakomiteega konsulteerimise põhjal tegevussuunised riskipõhise lähenemisviisi järgimise kontrollimise kohta.
- (77) Et halduskoormus oleks võimalikult väike, tuleks liidu säästlikkuse ning kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriume kohaldada üksnes sellise biomassakütustel põhineva elektri ja kütte suhtes, mis on toodetud käitistes, mille **summaarne nimisoojusvõimsus** on vähemalt 20 MW.

¹⁵ Nõukogu 29. mai 1989. aasta otsus 89/367/EMÜ millega luuakse alaline metsakomitee (EÜT L 165, 15.6.1989, lk 14).

- (78) Biomasskütustest tuleks toota elektrit ja kütet tõhusal viisil, et suurendada nii palju kui võimalik energiajulgeolekut ja kasvuhoonegaaside heite vähenemist ning piirata õhusaasteainete heidet ja vähendada nii palju kui võimalik survet piiratud biomassiressurssidele. Seepärast tuleks kütistele, mille summaarne nimisoojusvõimsus on vähemalt 20 MW, ette nähtud avaliku sektori toetust, kui see on vajalik, anda üksnes tõhusatele elektri ja soojuse koostootmisjaamadele, nagu on määratletud direktiivi 2012/27/EL artikli 2 punktis 34. Biomassil põhineva elektriga seotud kehtivad toetuskavad peaksid siiski olema lubatud kuni nende ettenähtud lõppkuupäevani kõigi biomassil põhinevate kütiste puhul. Lisaks tuleks elektrit, mis on toodetud biomassist uutes kütistes, mille **summaarne nimisoojusvõimsus** on vähemalt 20 MW, võtta taastuvenergiamesmärkide ja -kohustuste elluviimisel arvesse üksnes siis, kui tegemist on tõhusate elektri ja soojuse koostootmisjaamadega. Riigiabieskirjade kohaselt peaks liikmesriikidel siiski olema lubatud anda kütistele avaliku sektori toetust taastuvenergia tootmiseks ning võtta neis toodetud elektrit arvesse taastuvenergiamesmärkide ja -kohustuste elluviimisel, et vältida suurenevat sõltuvust fossiilkütustest ja sellega seotud suuremat kliima- ja keskkonnamõju, juhul kui liikmesriigis, kes on ammendanud kõik biomassil põhinevate tõhusate elektri ja soojuse koostootmisjaamade rajamise tehnilised ja majanduslikud võimalused, oleks elektrivarustuskindlus põhjendatult ohus.
- (79) Uutes kütistes toodetavate biokütuste ja vedelate biokütuste puhul tuleks tõsta kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise miinimumtasest, et parandada nende üldist kasvuhoonegaaside tasakaalu ning samuti piirata edasist investeerimist kütistesse, mille kasvuhoonegaaside heite vähendamise võimalused on väiksed. Miinimumtaseme tõstmisega tagatakse biokütuste ja vedelate biokütuste tootmise võimsusesse tehtavate investeeringute kaitse.
- (80) Liidu säästlikkuskriteeriumide tegeliku rakendamise kogemuste põhjal on asjakohane tugevdada vabatahtlike rahvusvaheliste ja riiklike sertifitseerimiskavade rolli säästlikkuskriteeriumide järgimise kontrollimiseks ühtsel viisil.

- (81) Liidu huvides on soodustada selliste vabatahtlike rahvusvaheliste või riiklike kavade väljatöötamist, millega kehtestatakse standardid säästlike biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste tootmisele ning millega kinnitatakse, et biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste tootmine vastab nendele standarditele. Sel põhjusel tuleks ette näha kavade tunnustamine usaldusväärsete tõendite ja andmete tagajatena, juhul kui need vastavad asjakohastele usaldusväärse, läbipaistvuse ja sõltumatu auditi standarditele. Selle tagamiseks, et säästlikkuse ning kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumide järgimist kontrollitakse usaldusväärset ja ühtset viisil ning eelkõige pettuse vältimiseks peaks komisjonil olema õigus sätestada üksikasjalikud rakenduseeskirjad, sealhulgas vabatahtlike kavade puhul kohaldatavad asjakohased usaldusväärse, läbipaistvuse ja sõltumatu auditi standardid.
- (82) Vabatahtlikud kavad on järjest tähtsamad biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste suhtes kehtestatud säästlikkuse ning kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumide järgimise tõendamisel. Seepärast on komisjonil asjakohane nõuda, et vabatahtlike kavade, sealhulgas komisjoni poolt juba tunnustatud kavade raames toimuva tegevuse kohta antakse korrapäraselt aru. Sellised aruanded tuleks läbipaistvuse suurendamiseks ja komisjonipoolse järelevalve parandamiseks avalikustada. Lisaks annaks selline aruandlus komisjonile vajalikku teavet vabatahtlike kavade toimimist käsitleva aruande koostamiseks, mille eesmärk on selgitada välja parimad tavad ja teha asjakohasel juhul ettepanek selliste parimate tavade edasiseks edendamiseks.
- (83) Siseturu toimimise hõlbustamiseks tuleks kõigis liikmesriikides tunnustada selliseid tõendeid energiatootmises kasutatava biomassi suhtes kehtestatud säästlikkuse ning kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumide täitmise kohta, mis on leidnud kinnitust komisjoni tunnustatud kava alusel. Liikmesriigid peaksid aitama tagada vabatahtlike kavade sertifitseerimispõhimõtete nõuetekohase rakendamise, pidades järelevalvet riigi akrediteerimisasutuse poolt akrediteeritud sertifitseerimisasutuste tegevuse üle ja teavitades vabatahtliku kava koostajat asjakohastest tähelepanekutest.

- (84) Selleks et vältida ebaproportsionaalset halduskoormust, tuleks biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste levinud tootmisviiside jaoks sätestada vaikeväärtuste loetelu, mida tuleks täiendavate usaldusväärsete andmete kättesaadavaks muutumisel ajakohastada ja laiendada. Ettevõtjatel peaks alati olema õigus kasutada nimetatud loetelus kehtestatud biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütustega seonduva kasvuhoonegaaside heitkoguse vähendamise taset. Kui tootmisviisidest tuleneva kasvuhoonegaaside heitkoguse vähenemise vaikeväärtus on väiksem kui kasvuhoonegaaside heitkoguse vähendamise nõutav miinimumtase, peaksid tootjad, kes soovivad tõendada, et nad järgivad nimetatud miinimumtaset, näitama, et nende tootmisprotsessist tulenevad tegelikud heitkogused on vaikeväärtuste arvutustes eeldatutest väiksemad.
- (85) On vaja sätestada selged eeskirjad biokütustest, vedelatest biokütustest ja biomasskütustest tuleneva kasvuhoonegaaside heitkoguste vähenemise ning nende kütustega seotud fossiilkütuste võrdlusväärtuste arvutamiseks.
- (86) Arvestades praegusi tehnilisi ja teadusandmetel põhinevaid teadmisi tuleks kasvuhoonegaaside heite arvestamise meetodikas võtta arvesse tahkete ja gaasiliste biomasskütuste muundamist lõppenergiaks, et tagada vastavus taastuvenergia osakaalu arvutamisega selle arvessevõtmiseks käesolevas direktiivis sätestatud liidu eesmärgi saavutamisel. Heitkoguste panemine kaassaaduste arvele eraldiseisvalt jäätmetest ja jääkidest tuleks läbi vaadata juhtudel, kui elektrit ja/või kütet ja jahutust toodetakse koostootmisjaamades või mitut liiki energiat tootvates jaamades.

[]

- (88) Kui pinnases või taimedes leiduva suure süsinikuvaruga maa-ala võetakse kasutusele biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste tooraine viljeluseks, eraldub teatav osa talletatud süsinikust atmosfääri, mille tagajärjel tekib süsinikdioksiid. Sellest tulenev kasvuhoonegaaside heite suurenemine võib vähendada biokütuste, vedelate biokütuste või biomasskütuste positiivset mõju kasvuhoonegaaside heite vähenemisele ning seda mõnel juhul oluliselt. Seepärast tuleks sellisest maakasutuse muutusest tingitud täielikku mõju CO₂-heitele võtta arvesse konkreetsetest biokütustest, vedelatest biokütustest ja biomasskütustest tuleneva kasvuhoonegaaside heitkoguse vähenemise arvutamisel. See on oluline tagamaks, et kasvuhoonegaaside heitkoguse vähenemise arvutamisel võetakse arvesse biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste kasutamise seotud kogu mõju CO₂-heitele.

- (89) Maakasutuse muutmisest kasvuhoonegaaside heitele tuleneva mõju arvutamisel peaks ettevõtjatel olema võimalik kasutada selliste süsinikuvarude tegelikke väärtusi, mis on seotud maa võrdluskasutusega ja maakasutusega pärast maakasutuse muutmist. Neil peaks olema võimalik kasutada ka standardväärtusi. Nende standardväärtuste asjakohane alus on valitsustevahelise kliimamuutuste rühma metoodika. Praeguse töö tulemusi ei saa ettevõtjad vahetult kasutada. Seepärast peaks komisjon läbi vaatama 10. juuni 2010. aasta juhendi maa süsinikuvarude arvutamiseks vastavalt käesoleva direktiivi V lisale, tagades ühtlasi ühtsuse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 525/2013¹⁶.
- (90) Kasvuhoonegaaside heitkoguste arvutamisel tuleks arvesse võtta kütuste tootmise ja kasutamise kaassaaduseid. Poliitika analüüsimiseks on asjakohane kasutada asendusmeetodit, kuid selle meetodi kasutamine ei ole asjakohane üksikute ettevõtjate ja üksikute transpordikütusesaadetiste reguleerimiseks. Sellisel juhul on kõige asjakohasem energia jaotamise meetod, kuna seda on lihtne kohaldada ning see on ajaliselt prognoositav, vähendab vastupidise mõjuga soodustusi ja annab tulemusi, mis on üldiselt võrreldavad asendusmeetodi abil saadud tulemustega. Poliitika analüüsimiseks peaks komisjon esitama oma aruandes asendusmeetodi abil saadud tulemused.
- (91) Kaassaadused erinevad jääkidest ja põllumajanduse jääkidest, sest nende tootmine on tootmisprotsessi esmane eesmärk. Seepärast on asjakohane täpsustada, et põllumajanduskultuuride jäägid on jäägid, mitte kaassaadused. See ei mõjuta kehtivat metoodikat, kuid sellega täpsustatakse kehtivaid sätteid.

¹⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2013. aasta määrus (EL) nr 525/2013 kasvuhoonegaaside heite seire- ja aruandlusmehhanismi ning kliimamuutusi käsitleva muu olulise siseriikliku ja liidu teabe esitamise kohta ning otsuse nr 280/2004/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 165, 18.6.2013, lk 13).

- (92) Kehtestatud meetod, mille kohaselt kasutatakse kasvuhoonegaaside heitkoguste jagamiseks kaassaaduste vahel reeglina energia jaotamist, on toiminud hästi ja selle kasutamist tuleks jätkata. On asjakohane viia metoodika, mille abil arvutatakse kasvuhoonegaaside heitkogus, mis tuleneb soojus- ja elektrienergia koostootmisest olukorras, kus sellist koostootmist kasutatakse biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste töötlemisel, kooskõlla metoodikaga, mida kasutatakse olukorras, kus soojus- ja elektrienergia koostootmine on lõppkasutus.
- (93) Kõnealuses metoodikas võetakse arvesse soojus- ja elektrienergia koostootmisest tulenevat vähenenud kasvuhoonegaaside heitkogust võrreldes heitkogusega üksnes elektrit ja üksnes soojust tootvate jaamade puhul eraldi, võttes arvesse soojusenergia kasulikkust võrreldes elektrienergiaga ning soojusenergia kasulikkust erinevatel temperatuuridel. Järelikult tuleks olukorras, kus soojusenergia on elektrienergiaga koostoodetud, kanda kõrgema temperatuuriga soojusenergia arvele suurem osa kasvuhoonegaaside koguheitest kui madalama temperatuuriga soojusenergia arvele. Kõnealuses metoodikas võetakse arvesse kogu tegevust lõppenergia saamiseks, sealhulgas muundamist soojus- või elektrienergiaks.
- (94) Vaikeväärtused tuleb arvutada sõltumatutest teaduslikest ekspertallikatest pärinevate andmete alusel ja vajaduse korral tuleb neid andmeid ajakohastada, kui nimetatud allikad teevad oma töös edusamme. Komisjon peaks kutsuma neid allikaid üles, et nad ajakohastamisel käsitleksid viljelusest tulenevaid heitkoguseid, piirkondlike ja kliimatingimuste mõju, säästva põllumajanduse ja mahepõllumajanduslike meetoditega viljeluse mõju ning liidu ja kolmandate riikide tootjate ning kodanikuühiskonna teaduslikku panust.
- (95) Nõudlus põllumajandusliku tooraine järele kasvab kogu maailmas. Osaliselt rahuldatakse seda nõudlust põllumajandusmaa pindala suurendamise abil. Sellise oluliselt rikutud maa taastamine, mida ei ole praeguses seisus võimalik põllumajanduse tarvis kasutada, oleks üks võimalus viljelusmaa pindala suurendamiseks. Kuna biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste edendamine suurendab nõudlust põllumajandusliku tooraine järele, tuleks säästlikkuskavaga edendada taastatud rikutud maa kasutamist.

- (96) Selleks et tagada kasvuhoonegaaside heitkoguse arvutamise metoodika ühtne rakendamine ja saavutada kooskõla uusimate teaduslike tõenditega, peaks komisjonil olema õigus kohandada kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumide järgimise hindamiseks vajalikke metoodilisi põhimõtteid ja väärtusi ning otsustada selle üle, kas liikmesriikide ja kolmandate riikide esitatud aruanded sisaldavad täpseid andmeid lähteainete kasvatamisest tuleneva heite kohta.
- (96a) Euroopa gaasivõrgud muutuvad üha integreeritumaks. Biometaani tootmise ja kasutamise edendamine, selle juhtimine maagaasivõrku ja selle piiriülene kaubandus loovad vajaduse tagada taastuvenergia nõuetekohase arvestuse ning vältida topeltstiimuleid, mis tulenevad eri liikmesriikides erinevate toetuskeemide kasutamisest. Bioenergia säästlikkuse kontrollimisega seonduv massibilansi süsteem peaks aitama neid küsimusi käsitleda.**
- (97) Käesoleva direktiivi eesmärkide saavutamine nõuab, et liit ja liikmesriigid eraldaksid arvestaval hulgal rahalisi vahendeid taastuvenergia tehnoloogiatega seotud teadus- ja arendustegevuseks. Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituut eelkõige peaks pidama taastuvenergia tehnoloogiate uurimist ja arendamist esmatähtsaks.
- (98) Käesoleva direktiivi rakendamisel tuleks vajaduse korral arvesse võtta keskkonnainfo kättesaadavuse ja keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise konventsiooni sätteid, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2003/4/EÜ rakendatud sätteid¹⁷.

¹⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2003. aasta direktiiv 2003/4/EÜ keskkonnateabele avaliku juurdepääsu ja nõukogu direktiivi 90/313/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 41, 14.2.2003, lk 26).

- (99) Käesoleva direktiivi sätete mitteolemuslike osade muutmiseks või täiendamiseks peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte järgmise kohta: selliste täiustatud biokütuste lähteainete loetelu, mille osa transpordisektoris kütusetarnijatele kehtestatud kohustuse täitmisel on piiratud; transpordikütuste energiasisalduse kohandamine teaduse ja tehnika arenguga; metoodika, millega tehakse kindlaks biokütuse osakaal olukorras, kus biomass on töödeldud koos fossiilkütustega sama protsessi käigus; päritolutagatiste vastastikust tunnustamist käsitlevate lepingute rakendamine; päritolutagatiste süsteemi toimimise jälgimise eeskirjade kehtestamine; ning biokütustest ja vedelatest biokütustest kasvuhoonegaaside heitele tuleneva mõju ning nende kütustega seotud fossiilkütuste võrdlusväärtuste arvutamise valemid. On eriti oluline, et komisjon konsulteeriks vajalikul määral oma ettevalmistava töö käigus, sealhulgas ekspertidega, ja et need konsultatsioonid toimuksid kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidevalt võimalus osaleda komisjoni eksperdirühmade koosolekutel, kus arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.

[]

- (101) Kuna käesoleva direktiivi eesmärke, nimelt saavutada taastuvatest energiaallikatest toodetud energia vähemalt 27 % osakaal liidu summaarses energia lõpptarbimises aastaks 2030, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada ning meetme ulatuse tõttu on seda parem saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.

- (102) Käesoleva direktiivi siseriiklikku õigusesse ülevõtmise kohustus peaks piirduma sätetega, mille sisu on võrreldes varasema direktiiviga sisuliselt muutunud. Kohustus võtta üle muutmata sätted tuleneb varasemast direktiivist.
- (103) Kooskõlas liikmesriikide ja komisjoni 28. septembri 2011. aasta ühise poliitilise deklaratsiooniga selgitavate dokumentide kohta¹⁸ kohustusid liikmesriigid põhjendatud juhtudel lisama oma ülevõtmismeetmeid käsitlevale teatele ühe või mitu dokumenti, milles selgitatakse seost direktiivi osade ja ülevõtvate siseriiklike õigusaktide vastavate osade vahel.
- (104) Käesolev direktiiv ei tohiks piirata liikmesriikide kohustusi, mis on seotud XI lisa B osas nimetatud direktiivide siseriiklikku õigusesse ülevõtmise tähtajaga,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Reguleerimisese

Käesoleva direktiiviga kehtestatakse üldine raamistik taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamiseks. Sellega kehtestatakse liidu siduv eesmärk seoses taastuvatest energiaallikatest toodetud energia üldise osakaaluga summaarses energia lõpptarbimises 2030. aastal. Selles sätestatakse lisaks eeskirjad, milles käsitletakse taastuvatest energiaallikatest toodetud elektri rahalist toetamist, omatarbeks toodetud taastuvelektri tarbimist, taastuenergia kasutamist kütte- ja jahutus- ning transpordisektoris, piirkondlikku koostööd liikmesriikide vahel ja kolmandate riikidega, päritolutagatise, haldusmenetlusi ning teavitamist ja koolitust. Sellega kehtestatakse biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste jaoks säästlikkuse ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumid.

¹⁸ ELT C 369, 17.12.2011, lk 14.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/72/EÜ¹⁹ mõisteid.

Kasutatakse ka järgmisi mõisteid:

- a) „taastuvatest energiaallikatest toodetud energia“ – taastuvatest mittefossiilsetest allikatest pärit energia, nimelt tuuleenergia, päikeseenergia (päikese soojusenergia ja fotogalvaaniline päikeseenergia), geotermiline energia, ümbritseva keskkonna **energia** [], loodete, lainete ja muu ookeanienergia, hüdroenergia, biomass, prügilagaas, reoveepuhasti gaas ja biogaasid;
- b) „ümbritseva keskkonna **energia** []“ – **looduslik soojusenergia [] ja energia, mis on kogunenud keskkonda piiratud alal, []** mida on võimalik salvestada ümbritsevas õhus [], maapinna all või pinnavees. [];
- b a) „geotermiline energia“ – soojusenergiana maapinna all salvestunud energia;**
- c) „biomass“ – põllumajandusest (kaasa arvatud taimsed ja loomsed ained), metsamajandusest ja sellega seotud tööstusharudest, sealhulgas kalandusest ja vesiviljelusest pärit bioloogilise päritoluga toodete, jäätmete ja jääkide biolagunev fraktsioon ning jäätmete, sealhulgas bioloogilise päritoluga tööstus- ja olmejäätmete biolagunev fraktsioon;

¹⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiiv 2009/72/EÜ, mis käsitleb elektrienergia siseturu ühiseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2003/54/EÜ (ELT L 211, 14.8.2009, lk 55)

- d) „summaarne energia lõpptarbimine“ – energiatooted, mida tarnitakse energia saamise eesmärgil tööstusele, transpordisektorile, majapidamistele, teenuste-, sealhulgas avalike teenuste sektorile, põllumajandus-, metsandus- ja kalandussektorile, sealhulgas elektri ja soojuse tarbimine energiasektoris elektri ja soojuse tootmiseks ning elektri- ja soojuskaod jaotamisel ja ülekandmisel;
- e) „kaugküte“ või „kaugjahutus“ – soojusenergia jaotamine võrgu kaudu auru, kuuma vee või jahutatud vedelikena kesksest tootmisallikast mitmesse hoonesse või kohta, et kasutada seda kütteks või jahutamiseks ruumis või protsessides;
- f) „vedelad biokütused“ – energia, sealhulgas elektri-, soojus- ja jahutusenergia (välja arvatud transpordi jaoks kasutatava energia) saamiseks kasutatav vedelkütus, mis on toodetud biomassist;
- g) „biokütused“ – transpordis kasutatav vedelkütus, mis on toodetud biomassist;
- h) „päritolutagatis“ – elektrooniline dokument, mille ainus eesmärk on tõendada lõpptarbijale, et teatav osa või kogus energiast toodeti taastuvatest energiaallikatest;
- i) „toetuskava“ – liikmesriigi või liikmesriikide rühma rakendatav vahend, kava või mehhanism, mille abil edendatakse taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamist, vähendades nimetatud energiaga seotud kulusid, tõstes selle võimalikku müügihinda või suurendades taastuenergia kasutamise kohustuse abil või muul viisil sellise energia ostumahtu. See hõlmab investeeringutoetust, maksuvabastusi või maksuvähendusi, maksutagastusi, toetuskavasid taastuenergia kasutamise kohustuse täitmiseks, sealhulgas toetuskavasid, milles kasutatakse rohelisi sertifikaate, ja otseseid hinnatoetuskavasid, sealhulgas sisseostu **muutuvaid ja fikseeritud** hindu ja lisamakseid, kuid ei pea nendega piirduma;

- j) „taastuenergia kasutamise kohustus“ – toetuskava, millega nõutakse, et energiatootjad võtaksid oma tootmisesse teatava osa taastuvatest energiaallikatest toodetud energiat, energiatarnijad võtaksid oma tarnimisse teatava osa taastuvatest energiaallikatest toodetud energiat ja energiatarbijad võtaksid oma tarbimisse teatava osa taastuvatest energiaallikatest toodetud energiat. See hõlmab kavasid, mille alusel võidakse nimetatud nõudeid täita roheliste sertifikaatide kasutamisega;
- k) „tegelik väärtus“ – V lisa C osas sätestatud metoodika kohaselt arvutatud kasvuhoonegaaside heitkoguste vähenemine konkreetse biokütuse tootmisprotsessi mõnes etapis või kõikides etappides;
- l) „tüüpiline väärtus“ – kasvuhoonegaaside heitkoguse ja heitkoguste vähenemise selline hinnanguline väärtus konkreetse biokütuse, vedela biokütuse või biomasskütuse tootmisviisi puhul, mis kajastab liidu tarbimist;
- m) „vaikeväärtus“ – tüüpilisest väärtusest eelnevalt kindlaksmääratud tegurite abil tuletatud väärtus, mida võib käesolevas direktiivis kindlaks määratud tingimustel kasutada tegeliku väärtuse asemel;
- n) „jäätmед“ – määratletakse vastavalt direktiivi 2008/98/EÜ artikli 3 punktile 1; ained, mida on kavatsuslikult muudetud või saastatud kõnealusele määratlusele vastamiseks, ei kuulu käesoleva mõiste alla;
- o) „tärgliserikkad põllukultuurid“ – põllukultuurid, peamiselt teravili (sõltumata sellest, kas kasutatakse ainult viljateri või kogu taime nagu haljasmaisi puhul), juuremugulad ja juurvili (näiteks kartul, maapirn, bataat, maniokk ja jamss) ning varremugulad (näiteks taro ja cocoyam);
- p) „lignotselluloosmaterjal“ – ligniinist, tselluloosist ja hemitselluloosist koosnev materjal, näiteks biomass, mille allikaks on mets, puittaimsed energiakultuurid ning metsatööstuse jäägid ja jäätmед;

- q) „toiduks mittekasutatav tselluloosmaterjal“ – lähteained, mis koosnevad peamiselt tselluloosist ja hemitselluloosist ning on väiksema ligniinisaldusega kui lignotselluloosmaterjal; see hõlmab toidu- ja söödakultuuride jääke (näiteks õled, maisivarred, teraviljakestad ja koored), väikese tärglisesisaldusega rohhtaimseid energiakultuure (näiteks raihein, vitshirss, siidpööris, harilik hiidroog) ja haljasväetistaimed enne ja pärast põhikultuure II, tööstuslikke jääke (sealhulgas toidu- ja söödakultuuride jäägid pärast taimeõlide, suhkrute, tärkliste ja valkude eraldamist) ning biojäätmetest saadud materjali;
- r) „jääk“ – aine, mis ei ole tootmisprotsessi vahetuks eesmärgiks olev lõpptoodang; sellise aine tootmine ei ole tootmisprotsessi esmaseks eesmärgiks ja protsessi ei ole selle tootmiseks teadlikult muudetud;
- s) „muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelad ja gaasilised transpordikütused“ – vedel- või gaaskütused, mis ei ole biokütused ja mille energiasisaldus tuleneb taastuvatest energiaallikatest, välja arvatud biomassist, ning mida kasutatakse transpordis;
- t) „põllumajanduse, vesiviljeluse, kalanduse ja metsanduse jäägid“ – otseselt põllumajanduses, vesiviljeluses, kalanduses ja metsanduses toodetud jäägid; need ei hõlma seotud tööstusharude või töötlemise jääke;
- u) „maakasutuse kaudse muutuse vähese riskiga biokütused ja vedelad biokütused“ – biokütused ja vedelad biokütused, mille lähteained on toodetud selliste kavade kohaselt, mille abil vähendatakse muul eesmärgil kui biokütuste ja vedelate biokütuste valmistamine toimuva tootmise kõrvaletõrjumist, ning mis on toodetud kooskõlas artiklis 26 sätestatud biokütuste ja vedelate biokütuste säästlikkuse kriteeriumidega;
- x) „jaotusvõrguettevõtja“ – võrguettevõtja, nagu see on määratletud direktiivi 2009/72/EÜ artikli 2 punktis 6;

- y) „heitsoojus või -jahutusenergia“ – tööstuskäitistes, **kolmandas sektoris** [] või elektritootmispaigaldistes kõrvalsaadusena toodetud jahutusenergia või soojus, **välja arvatud soojus- ja elektrienergia kombineeritud tootmise puhul**, mis jääks ilma juurdepääsuta kaugkütte- või kaugjahutussüsteemile kasutamata ja hajuks õhku või vette;
- z) „ajakohastamine“ – taastuenergiat tootvate elektrijaamade uuendamine (sealhulgas paigaldiste või käitamissüsteemide ja seadmete täielik või osaline asendamine) tootmisvõimsuse asendamiseks **või paigaldise võimsuse või tõhususe suurendamiseks**;
- aa) „omatarbeks toodetud taastuenergia tarbija“ – direktiivis [elektrienergia siseturu ühiseeskirju käsitlev direktiiv] määratletud aktiivne tarbija, **kes tegutseb kindlaksmääratud piirides ja toodab omatarbeks taastuvelektrit** [] ning võib salvestada ja müüa **omatoodetud** taastuvelektrit [], tingimusel et selliste omatarbeks toodetud taastuenergia tarbijate puhul, kes ei ole kodutarbijad, ei ole kõnealune tegevus peamine äri- ega kutsetegevus;
- []
- cc) „elektriostuleping“ – leping, mille alusel nõustub juriidiline isik ostma taastuvelektrit otse energiatootjalt;
- dd) „toidu- ja söödakultuurid“ – põllumajandusmaal põhikultuurina kasvatatud tärkliserikkad põllukultuurid ning suhkru- ja õlikultuurid, välja arvatud jäägid, jäätmed või lignotselluloosmaterjal. **Täiendkultuure, nagu vahekultuurid ja haljasväetistaimed, ei loeta põhikultuurideks**;
- ee) „täiustatud biokütused“ – IX lisa A osas loetletud lähteainetest toodetud biokütused;

- ff) „ringlussevõetud süsinikupõhised kütused“²⁰ – vedel- ja gaaskütused, mis on toodetud tööstuskäitistes tekkinud taastumatutest jäätmegaasidest ja heitgaasidest;
- gg) „kütusetarnija“ – kütust turule tarniv üksus, kes vastutab selle eest, et kütus [] läbib aktsiisimaksu punkti või, **elektri puhul või** kui aktsiisi ei kohaldata, liikmesriigi poolt määratud muu asjakohane üksus;
- hh) „põllumajanduslik biomass“ – põllumajanduses toodetud biomass;
- ii) „metsa biomass“ – metsanduses toodetud biomass;
- []
- kk) „VKE“ – komisjoni soovitus 2003/361/EÜ²¹ määratletud mikro-, väike- ja keskmise suurusega ettevõtja;
- ll) „metsa uuendamine“ – puistu taastamine looduslikul või kunstlikul teel pärast eelmise puistu eemaldamist raie teel või looduslikel põhjustel, sealhulgas tulekahju või tormi tõttu;
- mm) „metsakinnistu“ – üks või mitu metsaeraldist ja muu metsaga kaetud ala, mida käsitatakse majandamise või kasutamise seisukohast ühe üksusena;

²⁰ Märkus: nende „ringlussevõetud süsinikupõhiste kütuste kasvuhoonegaaside“ heite vähendamise arvutamise metoodika tuleb määrata kindlaks delegeeritud õigusakti abil vastavalt artikli 25 lõikele 6 ning kasvuhoonegaaside heite vähendamise tasemeks on artiklis 25 määratud 70 %.

²¹ Komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitus mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määratlemise kohta (ELT L 124, 20.5.2003, lk 36).

- nn) „biojäätmad“ – **biojäätmad, nagu need on määratletud direktiivi 2008/98/EÜ artikli 3 lõikes 4 []**;
- oo) „energia segajääk“ – liikmesriigi energiaallikate aastane kogujaotus, välja arvatud tühistatud päritolutagatistega hõlmatud osakaal;
- pp) „biomasskütused“ – biomassist toodetud gaas- ja tahked kütused;
- qq) „biogaas“ – biomassist toodetud gaaskütused;
- rr) „avatud pakkumismenetlus“ – liikmesriigi poolt taastuenergiajaamade rajamiseks korraldatud pakkumismenetlus, mis on avatud ühes või mitmes muus liikmesriigis asuvate projektidega seotud pakkumuste esitamiseks;
- ss) „ühine pakkumismenetlus“ – kahe või rohkema liikmesriigi poolt taastuenergiajaamade rajamiseks ühiselt kavandatud ja korraldatud pakkumismenetlus, mis on avatud kõigis asjaomastes liikmesriikides asuvate projektide jaoks;
- tt) „avatud sertifitseerimiskava“ – liikmesriigi rakendatav sertifitseerimiskava, milles võivad osaleda ühes või mitmes muus liikmesriigis asuvad käitised;
- uu) „rahastamisvahendid“ – rahastamisvahendid, nagu need on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL, Euratom) nr 966/2012²²;
- vv) „hankimisala“ – geograafiliselt määratletud ala, kust hangitakse metsa biomass, mille kohta on kättesaadav usaldusväärne ja sõltumatu teave ning mille tingimused on piisavalt ühtsed, et hinnata ohtu metsa biomassi säästlikkusele ja seaduslikkusele;

²² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määrus (EL, Euratom) nr 966/2012, mis käsitleb Euroopa Liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 (ELT L 298, 26.10.2012, lk 1).

ww) „taastuvenegiakogukond“ – juriidiline isik, keda kohaldatava siseriikliku õiguse kohaselt kontrollivad osanikud või füüsilisest isikust liikmed, kohalikud ametiasutused, sealhulgas omavalitsused, või väikesed ja mikroettevõtjad, kes asuvad selle kogukonna omanduses oleva ja selle poolt väljatöötatud taastuvenegiaprojektide lähedal. Energiakogukonna peamine eesmärk on rahalise kasumi asemel pigem anda keskkonnaalast, majanduslikku või sotsiaalset kogukondlikku kasu kogukonna liikmetele või nendele kohalikele piirkondadele, kus kogukond tegutseb. Seoses tegevusega elektrienergia sektoris loetakse seda direktiivis [elektrienergia siseturu ühiseeskirju käsitlevas direktiivis] määratletud energiaühenduseks.

□

Artikkel 3

Liidu siduv 2030. aasta üldeesmärk

1. Liikmesriigid tagavad ühiselt, et taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaal liidu summaarses energia lõpptarbimises aastal 2030 on vähemalt 27 %.
2. Iga liikmesriigi panus kõnealuse 2030. aasta üldeesmärgi saavutamisse määratakse kindlaks ja teatatakse komisjonile lõimitud riikliku energia- ja kliimakava raames kooskõlas määruse [juhtimine] artiklitega 3–5 ja 9–11.
3. Alates 1. jaanuarist 2021 ei tohi taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaal iga liikmesriigi summaarses energia lõpptarbimises olla väiksem I lisa A osas esitatud tabeli kolmandas veerus esitatud näitajast. Liikmesriigid võtavad selle lähtealuse järgimise tagamiseks vajalikud meetmed. Kui liikmesriik ei suuda oma lähteosakaalu saavutada ühe aastase perioodi jooksul mõõdetuna, kohaldatakse määruse [juhtimine] artikli 27 lõike 4a esimest ja teist lõiku.

4. Komisjon toetab liikmesriikide ulatuslikke eesmärke tugiraamistiku kaudu, mis hõlmab liidu vahendite ja eelkõige rahastamisvahendite laialdasemat kasutamist eeskätt selleks, et: []

a) vähendada taastuenergiaprojektide kapitalikulusid;

b) arendada ülekande- ja jaotusvõrgu taristu, arukate võrkude, hoidlate ja ühenduste väljaarendamist, [] et saavutada 2030. aastaks elektrivõrkude omavahelise ühendatuse 15 %-ne eesmärk, et tõsta elektrisüsteemis taastuvate energiaallikate tehniliselt ja majanduslikult vastuvõetavat tasandit;

c) suurendada piirkondlikku koostööd liikmesriikide vahel ning liikmesriikide ja kolmandate riikide vahel ühisprojektide, ühiste toetuskavade ja selle kaudu, et taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia toetuskavad avatakse tootjatele, kes asuvad muudes liikmesriikides.

4a. Komisjon toetab liikmesriike, kes soovivad panustada liidu siduva üldeesmärgi saavutamisse koostöömehhanismide kasutamise kaudu, luues selleks hõlbustava platvormi.

Artikkel 4

Taastuvatest energiaallikatest elektri tootmise rahaline toetamine

1. [] Selleks et saavutada artikli 3 lõikes 1 sätestatud liidu eesmärki ning liikmesriikide poolt riiklikul tasandil taastuenergia kasutuselevõtmiseks määratud vastavaid panuseid selle eesmärgi saavutamiseks, võivad liikmesriigid kohaldada toetuskavasid. Taastuvatest energiaallikatest elektri tootmist käsitlevad toetuskavad stimuleerivad taastuvatest energiaallikatest toodetud elektri lõimimist elektriturgu turupõhisel ja turule reageerival viisil, [] vältides elektriturgude põhjendamatu moonutamist [].

2. Taastuvatest energiaallikatest elektri tootmiseks antav toetus kavandatakse selliselt, et taastuvatest energiaallikatest toodetud elekter lõimitakse elektriturgu ning tagatakse, et taastuenergia tootjad reageerivad turu hinnasignaalidele ja teenivad turul võimalikult suurt tulu. **Selleks antakse otsestes hinnatoetuskavades toetust [] turupreemiatena, mis võiksid muu hulgas olla kas muutuvad või fikseeritud. Liikmesriigid võivad kooskõlas [elektridirektiivi] ja [elektrimäärusega] kaaluda eritingimuste väljatöötamist väikesemahuliste käitiste ja näidisprojektide toetamiseks.**

3. Liikmesriigid tagavad, et taastuvelektri tootmiseks antakse toetust avatud, läbipaistval, konkurentsivõimelisel, mittediskrimineerival ja kulutõhusal viisil. **Liikmesriigid võivad väikesemahuliste käitiste ja näidisprojektide puhul kaaluda eritingimuste väljatöötamist või erandite tegemist konkureerivate pakkumismenetluste suhtes.**

Liikmesriigid võivad samuti kaaluda mehhanisme, et tagada taastuvate energiaallikate kasutuselevõtmise piirkondlikku mitmekesistamist, eelkõige süsteemi kulutõhusa integreerimise tagamiseks.

3a. Liikmesriigid võivad kaaluda tehnoloogiatevahelise konkurentsi piiramist, tuginedes ühele või mitmele järgmistest eesmärkidest, kui selliseid eesmärke ei saa käsitleda toetuse kavandamisel: võrgu ja süsteemi arendamise eesmärgid, mõne konkreetse tehnoloogia pikaajalisem potentsiaal, energiaallikate jaotuse mitmekesistamise eesmärk, toorainete turul moonutuste vältimise eesmärk ning süsteemi integreerimise kulud.

[]

5. Käesoleva artikli kohaldamine ei piira Euroopa Liidu toimimise lepingu [] artiklite 107 ja 108 kohaldamist.

Artikkel 5

Taastuvelektri tootmist käsitlevate toetuskavade avamine

1. Liikmesriikidel on õigus kooskõlas käesoleva direktiivi artiklitega 7–13 otsustada, millises ulatuses nad toetavad eri liikmesriikides taastuvatest energiaallikatest toodetud energiat.

Liikmesriigid [] võivad siiski avada taastuvatest energiaallikatest elektri tootmist käsitlevad toetuskavad muudes liikmesriikides asuvatele tootjatele käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.

[] Seega võivad liikmesriigid näha ette, et [] igal aastal on [] osa toetusest uue toetatud võimsuse jaoks, või selleks eraldatud eelarvest, avatud muudes liikmesriikides asuvatele käitistele.

Liikmesriike innustatakse püüdlema selle poole [], et kõnealune osa oleks igal aastal vähemalt 10 % aastatel 2021–2025 ja vähemalt 15 % aastatel 2026–2030, kuid nendest osadest võib ka kõrvale kalduda, tingituna muu hulgas liikmesriigi elektrivõrkude omavahelise ühendatuse madalamast tasemest mõnel konkreetsel aastal. []

2a. Liikmesriigid võivad nõuda tõendeid tegeliku importimise kohta. Siiski ei tohi nad piiriülestes toetuskavades osalevate tootjate pärast muuta ega muul viisil mõjutada piirkonnaüleseid kavasid ja võimsuse jaotamist. Piiriülesed elektriülekanded määratakse kindlaks üksnes [elektrituru määruse artikli 14] kohase võimsuse jaotamise tulemusega.

[] 3. [] Kui liikmesriik otsustab avada toetuskavad muudes liikmesriikides asuvatele tootjatele, lepivad osalevad liikmesriigid kokku piiriülestes taastuvenergia toetuskavades osalemise põhimõtetes. Sellised kokkulepped hõlmavad vähemalt piiriülese toetuse abiga toodetud taastuvelektri jaotuse põhimõtteid [].

4. Komisjon hindab 2025. aastaks käesoleva artikli sätetest tulenevaid **kulusid ja** kasulikku mõju [] taastuvelektri kasutuselevõtmisele liidus. []

Artikkel 6

Rahalise toetuse stabiilsus

Ilma et see piiraks Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 [] järgimiseks vajalike kohanduste tegemist, tagavad liikmesriigid, et taastuvenergiaprojektide jaoks **antud** toetuse taset ja sellise toetuse andmise tingimusi ei vaadata läbi viisil, mis [] **piiraks** toetusest tulenevaid õigusi ja **kahjustaks** toetatud projektide majanduslikku **elujõulisust**.²³ **Käesolev säte ei mõjuta liikmesriikide toetuse kohandamise võimalust objektiivsete kriteeriumide kohaselt [], tingimusel et need kriteeriumid on ette nähtud juba algse toetuskavaga [].**

Artikkel 7

Taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaalu arvutamine

1. Taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaal iga liikmesriigi summaarses energia lõpptarbimises arvutatakse järgmiste elementide liitmisel:

- a) taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia summaarne lõpptarbimine;
- b) taastuvatest energiaallikatest toodetud soojus- ja jahutusenergia summaarne lõpptarbimine; ning
- c) taastuvatest energiaallikatest toodetud energia lõpptarbimine transpordisektoris.

Taastuvatest energiaallikatest toodetud gaasi, elektrit ja vesinikku võetakse taastuvatest energiaallikatest toodetud energia summaarse lõpptarbimise arvutamisel arvesse ainult üks kord esimese lõigu punktis a, b või c.

²³ Märkus: vt põhjendusele 18 lisatud teksti.

Artikli 26 lõike 1 teise lõigu kohaselt ei võeta arvesse biokütuseid, vedelaid biokütuseid ega biomasskütuseid, mis ei vasta artikli 26 lõigetes 2–7 sätestatud säästlikkuse ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumidele.

[]²⁴

2. Lõike 1 punkti a kohaldamisel arvutatakse taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia summaarne lõpptarbimine liikmesriigis taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia kogusena, sealhulgas elektrienergia tootmine omatarbeks toodetud taastuenergia tarbijate ja energiakogukondade poolt ning välja arvatud elektrienergia tootmine eelnevalt mäe otsa pumbatud vett kasutavates pumpelektrijaamades.

Nii taastuvaid kui ka tavapäraseid energiaallikaid kasutavate mitmel kütusel töötavate elektrijaamade puhul võetakse arvesse üksnes seda osa elektrienergiast, mis on toodetud taastuvatest energiaallikatest. Kõnealuse arvutuse eesmärgil arvutatakse iga energiaallika osa selle energiasisalduse alusel.

Hüdro- ja tuuleenergia abil toodetud elektrienergiat võetakse arvesse vastavalt II lisas sätestatud normaliseerimisvalemile.

3. Lõike 1 punkti b kohaldamisel arvutatakse taastuvatest allikatest toodetud soojus- ja jahutusenergia summaarset lõpptarbimist sellise taastuvatest energiaallikatest liikmesriigis toodetud kaugkütte ja -jahutusenergia kogusena, millele on lisatud taastuvatest energiaallikatest pärineva muu energia tarbimine tööstuses, majapidamistes, teenuste-, põllumajandus-, metsandus- ja kalandussektoris kütteks, jahutuseks ja tootmisprotsessiks.

Nii taastuvaid kui ka tavapäraseid energiaallikaid kasutavate mitmel kütusel töötavate elektrijaamade puhul võetakse arvesse üksnes seda osa küttest ja jahutusenergiast, mis on toodetud taastuvatest energiaallikatest. Kõnealuse arvutuse eesmärgil arvutatakse iga energiaallika osa selle energiasisalduse alusel.

²⁴ Märkus: see lõik on viidud üle artiklisse 25, mis käsitleb taastuvate energiaallikate lõimimist transpordisektoris.

Kütte ja jahutuse jaoks soojuspumpade ning **kaugjahutussüsteemide abil** toodetud ümbritseva keskkonna [] ja **geotermilist** energiat võetakse lõike 1 punkti b kohaldamisel arvesse tingimusel, et lõplik saadav energiakogus ületab oluliselt soojuspumba käitamiseks kasutatud primaarenergia koguse. Käesoleva direktiivi tähenduses taastuvatest energiaallikatest toodetud energiaks loetav soojuse **või jahutuse** kogus arvestatakse välja vastavalt VII lisas sätestatud meetodile **võttes arvesse energia tarbimist kõikides lõpptarbimissektorites**.

Lõike 1 punkti b kohaldamisel ei võeta arvesse soojusenergiat, mis on toodetud passiivsete energiasüsteemide abil, mille puhul madalam energiatarbimine saavutatakse passiivselt ehituskonstruksioonide abil või tänu taastutamatutest energiaallikatest toodetud soojusele.

Komisjon võtab artikli 31 kohaselt vastuvõetavate rakendusaktidega 31. detsembriks 2018 vastu vahemetoodika sellise taastuenergia koguse arvutamiseks, mida kasutatakse jahutuseks ja kaugjahutuseks.

Selleks, et arendada edasi ja määratleda viiendas lõigus osutatud vahemetoodikat, muudab komisjon artikli 32 kohaselt vastuvõetavate delegeeritud õigusaktidega hiljemalt 31. detsembriks 2021 VII lisa, lisades sellesse meetodi sellise taastuenergia koguse arvutamiseks, mida kasutatakse jahutuseks ja kaugjahutuseks.

Mõlemad meetodid peavad hõlmama vastupidi töötavate soojuspumpade hooajalise tõhususe miinimumtegureid. Viiendas lõigus osutatud rakendusaktide kohaldamine lõpetatakse kohe, kui kuuendas lõigus osutatud delegeeritud õigusaktid on kohaldatavad²⁵.

²⁵ Märkus: komisjon peaks energia- ja kliimakavade kavandite projektide jaoks andma õigeaegseid juhiseid. Lisaks tuleks hiljemalt 31. detsembriks 2020 esitada esimene kaugjahutuse taastuenergia arvutamise kavand.

4. Lõike 1 punkti c kohaldamiseks [] arvutatakse transpordisektoris taastuvatest energiaallikatest toodetud energia summaarne lõpptarbimine transpordisektoris tarbitud kõigi biokütuste, biomasskütuste ning muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelate ja gaasiliste transpordikütuste summana. Siiski võetakse muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelaid ja gaasilisi transpordikütuseid, mis on toodetud taastuvelektrist, arvesse vaid lõike 1 punkti a kohases arvutuses, kui arvutatakse liikmesriigis taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia kogust;

[]²⁶

7. Taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaal arvutatakse taastuvatest energiaallikatest toodetud energia summaarse lõpptarbimisena, jagatuna kõikidest energiaallikatest toodetud energia summaarse lõpptarbimisega, ning seda väljendatakse protsendina.

Esimese lõigu kohaldamisel kohandatakse lõikes 1 osutatud summat vastavalt artiklitele 5, 8, 10, 12 ja 13.

Liikmesriigi summaarse energia lõpptarbimise arvutamisel, et hinnata mil määral liikmesriik täidab käesolevas direktiivis sätestatud eesmärgi ja soovituslikku trajektoori, loetakse, et lennundussektoris tarbitud energia kogus ei moodusta protsentuaalselt selle liikmesriigi summaarsest energia lõpptarbimisest rohkem kui 6,18 %. Küprose ja Malta puhul loetakse, et lennundussektoris tarbitud energia kogus ei moodusta protsentuaalselt nende liikmesriikide summaarsest energia lõpptarbimisest rohkem kui 4,12 %.

8. Taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaalu arvutamisel kasutatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1099/2008 sätestatud meetodeid ja mõisteid.

Liikmesriigid tagavad nimetatud valdkondlike ja üldiste osakaalude arvutamiseks kasutatud statistilise teabe ühtsuse ja määruse (EÜ) nr 1099/2008 alusel komisjonile esitatud statistilise teabe ühtsuse.

²⁶ Märkus: välja jäetud transpordisektoriga seotud tekst on nüüd lisatud artiklisse 25.

Artikkel 8

**Euroopa Liidu taastuenergia arendusplatvorm ja liikmesriikide vahelised statistilised
ülekanDED**

1. Liikmesriigid võivad kokku leppida teatud koguse taastuvatest energiaallikatest toodetud energia statistilises ülekanDMises ühest liikmesriigist teise. Ülekantud kogus

- a) arvatakse maha taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kogusest, mida võetakse arvesse ülekandva liikmesriigi taastuenergia osakaalu arvutamiseks käesoleva direktiivi kohaldamisel; ning
- b) lisatakse taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kogusele, mida võetakse arvesse ülekannet vastu võtva liikmesriigi taastuenergia osakaalu arvutamiseks käesoleva direktiivi kohaldamisel.

1a. Selleks et aidata saavutada liidu siduvat eesmärki, iga liikmesriigi panust selle eesmärgi saavutamiseks, nagu on sätestatud käesoleva direktiivi artiklis 3, ning statistilisi ülekandeid vastavalt käesoleva artikli lõikele 1, loob komisjon Euroopa Liidu taastuenergia arendusplatvormi (edaspidi „arendusplatvorm“). Liikmesriigid võivad vabatahtlikkuse alusel sisestada kõnealusesse platvormi iga-aastaseid andmeid nende panuse kohta ELi 2030. aasta siduva eesmärgi saavutamiseks või mis tahes sihttasemeid, mis on seatud määrusega [juhtimine] seotud edusammude jälgimiseks, sealhulgas sellega seonduvaid eeldatavaid puudujääke või ületusi, ja märget hinna kohta, mida nad aktsepteeriksid ülemäärase taastuvatest energiaallikatest toodetud energia ülekandmiseks teisest liikmesriigist või teise liikmesriiki. Nende ülekannete tegelik hind määratakse kindlaks igal üksikjuhul eraldi, tuginedes arendusplatvormi nõudluse ja pakkumise ühitamise mehhanismile.

1b. Komisjon tagab, et arendusplatvorm on võimeline ühitama selliste taastuvatest energiaallikatest toodetud energiakoguste nõudlust ja pakkumist, mida võetakse arvesse liikmesriigi taastuenergia osakaalu mõõtmiseks, tuginedes hindadele või mis tahes muudele täiendavatele kriteeriumidele, mille on kindlaks määranud liikmesriik, kuhu energia üle kantakse.

Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 32 vastu delegeeritud õigusakte arendusplatvormi loomiseks ning käesoleva artikli lõikes 3 osutatud tehingute lõpuleviimise tingimuste kindlaksmääramiseks.

2. Käesoleva artikli lõikes 1 ja 1a osutatud kokkuleppeid võib sõlmida üheks või mitmeks aastaks. [] Sellistest liikmesriikidevahelistest kokkulepetest teavitatakse komisjoni, **või siis viimistletakse need arendusplatvormil** hiljemalt kaksteist kuud pärast iga aasta lõppu, mille jooksul need kehtivad. Komisjonile saadetakse teave sisaldab asjaomase energia kogust ja hinda.

Arendusplatvormil lõpuleviidud ülekannete puhul avalikustatakse mis tahes konkreetses ülekandes osalenud pooled ja kõik muud tehingutega seotud parameetrid üksnes siis, kui kaasatud liikmesriigid seda taotlevad.

3. Ülekanne jõustub [] siis, **kui arendusplatvormil on täidetud kliiringutingimused, või siis**, kui kõik ülekandesse kaasatud liikmesriigid on ülekandest komisjoni teavitanud.

Artikkel 9

Liikmesriikide ühisprojektid

1. Kaks või enam liikmesriiki võivad teha koostööd igat liiki ühisprojektides, mis on seotud taastuvatest energiaallikatest elektri-, soojus- või jahutusenergia tootmisega. Kõnealune koostöö võib hõlmata eraettevõtjaid.

2. Liikmesriigid teatavad komisjonile nende territooriumil pärast 25. juunit 2009 käivitatud ühisprojektis või suurendatud võimsuse abil käitises, mis on pärast seda kuupäeva renoveeritud, taastuvatest energiaallikatest toodetud elektri-, soojus- või jahutusenergia osa või koguse, mida tuleb võtta arvesse teise liikmesriigi riikliku üldise taastuvenergia osakaalu arvestamisel käesoleva direktiivi tähenduses.

3. Lõikes 2 osutatud teates:

- a) kirjeldatakse kavandatavat käitist või nimetatakse renoveeritud käitis;
- b) täpsustatakse käitises toodetud elektri-, soojus- ja jahutusenergia osa või kogust, mida tuleb võtta arvesse teise liikmesriigi üldise taastuvenergia osakaalu arvestuses;

- c) nimetatakse liikmesriik, kelle kasuks teade on tehtud; ning
- d) täpsustatakse tervete kalendriaastate kaupa ajavahemikku, mille jooksul käitises taastuvatest energiaallikatest toodetud elektri-, soojus- või jahutusenergiat tuleb võtta arvesse teise liikmesriigi üldise taastuenergia osakaalu arvestuses.

4. Ühisprojekti kestus võib ulatuda 2030. aastast kaugemale.

5. Käesoleva artikli kohast teadet ei muudeta ega tühistata ilma teadet koostava liikmesriigi ja lõike 3 punkti c kohaselt nimetatud liikmesriigi ühise kokkuleppeta.

Artikkel 10

Liikmesriikide ühisprojektide tulemused

1. Kolme kuu jooksul alates artikli 9 lõike 3 punkti d kohaselt täpsustatud ajavahemikku kuuluva iga aasta lõpust esitab artikli 9 kohase teate koostanud liikmesriik teatise, milles esitatakse:

- a) aasta jooksul taastuvatest energiaallikatest toodetud kogu elektri-, soojus- või jahutusenergia nende käitiste kaupa, mille kohta esitati artikli 9 kohane teade; ning
- b) aasta jooksul taastuvatest energiaallikatest toodetud elektri-, soojus- või jahutusenergia selliste käitiste kaupa, mida tuleb käsitleda teise liikmesriigi üldise taastuenergia osakaalu arvestuses vastavalt teates esitatud tingimustele.

2. Liikmesriik saadab teatise liikmesriigile, kelle kasuks teade on tehtud, ja komisjonile.

3. Taastuvatest energiaallikatest toodetud elektri-, soojus- või jahutusenergia kogus, millest on lõike 1 punkti b kohaselt teavitatud, käesoleva direktiivi kohaldamisel:

- a) lahutatakse sellest taastuvatest energiaallikatest toodetud elektri-, soojus- või jahutusenergia kogusest, mida võetakse arvesse, kui arvutatakse lõike 1 kohase teatise välja andnud liikmesriigi taastuenergia osakaalu ning
- b) liidetakse sellele taastuvatest energiaallikatest toodetud elektri-, soojus- või jahutusenergia kogusele, mida võetakse arvesse, kui arvutatakse lõike 2 kohaselt teatise saanud liikmesriigi taastuenergia osakaalu.

Artikkel 11

Liikmesriikide ja kolmandate riikide ühisprojektid

1. Liikmesriik võib (või mitu liikmesriiki võivad) teha koostööd ühe või mitme kolmanda riigiga igat liiki ühisprojektides, mis on seotud taastuvatest energiaallikatest elektrienergia tootmisega. Selles koostöös võivad osaleda ka eraettevõtjad.

2. Taastuvatest energiaallikatest kolmandas riigis toodetud elektrit võetakse liikmesriikide taastuenergia osakaalu arvutamise eesmärgil arvesse üksnes juhul, kui on täidetud järgmised tingimused:

- a) elektrienergia on tarbitud liidus. Seda juhul, kui on täidetud järgmine tingimus:
 - i) päritoluriigi, sihtriigi ja vajadusel iga kolmandast riigist transiitriigi kõik vastutavad põhivõrguettevõtjad on arvesse võetud elektrienergiaga ekvivalentsele elektrienergia kogusele määranud ühendusvõimsuse;
 - ii) võrkudevahelise ühenduse liidu poolne vastutav põhivõrguettevõtja on arvesse võetud elektrienergiaga ekvivalentse elektrienergia koguse bilansigraafikus kindlalt registreerinud; ning

- iii) nominaalvõimsus ja taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia tootmine lõike 2 punktis b osutatud käitises kehtivad sama ajavahemiku kohta;
- b) elektrienergia on toodetud hiljuti ehitatud käitises, mis alustas tegevust pärast 25. juunit 2009, või suurendatud võimsuse abil käitises, mis renoveeriti pärast seda kuupäeva lõikes 1 osutatud ühisprojekti raames; ning
- c) toodetud ja eksporditud elektrienergia ei ole kolmanda riigi toetuskava kaudu saanud muud toetust kui käitisele antud investeeringutoetus.

3. Liikmesriigid võivad taotleda komisjonilt luba võtta artikli 7 kohaldamisel arvesse kolmandas riigis toodetud ja tarbitud taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergiat liikmesriigi ja kolmanda riigi vahelise sellise võrkudevahelise ühenduse ehitamise tõttu, millel on pikk käivitusaeg, ja seda järgmistel tingimustel:

- a) võrkudevahelise ühenduse ehitamist alustatakse enne 31. detsembrit 2026;
- b) võrkudevahelist ühendust ei ole võimalik käivitada enne 31. detsembrit 2030;
- c) võrkudevahelist ühendust on võimalik käivitada enne 31. detsembrit 2032;
- d) pärast võrkudevahelise ühenduse käivitamist toimub selle kaudu taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia eksport liitu vastavalt lõikele 2;
- e) taotlus on seotud ühisprojektiga, mille puhul täidetakse lõike 2 punktides b ja c osutatud kriteeriume ning mille raames kasutatakse ühendust pärast selle käivitamist, ja elektrienergia kogusega, mis ei ületa pärast võrkudevahelise ühenduse käivitamist liitu eksporditavat kogust.

4. Komisjonile teatatakse kolmanda riigi territooriumil asuvas käitises toodetud elektrienergia osa või kogus, mida tuleb võtta arvesse ühe või mitme liikmesriigi riikliku üldise energiaosakaalu puhul käesoleva direktiivi kohaldamisel. Kui kaasatud on rohkem kui üks liikmesriik, teatatakse komisjonile nimetatud osa või koguse jaotus liikmesriikide vahel. Nimetatud osa või kogus ei tohi ületada liitu tegelikult eksporditud ja liidus tarbitud osatähtsust või kogust, mis vastab käesoleva artikli lõike 2 punkti a alapunktides i ja ii osutatud kogusele ja lõike 2 punktis a sätestatud tingimustele. Teate esitavad kõik liikmesriigid, kelle riikliku üldeesmärgi kasuks elektrienergia osa või kogust tuleb arvestada.

5. Lõikes 4 osutatud teates:

- a) kirjeldatakse kavandatavat käitist või nimetatakse renoveeritud käitis;
- b) täpsustatakse käitises toodetud elektrienergia osa või kogust, mida tuleb võtta arvesse teise liikmesriigi taastuenergia osakaalu arvestuses, ning ka sellele vastav rahastamiskord, mille kohta kehtivad konfidentsiaalsusnõuded;
- c) täpsustatakse tervete kalendriaastate kaupa ajavahemik, mille jooksul elektrienergiat tuleb võtta arvesse liikmesriigi üldise taastuenergia osakaalu arvestuses; ning
- d) lisatakse punktide b ja c kohta ning käitises toodetud ja siseturul kasutatava elektrienergia osa või koguse kohta selle kolmanda riigi kirjalik tõend, kelle territooriumil käitis tegevust alustab.

6. Ühisprojekti kestus võib ulatuda 2030. aastast kaugemale.

7. Käesoleva artikli kohast teadet ei saa muuta ega tühistada ilma teadet koostava liikmesriigi ja lõike 5 punkti d kohaselt ühisprojekti tõendanud kolmanda riigi ühise kokkuleppeta.

8. Liikmesriigid ja liit ergutavad energiaühenduse asutamislepingu asjaomaseid organeid võtma kooskõlas energiaühenduse asutamislepinguga meetmeid, mis on vajalikud selleks, et nimetatud asutamislepingu osalised saaksid kohaldada käesolevas direktiivis sätestatud liikmesriikide vahelist koostööd käsitlevaid sätteid.

Artikkel 12

Liikmesriikide ja kolmandate riikide ühisprojektide tulemused

1. Kaheteistkümne kuu jooksul alates artikli 11 lõike 5 punkti c kohaselt täpsustatud ajavahemikku kuuluva iga aasta lõpust esitab artikli 11 kohase teate koostanud liikmesriik teatise, milles esitatakse:

- a) kõnealuse aasta jooksul taastuvatest energiaallikatest toodetud kogu elektrienergia nende käitiste kaupa, mille suhtes esitati artikli 11 kohane teade;
- b) aasta jooksul taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia selliste käitiste kaupa, mida tuleb käsitleda tema riikliku üldise taastuvenergia osakaalu arvestuses vastavalt artiklis 11 osutatud teates esitatud tingimustele; ning
- c) tõend artikli 11 lõikes 2 sätestatud tingimuste järgimise kohta.

2. Liikmesriik saadab teatise kolmandale riigile, kes on projekti tõendanud kooskõlas artikli 11 lõike 5 punktiga d, ning komisjonile.

3. Selleks et arvutada riiklik üldine taastuvenergia osakaal vastavalt käesolevale direktiivile, liidetakse lõike 1 punkti b kohaselt teavitatud taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia kogus sellele taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kogusele, mida võetakse arvesse, kui arvutatakse teatise välja andnud liikmesriigi taastuvenergia osakaalu.

Artikkel 13

Ühised toetuskavad

1. Ilma et see piiraks artiklis 5 sätestatud liikmesriikide kohustuste täitmist, võivad kaks või enam liikmesriiki vabatahtlikult otsustada oma riiklikud toetuskavad ühendada või neid osaliselt koordineerida. Sellisel juhul võidakse ühe osaleva liikmesriigi territooriumil taastuvatest energiaallikatest toodetud energia teatud kogust käsitleda teise osaleva liikmesriigi riikliku taastuvenergia osakaalu saavutamise arvestuses, kui asjaomane liikmesriik:

- a) teeb ühes liikmesriigis taastuvatest energiaallikatest toodetud energia teatud koguse statistilise ülekande teise liikmesriiki kooskõlas artikliga 8; või
- b) kehtestab osalevate liikmesriikide vahel kokku lepitud jaotuseeskirja, millega eraldatakse taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kogused osalevate liikmesriikide vahel. Sellisest eeskirjast tuleb teavitada komisjoni hiljemalt kolm kuud pärast selle jõustumise esimese aasta lõppu.

2. Kolme kuu jooksul alates iga aasta lõpust esitab iga lõike 1 punkti b kohaselt komisjoni teavitanud liikmesriik teatise, milles esitatakse aasta jooksul taastuvatest energiaallikatest toodetud elektri-, soojus- või jahutusenergia üldkogus, mille kohta jaotuseeskirja rakendatakse.

3. Selleks et arvutada riiklik üldine taastuvenergia osakaal vastavalt käesolevale direktiivile, jaotatakse kooskõlas lõikega 2 teatatud taastuvatest energiaallikatest toodetud elektri-, soojus- või jahutusenergia kogus ümber asjaomaste liikmesriikide vahel kooskõlas teavitatud jaotuseeskirjaga.

Artikkel 14

Võimsuse suurenemine

Artikli 9 lõike 2 ja artikli 11 lõike 2 punkti b kohaldamisel käsitatakse käitise võimsuse suurenemisest tingitud taastuvatest energiaallikatest toodetud energia ühikuid viisil, nagu need oleksid toodetud eraldi käitistes, mis alustasid tegevust hetkel, mil võimsuse suurenemine aset leidis.

Artikkel 15

Haldusmenetlused, õigusaktid ja eeskirjad

1. Liikmesriigid tagavad, et kõik loa-, sertifitseerimis- ja litsentsimismenetlusi käsitlevad riiklikud eeskirjad, mida kohaldatakse taastuvatest energiaallikatest elektri-, soojus- või jahutusenergia tootmisega tegelevate ettevõtete ja nendega seotud ülekande- ja jaotusvõrgu infrastruktuuride suhtes ning protsesside suhtes, millega biomass muundatakse biokütuseks või muudeks energiatoodeteks, on proportsionaalsed ja vajalikud.

Liikmesriigid võtavad eelkõige asjakohased meetmed, et tagada järgmist:

- a) haldusmenetlusi on asjakohasel haldustasandil tõhustatud ja kiirendatud;
- b) lubade andmist, sertifitseerimist ja litsentsimist käsitlevad eeskirjad on objektiivsed, läbipaistavad, proportsionaalsed, need ei tee vahet taotlejate vahel, ning nende puhul võetakse täiel määral arvesse iga üksiku taastuvenergiatehnoloogia eripära;

- c) tarbijate, planeerijate, arhitektide, ehitajate ning seadmete ja süsteemide paigaldajate ja tarnijate makstavad haldustasud on läbipaistvad ja kulupõhised; ning
- d) taastuvatest energiaallikatest energia tootmise detsentraliseeritud seadmete jaoks kehtestatakse lihtsustatud ja vähem koormavad loamenetlused, sh lihtne teatamine juhul, kui seda võimaldab kohaldatav õigusraamistik.

2. Liikmesriigid määratlevad selgelt kõik tehnilised kirjeldused, millele taastuenergia seadmed ja süsteemid peavad vastama, et saada kasu toetuskavadest. Kui on olemas Euroopa standardid, sh ökomärgised, energiamärgised ja muud Euroopa standardiasutuste vastu võetud tehnilised võrdlussüsteemid, väljendatakse kõnealuseid tehnilisi kirjeldusi vastavalt kõnealustele standarditele. Selliste tehniliste kirjeldustega ei nähta ette seadmete ja süsteemide sertifitseerimise kohta ning need ei tohiks takistada siseturu toimimist.

3. Liikmesriigid tagavad investoritele taastuvatest energiaallikatest toodetud energia jaoks kavandatava toetuse piisava prognoositavuse. Selleks määravad liikmesriigid kindlaks ja avaldavad ajakava, **milles nähakse ette** toetusvahendite eeldatav eraldamine, [] mis hõlmab vähemalt järgmist kolme aastat ning iga kava kohta soovituslikku ajakava **ja** võimsust, **eeldatavasti** eraldatavat eelarvet ning [] sidusrühmadega toetuse ülesehituse üle [] konsultatsioonide **pidamise** [] **põhimõtteid**.

Turupõhiste toetus- ja maksukavade korral, mille puhul pole jaotatud võimsust ega eraldatud eelarvet, peaksid liikmesriigid andma aru toetuse peamiste parameetrite kohta.

4. Liikmesriigid tagavad, et nende pädevad asutused riigi, piirkonna ja kohalikul tasandil lisavad linnataristu, tööstus- ja elamupiirkondade ning energiataristu, sealhulgas elektri-, kaugkütte- ja kaugjahutus-, gaasi- ja alternatiivkütusevõrkude planeerimisel, projekteerimisel, ehitamisel ja renoveerimisel sätteid taastuenergia lõimimise ja kasutuselevõtu ning vältimatult tekkiva heitsoojus- ja heitjahutusenergia kasutamise kohta.

5. Liikmesriigid sätestavad oma ehitusalastes õigusaktides ja eeskirjades asjakohased meetmed igat liiki taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaalu suurendamiseks ehitussektoris.

Nimetatud meetmete kehtestamisel või oma toetuskavades võivad liikmesriigid võtta arvesse siseriiklikke meetmeid, mis on seotud energiatõhususe ja koostootmisega ning passiivmajade või madal- või nullenergiamajadega.

Liikmesriigid sätestavad oma ehitusalastes õigusaktides ja eeskirjades või mõnel muul samaväärse mõjuga viisil taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise miinimumtaseme uute ja suuremahulisele renoveerimisele minevate olemasolevate ehitiste puhul, **kui see on tehniliselt, funktsionaalselt ja majanduslikult teostatav ega mõjuta negatiivselt siseõhku** []. Liikmesriigid lubavad nende miinimumtasemete saavutamist muu hulgas **tõhusa kaugkütte ja -jahutuse kaudu** [], mille puhul on olulises osakaalus kasutatud taastuvaid energiaallikaid.

Esimese lõigu nõuded kehtivad relvajõudude suhtes vaid sellises ulatuses, mille puhul nende kohaldamine ei ole vastuolus relvajõudude tegevuse olemuse ja põhieesmärkidega ning erandina ei kohaldata neid üksnes sõjaliseks otstarbeks kasutatava materjali suhtes.

6. Liikmesriigid tagavad, et alates 1. jaanuarist 2012 annaksid riikliku, piirkondliku ja kohaliku tasandi avaliku sektori uued ja suuremahulisele renoveerimisele minevad olemasolevad hooned käesoleva direktiivi raames eeskuju. Muu hulgas võivad liikmesriigid lugeda selle kohustuse täidetuks, nähes ette, et üldkasutatavate või korraga nii era- kui ka üldkasutuses olevate hoonete katuseid kasutavad kolmandad isikud taastuvatest energiaallikatest energiat tootvateks paigaldusteks.

7. Liikmesriigid soodustavad oma ehitusalaste õigusaktide ja eeskirjadega selliste kütte- ja jahutussüsteemide ja -seadmete kasutamist, mille puhul on energia saadud taastuvatest energiaallikatest ja mille abil saavutatakse märkimisväärne energiasääst. Liikmesriigid kasutavad selliste süsteemide ja seadmete kasutamise ergutamiseks energia- või ökomärgiseid või muid riigi või liidu tasandil koostatud asjakohaseid sertifikaate või standardeid, kui need on olemas.

8. Liikmesriigid hindavad oma riigi taastuvate energiaallikate võimalusi ning heitsoojus- ja heitjahutusenergia kasutamise võimalusi kütte- ja jahutusenergia tootmiseks. Kõnealune hindamine tehakse esimest korda koos direktiivi 2012/27/EL artikli 14 lõike 1 kohase teise põhjaliku hindamisega, mis tuleb teha 31. detsembriks 2020, ning seejärel koos ajakohastatud põhjalike hindamistega.

9. Liikmesriigid kõrvaldavad ettevõtete pikaajaliste elektristulepingutega seotud haldustakistused, et rahastada taastuvaid energiaallikaid ja lihtsustada nende kasutuselevõttu.

Artikkel 16

Loamenetluse korraldus ja kestus

1. 1. jaanuariks 2021 loovad **või määravad** liikmesriigid **ühe või mitu** [] kontaktpunkti, [] kes **taotleja palvel annab juhiseid kogu haldusloa taotlemise ja andmise menetluse** jooksul []. [] **Taotleja peab kogu haldusprotsessi jaoks võtma ühendust vaid ühe kontaktpunktiga. Loamenetlus hõlmab asjakohaseid halduslube taastuvatest energiaallikatest energia tootmiseks vajalike jaamade ehitamiseks ja käitamiseks ning varasid, mis on vajalikud nende võrguga ühendamiseks, samuti ajakohastamise taotlusteks . Loamenetlus hõlmab kõiki menetlusi alates taotluse saamise tõendamisest kuni menetlustulemuste edastamiseni, nagu on osutatud käesoleva artikli lõikes 2.**
2. [] Kontaktpunkt aitab läbipaistval viisil läbida taotlejal kogu taotlusprotsessi, annab taotlejale kogu vajaliku teabe [] ja kaasab vajaduse korral muid [] **haldusasutusi.**
3. [] Kontaktpunkt [] **teeb kättesaadavaks [] taastuenergia tootmise** menetluste käsiraamatu, **milles käsitletakse eraldi ka [] väikesemahulisi projekte ja omatarbeks toodetud taastuenergia** tarbijate projekte.

4. Lõikes 1 osutatud loamenetlus ei tohi kesta üle kolme aasta []. Siiski võib kolmeaastast ajavahemikku pikendada, kui taotleja ei ole esitanud kogu vajalikku teavet, et võimaldada asjaomasel asutusel taotlust hinnata, või kui põhjalikult kaalutud otsuse tegemiseks on vaja rohkem aega. Samuti võib seda ajavahemikku [] pikendada asjaomase nõusolekut andva asutuse ja taotleja vastastikusel kokkuleppel. Kõnealune ajavahemik ei piira kohtulikku edasikaebamist, õiguskaitsevahendeid ega muid kohtumenetlusi ning seda võib pikendada kõige rohkem selliste menetluste kestuse võrra.

5. Ilma, et see piiraks kohaldatavaid keskkonnavalaseid kohustusi ning ehitiste planeerimise ja ohutusega soetud kohustusi, lihtsustavad liikmesriigid olemasolevate taastuenergiajaamade ajakohastamist, muu hulgas tagades lihtsustatud ja kiire loamenetluse, mis jääks kolme aasta piiresse. [] Seda ajavahemikku võib pikendada asjaomase nõusolekut andva asutuse ja taotleja vastastikusel kokkuleppel, või kui põhjalikult kaalutud otsuse tegemiseks on vaja rohkem aega.

Artikkel 17

Lihtsa teatamise menetlus võrguga liitumiseks

1. [] Liikmesriigid kehtestavad lihtsa teatamise menetluse, millega käitised või omatarbeks toodetud taastuenergia tarbijate projektide ja näidisprojektide tootmise agregeeritud tootmisüksused, mille elektrivõimsus kolmefaasilise ühenduse puhul ei ületa [] 10,8 kW (3,6 kW faasi kohta), ühendatakse võrku pärast jaotusvõrguettevõtjale teate esitamist, välja arvatud juhul, kui ei ole täidetud ohutuse või võrgu tehnilised nõuded.

Jaotusvõrguettevõtja võib ühe kuu jooksul pärast teate saamist teha ohutusprobleemide või süsteemi osade tehnilise sobimatuse tõttu otsuse võrgu ühenduspunkt tagasi lükata või pakkuda välja alternatiivse võrgu ühenduspunkti. Jaotusvõrguettevõtja positiivse otsuse korral või kui jaotusvõrguettevõtja kuu aja jooksul pärast teavitamist otsust ei tee, võib käitise või agregeeritud tootmisüksuse võrku ühendada, välja arvatud juhul, kui ei ole tasutud võimalikud ühendustasud või -lõivud.

Liikmesriigid võivad lubada lihtsa teatamise menetluse kasutamist käitiste või agregeeritud tootmisüksuste puhul, mille elektrivõimsus ületab lõikes 1 sätestatud võimsust, tingimusel et on tagatud võrgu stabiilsus, töökindlus ja ohutus.

[]

Artikkel 18

Teavitamine ja koolitus

1. Liikmesriigid tagavad, et toetusmeetmeid käsitlev teave tehakse kättesaadavaks kõigile asjaomastele osalejatele, näiteks tarbijatele, ehitajatele, paigaldajatele, arhitektidele ning taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamiseks sobivate kütte-, jahutus- ja elektriseadmete ja -süsteemide ning sõidukite tarnijatele.
2. Liikmesriigid tagavad, et kas seadmete või süsteemide tarnija või riigi pädev asutus teeb kättesaadavaks teabe taastuvatest energiaallikatest toodetud soojust, jahutusenergiat ja elektrit kasutavate seadmete ja süsteemide netotulu, kulude ja energiatõhususe kohta.

3. Liikmesriigid tagavad, et sertifitseerimiskavad või samaväärsed kvalifitseerimiskavad on kättesaadavad biomassil töötavate väikeste katelde ja ahjude, fotogalvaanilise päikeseenergia ja päikese soojusenergia süsteemide, maasoojusel põhinevate süsteemide ning soojuspumpade paigaldajate jaoks. Kõnealustes kavades võib vajaduse korral võtta arvesse olemasolevaid skeeme ja struktuure ja need põhinevad IV lisas sätestatud kriteeriumidel. Iga liikmesriik tunnustab teistes liikmesriikides kõnealuste kriteeriumide kohaselt antud sertifikaate.
4. Liikmesriigid avalikustavad teabe lõikes 3 nimetatud sertifitseerimiskavade või samaväärsete kvalifitseerimiskavade kohta. Liikmesriigid võivad samuti avalikustada nende paigaldajate nimekirja, kes on kvalifitseeritud või sertifitseeritud vastavalt lõikele 3.
5. Liikmesriigid tagavad suuniste avalikustamise kõigile asjaomastele osalejatele, eelkõige planeerijatele ja arhitektidele, et neil oleks võimalik tööstus-, äri- ja elamupiirkondade kavandamisel, projekteerimisel, ehitamisel ja renoveerimisel nõuetekohaselt kaaluda taastuvate energiaallikate, suure tõhususega tehnoloogiate ning kaugkütte ja -jahutuse optimaalset kombinatsiooni.
6. Liikmesriigid töötavad kohalike ja piirkondlike ametiasutuste osalemisel välja sobivad teavitus-, teadlikkuse tõstmise, juhendamise- või koolitusprogrammid, et teavitada elanikke taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise kasust ja praktilistest üksikasjadest.

Taastuvatest energiaallikatest toodetud elektri-, soojus- ja jahutusenergia päritolutagatised

1. Selleks, et esitada lõpptarbijatele andmed taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaalu või koguse kohta energiatarnija energiaallikate jaotuses ja lepingute alusel tarbijatele tarnitud energias, kui seda turustatakse taastuvatest energiaallikatest toodetud energiana, tagavad liikmesriigid, et taastuvatest energiaallikatest toodetud [] **elektri ja gaasi** päritolu on võimalik tagada sellisena, nagu see on sätestatud käesolevas direktiivis, vastavalt objektiivsetele, läbipaistvatele ja mittediskrimineerivatele kriteeriumidele.

2. Selleks tagavad liikmesriigid, et päritolutagatis antakse välja taastuvatest allikatest toodetud [] **elektri ja gaasi** tootja taotluse alusel, **välja arvatud siis, kui liikmesriigid päritolutagatise turuväärtuse arvessevõtmiseks otsustavad, et seda ei anta tootjale, kes saab toetuskavast rahalist toetust.** Liikmesriigid võivad korraldada päritolutagatiste väljaandmise **taastuvatest energiaallikatest toodetud kütte- ja jahutusenergia ning taastumatutest energiaallikatest toodetud elektri, gaasi või kütte- ja jahutusenergia** puhul. Päritolutagatiste väljaandmisel võib kohaldada minimaalset võimsuspiiri. Päritolutagatise standardühik on 1 MWh. Iga toodetud energiaühiku kohta antakse välja üks päritolutagatis.

Liikmesriigid tagavad, et taastuvatest energiaallikatest toodetud sama energiaühik võetakse arvesse ainult üks kord.

Liikmesriigid tagavad, et [] **kui** [] tootja [] saab toetuskavast rahalist toetust [] taastuvatest energiaallikatest energia tootmise jaoks, **võetakse asjaomases toetuskavas nõuetekohaselt arvesse selle sama tootmise päritolutagatise turuväärtust. Päritolutagatise turuväärtuse arvessevõtmise eesmärgil võivad liikmesriigid muu hulgas otsustada tootjale päritolutagatise välja anda ja see viivitamata tühistada või** anda selliseid päritolutagatise välja ja viia need enampakkumisel müümise kaudu turule. Enampakkumistulu kasutatakse taastuvate energiaallikatega seotud toetuste kulude hüvitamiseks.

Päritolutagatist ei kasutata tõendamaks liikmesriigi poolt artikli 3 sätete järgimist. Päritolutagatise ülekandmine, kas eraldi või koos energia füüsilise ülekandmisega, ei mõjuta liikmesriikide otsust kasutada statistilisi ülekandeid, ühisprojekte või ühiseid toetuskavasid eesmärkide saavutamiseks, või taastuvatest energiaallikatest toodetud energia summaarse lõpptarbimise arvutamist vastavalt artiklile 7.

3. Lõike 1 kohaldamisel kehtivad päritolutagatised [] **kaksteist kuud pärast asjaomase energiaühiku tootmist.** Liikmesriigid tagavad, et [] kehtivuse kaotavad kõik [] päritolutagatised, mida ei ole tühistatud. Liikmesriigid võtavad kehtivuse kaotanud päritolutagatise arvesse energia segajäägi arvutamisel.

4. Seoses lõigetes 8 ja 13 osutatud teabe avaldamisega tagavad liikmesriigid, et energiaettevõtjad tühistavad päritolutagatised **nende kehtivusaja jooksul** [].

5. Liikmesriigid või määratud pädevad asutused teostavad järelevalvet päritolutagatiste väljaandmise, ülekandmise ja tühistamise üle. Määratud pädevatel asutustel on eraldiseisvad piirkondlikud vastutusalad ja nad on sõltumatud tootmise, kauplemise ja tarnimisega seotud tegevustest.

6. Liikmesriigid või määratud pädevad asutused seavad sisse asjakohased mehhanismid tagamaks, et päritolutagatised antakse välja, kantakse üle ja tühistatakse elektrooniliselt ja et need on täpsed, usaldusväärsed ja pettusekindlad. []

7. Päritolutagatistes täpsustatakse vähemalt järgmine:

- a) energiaallikas, mille abil energia toodeti, ning tootmise algus- ja lõppkuupäev;
- b) kas see on seotud:
 - i) elektriga; või
 - ii) gaasiga; või
 - iii) soojus- või jahutusenergiaga;
- c) selle käitise nimi, asukoht, liik ja võimsus, kus energia toodeti;
- d) kas käitis on saanud investeeringutoetust ning kas energiaühik on saanud muul viisil toetust riikliku toetuskava kaudu, ja toetuskava liik;
- e) kuupäev, mil käitis alustas tegevust; ning
- f) väljaandmise kuupäev ja riik ning kordumatu identifitseerimisnumber.

Alla 50kW jäävate käitiste puhul võib päritolutagatistes esitada lihtsustatud teabe.

8. Kui elektrienergia tarnija peab tõendama taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaalu või kogust oma energiakasutuse struktuuris energiaallikate jaotuses vastavalt direktiivi 2009/72/EÜ artiklile 3, [] **võib** ta selleks kasutada päritolutagatise. **Kui liikmesriigid on korraldanud päritolutagatiste väljaandmise muude energialiikide puhul, kasutavad tarnijad avaldamiseks alati tarnitud energiale vastavat liiki päritolutagatise.** Direktiivi 2012/27/EÜ artikli 14 lõike 10 kohaselt loodud päritolutagatise **võib** kasutada selleks, et täita kõiki tõhusas elektri ja soojuse koostootmisjaamas toodetud elektri koguse tõendamise nõudeid. **Lõike 2 kohaldamisel, kui elekter on toodetud tõhusa koostootmisega taastuvatest energiaallikatest, võib välja anda ainult ühe päritolutagatise, milles täpsustatakse mõlemad näitajad.** []

9. Liikmesriigid tunnustavad teiste liikmesriikide poolt käesoleva direktiivi kohaselt välja antud päritolutagatise ainsa tõendina lõikes 1 ja lõike 7 punktides a–f nimetatud asjaolude tõendamiseks. Liikmesriik võib päritolutagatise tunnustamisest keelduda ainult juhul, kui tal on hästi põhjendatud kahtlused selle täpsuse, usaldusväärsuse või tõele vastavuse suhtes. Liikmesriik teatab komisjonile sellisest keeldumisest ja selle põhjendusest.

10. Kui komisjon leiab, et päritolutagatise tunnustamisest keeldumine ei ole põhjendatud, võib komisjon vastu võtta otsuse, millega nõutakse, et kõnealune liikmesriik seda tunnustaks.

11. Liikmesriigid ei tunnusta kolmandas riigis välja antud päritolutagatise, välja arvatud juhul, kui komisjon on kõnealuse kolmanda riigiga alla kirjutanud lepingule selliste päritolutagatiste vastastikuse tunnustamise kohta, mis on välja antud liidu päritolutagatiste süsteemi ja kõnealuses riigis kehtestatud võrdväärse päritolutagatiste süsteemi alusel, **ja üksnes siis**, kui toimub energia vahetu importimine või eksportimine. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 31 vastu [] **rakendusakte** kõnealuste lepingute jõustamiseks.

12. Liikmesriik võib kooskõlas liidu õigusega kehtestada objektiivsed, läbipaistvad ja mittediskrimineerivad kriteeriumid päritolutagatise kasutamiseks, täites direktiivi 2009/72/EÜ artikli 3 lõikes 9 sätestatud kohustusi.

[]

Artikkel 20

Juurdepääs võrkudele ja võrkude kasutamine

1. Vajaduse korral hindavad liikmesriigid gaasivõrgutaristu laiendamise vajadust, et hõlbustada taastuvatest energiaallikatest toodetud gaasi kaasamist.
2. Vajaduse korral nõuavad liikmesriigid, et nende territooriumil asuvad põhi- ja jaotusvõrguettevõtjad avalikustaksid tehnilised eeskirjad kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/55/EÜ²⁷ artikliga 6, eelkõige seoses võrguühenduste eeskirjadega, mis sisaldavad nõudeid gaasi kvaliteedi, lõhnastamise ja surve kohta. Liikmesriigid nõuavad samuti, et põhi- ja jaotusvõrguettevõtjad avalikustaksid taastuvate gaasiallikate võrku ühendamise tariifid, mis põhineksid läbipaistvatel ja mittediskrimineerivatel kriteeriumidel.
3. Vastavalt hindamisele, mida liikmesriigid teevad määruse [juhtimine] I lisa kohase lõimitud riikliku energia- ja kliimakava raames, et selgitada välja, kas käesoleva direktiivi artikli 3 lõikes 1 osutatud liidu eesmärgi saavutamiseks on vaja taastuvatest energiaallikatest kaugkütte- ja kaugjahutusenergia tootmiseks ehitada uus taristu, võtavad liikmesriigid vajaduse korral kaugküttetaristu väljaarendamiseks vajalikud meetmed, et võimaldada biomassist, päikeseenergiat ja [] **ümbritseva keskkonna energiat** kasutavatest seadmetest ning **heitsoojusest või -jahutusest** pärit kütte ja jahutusenergia tootmise arengut.

²⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2003. aasta direktiiv 2003/55/EÜ, maagaasi siseturu ühiseeskirjade kohta ning direktiivi 98/30/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 176, 15.7.2003, lk 57).

Artikkel 21

Omatarbeks toodetud taastuenergia tarbijad

1. Liikmesriigid tagavad, et omatarbeks toodetud taastuenergia tarbijad []:

- a) omavad õigust [] **toota taastuenergiat, sealhulgas omatarbeks []**; **salvestada** ning müüa ülemäärast taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrit, sealhulgas elektriostulepingute alusel ning **agregaatorite ja elektritarnijate** kaudu, ilma et nende suhtes kohaldataks ebaproportsionaalseid menetlusi ja [] **võrgutasusid, mis ei ole kulupõhised, tagades, et nad panustavad piisavalt ja tasakaalustatud viisil süsteemi üldkulude jagamisse []²⁸**;
- b) säilitavad oma tarbijaõigused **ja -kohustused**;
- c) ei ole **direktiivi [elektrienergia siseturu ühiseeskirju käsitleva direktiivi]** kohaselt käsitatud [] **elektritarnijatena []** seoses nende poolt [] **toodetud ja ise tarbitud taastuvelektriga []**; ning
- d) **võivad [] saada** omatoodetud ja võrku suunatud taastuvelektri eest **asjakohast** tasu, **mis kajastab** võrku suunatud elektri turuväärtust **ja võimalikke asjakohaseid toetuskavasid**; ning
- e) **neid koheldakse mittediskrimineerival viisil seoses nende tegevuste, õiguste ja kohustustega asjakohasel juhul kas lõpptarbijate, tootjate, tarnijate või muude turuosalistena.**

[]

²⁸ Märkus: vt põhjendusse 53 lisatud teksti tasude proportsionaalsuse kohta ning elektrimääruse artikli 16 ettepanekut võrgutariifide kohta (muudatusteta).

2. Liikmesriigid tagavad, et omatarbeks toodetud taastuenergia tarbijad, kes elavad samas kortermajas või paiknevad samas ärikojas või ühises teenuste osutamise kohas või kasutavad suletud jaotusvõrku, võivad, ilma et see piiraks kohaldatavaid võrgukulusid ja muid [] kohaldatavaid asjakohaseid tasusid, lõive ja makse, korraldada nende tootmiskohas või tootmiskohtades toodetud taastuenergia omavahelist jagamist. [] Individaalselt või ühiselt omatarbeks toodetud taastuenergia tarbijate suhtes võib liikmesriikide siseriiklikus õiguses kehtida teistsuguseid reguleerivaid sätteid.

3. Omatarbeks toodetud taastuenergia jaamaga seotud paigaldustöid ja käitamist, sealhulgas mõõtmisi ja hooldust, võib juhtida kolmas isik.

Artikkel 22

Taastuenergiakogukonnad

1. Liikmesriigid näevad taastuenergiakogukondade jaoks ette toetava õigusraamistiku, millega tagatakse, et:

- a) taastuenergiakogukondadel on õigus taastuenergiat toota, tarbida, salvestada ja müüa;
- b) nende osanikud või liikmed on füüsilised isikud, kohalikud ametiasutused, sealhulgas omavalitsused või VKEd;
- c) osalemine taastuenergiakogukonnas on vabatahtlik;
- d) osanikel või liikmetel on lubatud taastuenergiakogukonnast välja astuda;

- e) taastuenergiakogukondade suhtes, kes tarnivad energiat, pakuvad agregeerimist või muid kaubanduslikke energiateenuseid, kohaldatakse sellise tegevuse jaoks asjakohaseid sätteid;
 - f) taastuenergiakogukondadel on õigus korraldada kogukonna omandis olevate tootmisüksustega toodetud taastuenergia kogukonnasisest jagamist kooskõlas käesoleva artikli sätetega ning säilitades kogukonna liikmete tarbijaõigusi ja -kohustusi;
 - g) asjaomane jaotusvõrguettevõtja teeb taastuenergiakogukondadega koostööd, et hõlbustada taastuenergiakogukondades energia ülekandeid, mis ei mõjuta taastuenergiakogukondade või nende liikmete võimalikke kohustusi tasakaaluhalduritena, eelkõige nende finantsvastutust nende poolt süsteemis põhjustatud tasakaalustamatuse eest;
 - h) taastuenergiakogukondade suhtes kohaldatakse õiglasi ja läbipaistvaid menetlusi, sealhulgas registreerimist ja litsentsimist ning kulupõhiseid võrgutasusid, samuti asjakohaseid lõive ja makse, tagades, et nad panustavad piisavalt ja tasakaalustatud viisil süsteemi üldkulude jagamisele;
 - i) taastuenergiakogukondadele võimaldatakse juurdepääs kõigile energiaturgudele, kas otse või agregeerimise kaudu, mittediskrimineerival viisil;
 - j) taastuenergiakogukondi koheldakse mittediskrimineerival viisil seoses nende tegevuste, õiguste ja kohustustega lõpptarbijate, tootjate, tarnijate, jaotusvõrguettevõtjate või muude turuosalistena.
2. Liikmesriigid võivad lõikes 1 osutatud toetavas õigusraamistikus sätestada, et taastuenergiakogukonnad on avatud piiriülesele osalemisele.
3. Ilma et see piiraks riigiabi eeskirju, peavad liikmesriigid toetuskavade väljatöötamisel võtma arvesse taastuenergiakogukondade eripärasid, et võimaldada neil konkureerida toetuse saamiseks teiste tootjatega võrdsetel alustel.

Taastuenergia lõimimine kütte- ja jahutussüsteemidesse

1. Selleks et lihtsustada taastuenergia laialdasemat kasutust kütte- ja jahutussektoris, püüavad liikmesriigid igal aastal suurendada taastuenergia osakaalu kõnealuses sektoris [] **soovitusliku 1 protsendipunkti võrra aastas, arvatuna aastate 2012–2025 ja 2026–3020²⁹ keskmisena [], alustades 2020. aastal saavutatud tasemest [], väljendatuna osakaaluna liikmesriigi energia lõpptarbimises ja arvatuna vastavalt artiklis 7 sätestatud metoodikale, piiramata allpool toodud neljanda lõigu kohaldamist.**

Liikmesriigid võivad samuti otsustada võtta arvesse heitsoojuse või -jahutuse osa, et täiendavalt stimuleerida nende süsteemide tõhusust.

Liikmesriigid, kelle taastuenergia osakaal küttes ja -jahutuses ületab 50 %, võivad lugeda, et iga sellise osakaalu puhul on esimeses lõigus osutatud iga-aastase suurenemine täidetud.

[]

Küttes ja jahutuses taastuvate energiaallikate kasutuselevõtmiseks võetavate meetmete üle otsustamisel võivad liikmesriigid võtta arvesse kulutõhusust, milles on kajastatud maagaasi suurest osakaalust tingitud struktuursed tõkked, jahutus ning madala asustustihedusega hajaasutusstruktuur. Kui nimetatud meetmetega kaasneks esimeses või teises lõigus osutatud iga-aastasest keskmisest suurenemisest madalam tase, esitavad nad oma riiklikus energia- ja kliimakavas põhjenduse viitega artikli 15 lõike 8 kohaselt läbiviidud hindamisele.

2. Liikmesriigid võivad objektiivsete ja mittediskrimineerivate kriteeriumide alusel määrata ja avaldada selliste meetmete loetelu ja sellised rakendusüksused (nt kütusetarnijad, riigiasutused või kutseühendused), mis peavad aitama saavutada taastuenergia osakaalu lõikega 1 ette nähtud suurendamise.

²⁹ **Märkus: Selleks et tagada kütte ja jahutuse arengu piisav kiirus, arvutatakse kahe ajavahemiku aastate keskmine eraldi.**

3. Taastuenergia osakaalu suurendamiseks vastavalt lõikele 1 võib kasutada **muu hulgas** ühte või mitut järgmist võimalust:

- a) taastuenergia füüsiline lõimimine energiasse ja energia saamiseks kasutatavasse kütusesse, mis kütte- ja jahutussektorisse tarnitakse;
- b) otsesed leevendusmeetmed, nagu taastuenergial põhinevate suure tõhususega kütte- ja jahutussüsteemide paigaldamine hoonetesse või taastuenergia kasutamine tööstuslikes kütte- ja jahutussprotsessides;
- c) kaudsed leevendusmeetmed, mille puhul kasutatakse kaubeldavaid sertifikaate, mis tõendavad, et kohustus on täidetud muu ettevõtja, nagu sõltumatu taastuenergiatehnoloogia paigaldaja või taastuenergiatehnoloogia paigaldamisega tegeleva energiateenuste ettevõtja poolt võetavate kaudsete leevendusmeetmete toetamise kaudu;
- d) **muud poliitikameetmeid, sealhulgas fiskaalmeetmed või muud rahalised stiimulid.**

4. Liikmesriigid võivad lõikes 2 osutatud meetmete rakendamiseks ja jälgimiseks kasutada direktiivi 2012/27/EL artiklis 7 sätestatud riikliku energiatõhususkohustuste süsteemi raames loodud struktuure.

5. Lõike 2 kohaselt määratud üksuste **puhul** tagavad **liikmesriigid**, et nende panus on mõõdetav ja tõendatav, ning **et määratud üksused** esitavad igal aastal [] järgmise teabe:

- a) kütte- ja jahutussektorisse tarnitud energia koguhulk;
- b) kütte- ja jahutussektorisse tarnitud taastuenergia koguhulk;
- c) taastuenergia osakaal kütte- ja jahutussektorisse tarnitud energia koguhulgas; ning
- d) taastuenergiaallika liik.

[]

Artikkel 24

Kaugküte ja -jahutus

1. Liikmesriigid tagavad, et [] lõppkasutajatele antakse teavet nende kaugküte ja -jahutussüsteemide energiatõhususe ja taastuenergia osakaalu kohta **kergesti juurdepääsetaval viisil, nt tarnijate veebisaitidel või arvetel vastavalt [muutva direktiivi 2012/27/EL, COM(2016) 761] lisa VIIa punkti 3 alapunktile b.**

2. Liikmesriigid sätestavad vajalikud meetmed **ja tingimused**, et võimaldada sellise kaugküte- ja kaugjahutussüsteemi tarbijatel, mis ei ole „tõhus kaugküte ja -jahutus“ direktiivi 2012/27/EL artikli 2 punkti 41 tähenduses, süsteemist lahkuda:

[] **lõpetades oma lepingu**, et toota taastuvatest energiaallikatest soojus- või jahutusenergiat ise [].

[] Lepingu lõpetamise võib seada sõltuvusse süsteemist lahkumisest tulenevatest otsestest kuludest ning sellise vara amortiseerimata osa hüvitamisest, mis on vajalik asjaomasele kliendile soojuse ja jahutuse pakkumiseks.

3. Liikmesriigid võivad piirata [] **lepingu lõpetamise** [] õigust selliste tarbijatega, kes suudavad tõendada, et soojus- või jahutusenergia alternatiivsest allikast tarnimise tulemusena suureneb energiatõhusus märgatavalt. Alternatiivse tarneallika tõhusust võib hinnata direktiivis 2010/31/EL määratletud energiatõhususe sertifikaadi alusel.

4. Liikmesriigid sätestavad vajalikud meetmed, tagamaks, et **kaugkütte- ja kaugjahutussüsteemid aitavad kaasa artikli 23 lõikes 1 osutatud suurenemisele, rakendades vähemalt ühte järgmistest võimalustest.**

a) **Püüda suurendada taastuvate energiaallikate ning heitsoojuse ja -jahutuse allikate osakaalu vähemalt 1 protsendipunkti võrra aastas alates 2020. aastal saavutatud tasemest, väljendatuna osakaaluna energia lõpptarbimises kaugkütte ja -jahutuse osas, rakendades meetmeid, mis võivad eeldatavasti tagada sellise aastase suurenemise tavapäraste ilmastikutingimustega aastatel.**

Liikmesriigid, kelle taastuenergia ning heitsoojus- ja heitjahutusenergia osakaal kaugküttes ja -jahutuses ületab 60 %, võivad lugeda, et iga sellise osakaalu puhul on esimeses lõigus osutatud iga-aastase suurenemine täidetud.

Liikmesriigid sätestavad vajalikud meetmed, et rakendada lõike 4 punktis a sätestatud suurenemine oma riiklikus energia- ja kliimakavas.

b) Tagada, et kaugkütte või -jahutussüsteemide käitajad oleksid kohustatud ühendama taastuvatest energiaallikatest ning heitsoojus- ja heitjahutusenergiast toodetud energia tarnijaid, või pakkuma ühendamist ja taastuvatest energiaallikatest ning heitsoojus- ja heitjahutusenergiast toodetud soojus- ja jahutusenergia ostmist kolmandast isikust tarnijatelt, kui neil on vaja:

- i) rahuldada uute klientide nõudlust ja reageerida lõike 2 punkti b kohastele klientide nõudmistele;
- ii) asendada olemasolevat soojus- ja jahutusenergia tootmise suutlikkust; ning
- iii) suurendada olemasolevat soojus- ja jahutusenergia tootmise suutlikkust.

5. [] Lõike 4 punktis b sätestatud võimaluse rakendamisel võib kaugkütte- või kaugjahutussüsteemi käitaja keelduda ühendamisest ning soojus- ja jahutusenergia ostmisest kolmandast isikust tarnijatelt, kui:

- a) süsteemil ei ole vajalikku võimsust heitsoojus- või heitjahutusenergia, taastuvatest energiaallikatest toodetud soojus- või jahutusenergia või tõhusa koostootmisega toodetud soojus- või jahutussenergia muude tarnete tõttu;
- b) kolmandalt isikult tarnitud soojus- või jahutusenergia ei täida ühendamiseks ning kaugkütte ja -jahutussüsteemi töökindlaks ja ohutuks toimimiseks vajalikke tehnilisi näitajaid; või
- c) ta saab tõendada, et soojus- või jahutusenergia kogukulu oleks lõpptarbijate jaoks suurem võrreldes olukorraga, kus kolmandalt isikult tarnitud soojus- või jahutusenergia ei oleks süsteemi lisatud.

Liikmesriigid tagavad, et [] kui kaugkütte- ja kaugjahutussüsteemi käitaja keeldub soojus- või jahutusenergia tarnija ühendamisest, [] esitab käitaja lõike 9 kohaselt määratud pädevale asutusele [] teabe keeldumise põhjuste ning süsteemi ühenduse võimaldamiseks täidetavate tingimuste ja süsteemis võetavate meetmete kohta.

6. Lõike 4 punktis b sätestatud võimaluse rakendamisel võivad liikmesriigid teha erandi lõike 4 punkti b kohaldamise suhtes:

- a) kaugkütte- ja kaugjahutussüsteemide puhul, **mis on** „tõhus kaugküte ja -jahutus“ direktiivi 2012/27/EL artikli 2 punkti 41 tähenduses;
- b) olemasolevate kaugkütte- või jahutussüsteemide puhul, mis pädeva asutuse heakskiidetud kava alusel muutuvad **2025. aastaks** tõhusaks direktiivi 2012/27/EL artikli 2 punkti 41 tähenduses;
- c) kaugkütte ja -jahutussüsteemide puhul, mille summaarne nimisoojusvõimsus on alla **20 MW** [].

7. Lepingu lõpetamise [] õigust võivad kasutada individuaalsed tarbijad, tarbijate moodustatud ühendused või tarbijate nimel tegutsevad isikud. Kortermajade puhul saab **lepingu lõpetada** [] üksnes kogu maja korraga **kooskõlas kehtiva elamuseadusega**.

8. Liikmesriigid nõuavad, et elektrijaotusvõrgu ettevõtjad hindaksid koostöös oma piirkonna kaugkütte- või kaugjahutussüsteemide käitajatega vähemalt iga **nelja aasta** [] tagant seda, millised on kaugkütte- või kaugjahutussüsteemide võimalused pakkuda tasakaalustamis- ja muid süsteemiteenuseid, sealhulgas tarbimiskaja ja taastuvatest energiaallikatest toodetud elektri ülejäägi salvestamine, ning kas kindlakstehtud võimaluste kasutamine oleks ressursi- ja kulutõhusam kui alternatiivsed lahendused.

9. Liikmesriigid [] tagavad, et käesoleva artikli kohased tarbijaõigused ja kaugkütte- ja kaugjahutussüsteemide käitamise eeskirjad on selgelt määratletud ja nende täitmine tagatud.

10. Liikmesriigid võivad otsustada käesoleva artikli lõikeid 2–9 mitte kohaldada, kui:

- a) nende kaugkütte- ja kaugjahutuse osa moodustab [käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeval] alla **2 %** soojus- ja jahutusenergia kogutarbimisest; või

- b) nad suurendavad käesoleva lõike punktis a nimetatud osa üle 2 %, arendades välja uusi tõhusaid kaugkütte ja -jahutussüsteeme, nagu on osutatud direktiivi 2012/27/EL artikli 2 punktis 41, tuginedes oma lõimitud riiklikele energia- ja kliimakavadele või artikli 15 lõikes 8 osutatud hinnangule; või
- c) käesoleva artikli lõikes 6 osutatud süsteemide osa moodustab üle 90 % liikmesriigi kaugkütte ja -jahutuse kogumüügist.

Artikkel 25

Taastuvate energiaallikate lõimimine transpordisektorisse

1. [] Selleks et lõimida taastuenergia kasutamist transpordisektorisse peab iga liikmesriik [] kohustama kütusetarnijaid tagama, et transpordisektoris lõpptarbimiseks tarnitava taastuenergia osakaal oleks 2030. aastaks vähemalt 14 %, tuginedes soovituslikule trajektoorile, mille liikmesriik on kehtestanud ja välja arvutanud käesolevas artiklis sätestatud metoodika kohaselt. Liikmesriigid võivad otsustada lisada sellisesse minimaalsesse osakaalu ka ringlussevõetud süsinikupõhiste kütuste osa. Liikmesriigid võivad kõnealuse kohustuse kehtestamisel teha erinevate kütusetarnijate ja energiakandjate suhtes erandeid või neid eristada, tagades, et võetakse arvesse tehnoloogiate erinevat väljakujunemise astet ja kulu.

[] Sellest üldisest osakaalust moodustavad [] IX lisa A osas loetletud lähteainetest toodetud [] biokütused ja biogaas 2025. aastal 1 % [] ning see [] suureneb 2030. aastaks [] vähemalt [] 3 %-ni [].

Selles üldises osakaalus korrutatakse taastuvelektri osakaalu saamiseks selle energiasisaldus maantesõidukitele tarnimise korral 5-ga.

Esimesele ja teisele lõigule vastava kohustuse kehtestamisel nendes sätestatud osakaalu saavutamise tagamiseks, võivad liikmesriigid muu hulgas kehtestada taastuenergia kohustusi või muid meetmeid, mis on suunatud kogustele, energiasisaldusele või kasvuhoonegaaside heitkoguste vähenemisele, tingimusel et on tõendatud esimeses ja teises lõigus sätestatud osakaalu saavutamine.

Esimesele ja teisele lõigule vastava kohustuse täitmise tõendamiseks võivad [] liikmesriigid korrutada IX lisas loetletud lähteainetest toodetud biokütuste ja biogaasi energiasisalduse kahega.

Kasvuhoonegaaside heite vähenemine, mis tuleneb muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelatest ja gaasilistest transpordikütustest ning ringlussevõetud süsinikupõhistest kütustest, peab alates 1. jaanuarist 2021 olema vähemalt 70 %.

Artiklis 7 sätestatud liikmesriigi taastuvatest energiaallikatest toodetud energia summaarse lõpptarbimise ning käesoleva artikli esimeses lõigus sätestatud osakaalu arvutamisel tagab iga liikmesriik, et toidu- või söödakultuuridest toodetud taastuvkütuse energia osakaal ei oleks suurem kui 7 % maantee- ja raudteetranspordi energiatarbimisest. [] Liikmesriigid võivad kehtestada väiksema piirmäära ning teha artikli 26 lõike 1 kohaldamisel vahet toidu- ja söödakultuuridest toodetud eri liiki biokütustel, vedelatel biokütustel ja biomasskütustel VIII lisas sätestatud kategooriate alusel, kehtestades näiteks väiksema piirmäära õlikultuuridest toodetud toidu- või söödakultuuripõhiste biokütuste osa kohta, võttes arvesse maakasutuse kaudse muutuse mõju. Kui liikmesriik otsustab piirata oma toidu- ja söödakultuuridest toodetud eri liiki biokütuste osakaalu, et see oleks väiksem kui 7 %, võib asjaomane liikmesriik vastavalt vähendada esimeses lõigus osutatud üldist osakaalu.

[] Esimeses ja teises lõigus osutatud osakaalude arvutamise suhtes kohaldatakse järgmisi sätteid:

- a) nimetaja, see tähendab tarbimiseks või turul kasutamiseks tarnitud maantee- ja raudteetranspordikütuste energiasisalduse arvutamiseks võetakse arvesse bensiini, diislikütust, maagaasi, biokütuseid, biogaasi, [] muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelaid ja gaasilisi transpordikütuseid [] ning **maantee- ja raudteetranspordile tarnitud elektrienergiat;**

- b) lugeja, see tähendab esimese lõigu kohaldamisel transpordisektoris tarbitud taastuvatest energiaallikatest toodetud energia koguse energiasisalduse arvutamisel võetakse arvesse kõikidesse transpordisektoritesse tarnitud **igat liiki taastuvatest energiaallikatest toodetud energia ning maantee- ja raudteetranspordile** tarnitud taastuvelektri energiasisaldust. **Ringlussevõetud süsinikupõhiseid kütuseid võetakse arvesse siis, kui liikmesriik nii otsustab.**

Lugeja arvutamisel **võivad liikmesriigid piirata** IX lisa B osas esitatud lähteainest toodetud biokütuste ja biogaasi osakaalu, [] **võttes arvesse IX lisa B osas esitatud lähteainete kättesaadavust** []. Lennundus- ja merendussektoris tarnitud kütuste osakaalu saamiseks korrutatakse nende energiasisaldus 1,2-ga.

[]

- c) nii nimetaja kui ka lugeja arvutamisel kasutatakse transpordikütuste energiasisalduse väärtusi, mis on esitatud III lisas. III lisas loetlemata transpordikütuste energiasisalduse määramiseks kasutavad liikmesriigid vastavaid Euroopa standardiorganisatsiooni standardeid kütuste kütteväärtuste määramiseks. Kui Euroopa standardiorganisatsioonis ei ole selleks otstarbeks standardeid vastu võetud, kasutatakse vastavaid ISO standardeid.

Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 32 vastu delegeeritud õigusakte, et kohandada III lisas sätestatud transpordikütuste energiasisaldust teaduse ja tehnika arenguga.

[]

3. Taastuvelektri osakaalu määramiseks lõike 1 kohaldamisel võib kasutada kastaastuvatest energiaallikatest toodetud elektri keskmist osakaalu liidus või taastuvatest energiaallikatest toodetud elektri osakaalu liikmesriigis, kus kõnealust elektrit tarnitakse, mõõdetuna kaks aastat enne asjaomast aastat. []

Taastuenergia osakaal vedelates ja gaasilistes transpordikütustes määratakse kindlaks vastavalt taastuenergia osakaalule asjaomase kütuse tootmisel kasutatud koguenergias.

Käesoleva lõike kohaldamisel kasutatakse järgmisi sätteid:

a) kui muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelate ja gaasiliste transpordikütuste tootmisel kasutatakse kas vahetult või vahesaaduste tootmiseks elektrit, võib taastuenergia osakaalu määramiseks kasutada kas taastuvatest energiaallikatest toodetud elektri keskmist osakaalu liidus või taastuvatest energiaallikatest toodetud elektri osakaalu tootjariigis, mõõdetuna kaks aastat enne asjaomast aastat. []

Elektrit, mis on saadud otseühenduse kaudu taastuvelektrit tootva käitisega, mis i) alustab tegevust hiljem kui muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest vedelat ja gaasilist transpordikütust tootev käitis või sellega samal ajal ja [] ii) ei ole võrku ühendatud [] **või on võrku ühendatud, kuid on võimalik tõendada, et vastav elekter on saadud võrgust elektrit importimata**, võib täiel määral arvesse võtta kui taastuvelektrit, mida kasutatakse kõnealuse muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedela ja gaasilise transpordikütuse tootmiseks;

Lisaks sellele [] **võib** võrgust imporditud elektrienergiat lugeda täielikult taastuenergiaks kui elektrienergia on toodetud üksnes taastuvatest energiaallikatest [] ja:

a) elektri jaam oleks taastuvelektri tootmist piiranud, kui mitte tarbinud, või

b) taastuenergia omadused ja kõik muud asjakohased kriteeriumid [] on tõendatud, tagades, et kõnealuse elektrienergia taastuenergia omadusi deklareeritakse ainult üks kord ja ainult ühes lõpptarbimissektoris.

Komisjon võtab artikli 31 kohaselt vastu rakendusakti ühise Euroopa metoodika kehtestamiseks, sätestades üksikasjalikud eeskirjad, mille kohaselt ettevõtjad peavad täitma käesolevas lõikes sätestatud nõuded 2021. aasta detsembriks.

[]

3a. Minimeerimaks ohtu, et ühte saadetist deklareeritakse liidus rohkem kui üks kord, tugevdavad liikmesriigid ja komisjon koostööd ja asjakohasel juhul ka teabevahetust riiklike süsteemide vahel ning riiklike süsteemide ja artikli 27 kohaselt kehtestatud vabatahtlike kavade ja tõendajate vahel. Kui asutus kahtlustab pettust või avastab selle, teavitab ta vajaduse korral asjast teisi liikmesriike.

4. Komisjon [] tagab, et luuakse andmebaas, mis võimaldab jälgida selliste vedelate ja gaasiliste transpordikütuste päritolu, mida võib arvesse võtta lõike 1 punktis b sätestatud lugeja arvutamisel, või mida võib arvesse võtta artikli 26 lõike 1 punktides a, b ja c osutatud eesmärkidel, ning liikmesriigid nõuavad, et asjaomased ettevõtjad sisestaksid andmebaasi teabe tehingute ja nimetatud [] kütuste säästlikkuse näitajate kohta, sealhulgas nende olelusringi jooksul tekkiva kasvuhoonegaaside heitkoguse alates nende tootmise kohast kuni kütusetarnijani, kes kütuse turule viib. Liikmesriigid võivad luua riikliku andmebaasi, mis on seotud komisjoni loodud andmebaasiga, tagades sisestatud teabe viivitamatu edastamise.

Kütuse tarnijad sisestavad teabe, mis on vajalik lõike 1 esimeses lõigus sätestatud nõuetele vastavuse kontrollimiseks.

[]

5. Liikmesriikidel on andmebaasile juurdepääs ning nad võtavad meetmeid selle tagamiseks, et igas liikmesriigis sisestavad ettevõtjad õiget teavet. Komisjon nõuab, et skeemide puhul, mille suhtes kohaldatakse artikli 27 lõike 4 kohast otsust, kontrollitaks biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste säästlikkuse kriteeriumidele vastavuse kontrollimisel ka vastavust käesolevale nõudele.

Komisjon sätestab üksikasjalikud eeskirjad, mille kohaselt ettevõtjad peavad täitma lõikes 4 ja käesolevas lõikes sätestatud nõuet, sealhulgas sõltumatu auditi standardid ning riiklikest andmebaasidest lõikes 4 nimetatud komisjoni andmebaasi teabe edastamise tehnilised kirjeldused, tehes seda artiklis 31 osutatud kontrollimenetluse kohaselt vastu võetud rakendusaktidega.

6. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 31 [] vastu **rakendusaktid**, et [] täpsustada [] metoodikat biokütuse osakaalu määramiseks juhul, kui biomassi töödeldakse samas protsessis koos fossiilkütustega, **ning** sätestada metoodika muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelate ja gaasiliste transpordikütuste [] ja **ringlussevõetud süsinikupõhiste kütuste** kasutamisest tuleneva kasvuhoonegaaside heite vähenemise hindamiseks. **Komisjon võtab sellised metoodikad vastu hiljemalt 2021. aasta detsembris.**

6a. Komisjonil on õigus muuta IX lisa A ja B osas esitatud lähteainete loetelu, et lähteaineid lisada, ent mitte välja jätta. Lähteained, mida saab töödelda üksnes kõrgtehnoloogia abil lisatakse IX lisa A osasse, samas kui lähteained, mida saab töödelda biokütusteks väljakujunenud tehnoloogiate abil lisatakse IX lisa B osasse.

Iga rakendusakt, millega muudetakse A ja B osas esitatud lähteainete loetelu, peab põhinema analüüsil, milles hinnatakse võimaliku tooraine potentsiaali lähteainena biokütuse tootmiseks, võttes arvesse:

- i) **direktiivis 2008/98/EÜ sätestatud jäätmehierarhia põhimõtteid;**
- ii) **artiklis 27 sätestatud liidu säästlikkuse kriteeriume;**
- iii) [] **olulist moonutavat mõju (kõrval)saaduste, jäätmete või jääkide turule;**
- iv) **potentsiaali aidata võrreldes fossiilsete kütuste kasutamisega oluliselt vähendada kasvuhoonegaaside heidet; ning**
- v) **keskkonnale ja bioloogilisele mitmekesisusele kahjuliku mõju avaldumise riski.**

Iga kahe aasta tagant hindab komisjon IX lisa A ja B osas esitatud lähteainete loetelu lähteainete lisamiseks, järgides käesolevas lõikes sätestatud põhimõtteid. Esimene hindamine toimub hiljemalt kuus kuud pärast [käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeva].

7. Komisjon hindab määrusega [juhtimine] ettenähtud kord kahe aasta jooksul tehtava edusammude hindamise kontekstis 31. detsembriks 2025, kas lõikes 1 sätestatud kohustus tegelikkuses stimuleerib innovatsiooni ja aitab vähendada kasvuhoonegaaside heidet transpordisektoris ning kas biokütuste ja biogaasi suhtes kohaldatavad kasvuhoonegaaside heite vähendamise nõuded on asjakohased. Vajaduse korral esitab komisjon ettepaneku lõikes 1 sätestatud kohustuse muutmiseks.

Artikkel 26

Biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste säästlikkuse ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumid

1. Biokütustest, vedelatest biokütustest ja biomasskütustest toodetud energiat võetakse arvesse käesoleva lõike punktides a, b ja c osutatud eesmärkidel üksnes siis, kui need vastavad lõigetes 2–6 sätestatud säästlikkuse kriteeriumidele ja lõikes 7 sätestatud kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumidele:

- a) liidu eesmärgi ja liikmesriikide taastuvenergia osakaalu saavutamisse panustamisel;
- b) taastuvenergia kasutamise kohustuse täitmise hindamisel, sealhulgas artiklis [] 25 sätestatud **kohustus** [];
- c) biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste tarbimise eest rahalise toetuse saamise tingimustele vastamisel.

Jäätmetest ja jääkidest (välja arvatud põllumajanduslikust tootmisest, vesiviljelusest, kalandusest ja metsamajandusest pärit jääkidest) toodetud biokütused, vedelad biokütused ja biomasskütused peavad siiski selleks, et neid käesoleva lõike punktides a, b ja c osutatud eesmärkidel arvesse võetaks, vastama üksnes lõikes 7 sätestatud kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumidele. Kõnealust sätet kohaldatakse ka selliste jäätmete ja jääkide suhtes, mis on kõigepealt töödeldud tooteks ning seejärel täiendavalt töödeldud biokütusteks, vedelateks biokütusteks ja biomasskütusteks. **Tahketest olmejäätmetest toodetud elektri-, soojus- ja jahutusenergia puhul ei kohaldata lõikes 7 sätestatud kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumeid.**

Biomasskütused peavad vastama lõigetes 2–7 sätestatud säästlikkuse ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumidele [] juhul, kui neid kasutatakse elektri-, soojus- ja jahutusenergiat ning kütust tootvates seadmetes, mille [] **summaarne nimisoojusvõimsus** on vähemalt 20 MW tahkete biomasskütuste puhul ning mille [] **summaarne nimisoojusvõimsus** on vähemalt [] 2 MW gaasiliste biomasskütuste puhul. [] **Liikmesriigid võivad kohaldada säästlikkuse ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriume väiksema võimsusega kütiste suhtes.**

Lõigetes 2–6 sätestatud säästlikkuskriteeriume ja lõikes 7 sätestatud kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriume kohaldatakse olenemata biomassi geograafilisest päritolust.

2. Lõike 1 punktides a, b ja c osutatud eesmärkidel arvesse võetud biokütuseid, vedelaid biokütuseid ja põllumajanduslikust biomassist toodetud biomasskütuseid ei valmistata toorainest, mis on saadud suure bioloogilise mitmekesisusega maa-alalt, see tähendab maa-alalt, mida jaanuaris 2008 või pärast seda iseloomustas üks järgmistest seisunditest, olenemata sellest, kas seda maatükki iseloomustab see seisund ka praegu:

- a) põlismets ja muu metsamaa, st looduslike liikidega mets ja muu metsamaa, kus ei ole selgeid märke inimtegevusest ja kus ökoloogilised protsessid ei ole olulisel määral häiritud;
- b) maa-alad, mis on määratud:
 - i) õigusaktide alusel või asjakohase pädeva asutuse poolt looduskaitsealadeks või
 - ii) selliste haruldaste, ohustatud või väljasuremisohus ökosüsteemide või liikide kaitse aladeks, mida on tunnustatud rahvusvahelistes lepingutes või mis on kantud valitsusvaheliste organisatsioonide või Rahvusvahelise Loodusvarade ja Looduskaitse Ühingu koostatud loeteludesse, tingimusel et neid tunnustatakse vastavalt artikli 27 lõike 4 esimesele lõigule;

kui ei esitata tõendeid, et asjaomase tooraine tootmine ei olnud nende looduskaitse-eesmärkidega vastuolus;

- c) suure bioloogilise mitmekesisusega rohumaa [], mis on:
- i) looduslik, st rohumaa, mis inimsekkumiseta jääks rohumaa ja mis säilitab loodusliku liigilise koostise ja ökoloogilised omadused ning protsessid; või
 - ii) mittelooduslik, st rohumaa, mis inimsekkumiseta ei jääks rohumaa ja mis on liigirikas ja rikkumata, ning mille asjaomane pädev asutus on tunnistanud suure bioloogilise mitmekesisusega maa-alaks, välja arvatud juhul, kui on tõendatud, et tooraine kogumine on vajalik selle kui suure bioloogilise mitmekesisusega rohumaa seisundi säilimiseks.

Komisjon võib kooskõlas artikli 31 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega vastu võetava rakendusaktiga **täiendavalt täpsustada** [] kriteeriumid punktiga c hõlmataivate rohumaaade kindlaksmääramiseks.

3. Lõike 1 punktides a, b ja c osutatud eesmärkidel arvesse võetud biokütuseid, vedelaid biokütuseid ja põllumajanduslikust biomassist toodetud biomasskütuseid ei valmistata toorainest, mis on saadud suure süsinikuvaruga maa-alalt, see tähendab maa-alalt, mida 2008. aasta jaanuaris iseloomustas üks järgmistest seisunditest, kuid mida see seisund enam ei iseloomusta:

- a) märgalad, see tähendab pidevalt või suurema osa aastast veega kaetud või veest küllastunud maa-alad;
- b) püsivalt metsastatud alad, see tähendab üle ühe hektari suurused maa-alad, millel on üle viie meetri kõrgused puud, mille võrade liitus on üle 30 %, või mis suudavad *in situ* kõnealuste künnisteni jõuda;

c) üle ühe hektari suurused maa-alad, millel on üle viie meetri kõrgused puud võrade liitusega 10–30 %, või puud, mis suudavad *in situ* kõnealuste künnisteni jõuda, juhul kui ei esitata tõendeid selle kohta, et maa-ala süsivesinikuvaru enne ja pärast kasutuselevõttu on niisugune, et kui kasutada V lisa C osas sätestatud metoodikat, on käesoleva artikli lõikes 7 esitatud tingimused täidetud.

Käesoleva lõike sätteid ei kohaldata, kui tooraine hankimise ajal iseloomustas maa-ala sama seisund kui 2008. aasta jaanuaris.

4. Lõike 1 punktides a, b ja c osutatud eesmärkidel arvesse võetud biokütuseid, vedelaid biokütuseid ja põllumajanduslikust biomassist toodetud biomasskütuseid ei valmistata toorainest, mis on saadud maa-alalt, mis oli 2008. aasta jaanuaris turbaala, **juhul kui ei esitata tõendeid selle kohta, et selle tooraine viljelus ja kogumine ei too kaasa varem kuivendamata pinnase kuivendamist.**

5. Lõike 1 punktides a, b ja c osutatud eesmärkidel arvesse võetud biokütused, vedelad biokütused ja metsa biomassist toodetud biomasskütused peavad selleks, et viia miinimumini risk kasutada bioenergia tootmisel **mittesäästlikust tootmisest saadud** metsa biomassi, vastama järgmistele kriteeriumidele:

a) riigis, kus metsa biomass üles töötati, kehtivad riiklikud ja/või piirkondlikud seadused, mida kohaldatakse ülestöötamise piirkonnas, ning seire- ja nõuete täitmise tagamise süsteemid, millega tagatakse, et:

i) ☐ **ülestöötamine on seaduslik;**

ii) ülestöötatud aladel ☐ mets uuendatakse;

iii) **õigusaktide alusel või asjakohase pädeva asutuse poolt looduskaitsealadeks määratud** maa-alad, ☐ sealhulgas märgalad ja turbarabad, ☐ on kaitstud;

iv) metsa ülestöötamise mõju pinnase kvaliteedile ja bioloogilisele mitmekesisusele **võetakse arvesse;**

☐

b) kui esimeses lõigus osutatud tõendid ei ole kättesaadavad, võetakse biokütuseid, vedelaid biokütuseid ja metsa biomassist toodetud biomasskütuseid lõike 1 punktides a, b ja c osutatud eesmärkidel arvesse juhul, kui metsa **hankimisala** ☐ tasandil on kehtestatud juhtimissüsteemid, millega tagatakse, et:

- i) ☐ **ülestöötamine on seaduslik;**
- ii) ülestöötatud aladel ☐ mets uuendatakse;
- iii) **õigusaktide alusel või asjakohase pädeva asutuse poolt looduskaitsealadeks määratud** maa-alad, ☐ sealhulgas märgalad ja turbarabad, **kui ei esitata tõendeid, et asjaomase tooraine ülestöötamine ei olnud nende looduskaitse-eesmärkidega vastuolus, on kaitstud;**
- iv) metsa ülestöötamise mõju pinnase kvaliteedile ja bioloogilisele mitmekesisusele **võetakse arvesse.**

☐

6. Biokütuseid, vedelaid biokütuseid ja metsa biomassist toodetud biomasskütuseid, **mida** võetakse arvesse lõike 1 punktides a, b ja c osutatud eesmärkidel ☐ **vastab** järgmistele LULUCF-sektoriga seotud nõuetele:

a) **metsa biomassi päritoluriik või piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioon:**

- i) on Pariisi kokkuleppe osaline ja selle kokkuleppe ratifitseerinud;

ii) on ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni konverentsile teatanud oma riiklikult kindlaksmääratud panuse, mis hõlmab põllumajanduse, metsanduse ja maakasutuse heidet ja selle sidujates sidumist ning millega tagatakse, et biomassi ülestöötamisega seotud süsinikuvaru muutusi võetakse arvesse riiklikus kohustuses vähendada või piirata kasvuhoonegaaside heitkoguseid riiklikult kindlaksmääratud panuse võrra, või on kehtestatud Pariisi kokkuleppe artikli 5 kohaselt riiklikud või piirkondlikud seadused, mida kohaldatakse ülestöötamispiirkonnas süsinikuvaru ja sidujate kaitsmiseks ja suurendamiseks;

iii) on maakasutusest, sealhulgas metsandusest ja põllumajandusest pärit kasvuhoonegaaside heite ja nende sidujates sidumise kohta andmete esitamiseks riiklik süsteem, mis vastab ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni ja Pariisi kokkuleppe alusel võetud otsustes sätestatud nõuetele;

b) kui **punktis a** [] osutatud tõendid ei ole kättesaadavad, võetakse biokütuseid, vedelaid biokütuseid ja metsa biomassist toodetud biomasskütuseid lõike 1 punktides a, b ja c osutatud eesmärkidel arvesse juhul, kui metsa **hankimisala** [] tasandil on kehtestatud juhtimissüsteemid, millega tagatakse metsa süsinikuvaru ja sidujate taseme **pikaajaline** säilimine.

Komisjon võib kehtestada kooskõlas artikli 31 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega vastuvõetava rakendusaktiga **tegevussuunised** [] tõendite **kohta**, mis näitavad vastavust lõigetes 5 ja 6 sätestatud nõuetele.

Komisjon hindab kättesaadavate andmete põhjal 31. detsembriks **2026** [], kas lõigetes 5 ja 6 sätestatud kriteeriumid aitavad tegelikkuses minimeerida [] **mittesäästlikust tootmisest saadud** metsa biomassi kasutamise riski ja täita LULUCF-sektori nõudeid. Vajaduse korral esitab komisjon ettepaneku lõigetes 5 ja 6 sätestatud nõuete muutmiseks.

7. Lõike 1 punktides a, b ja c osutatud eesmärkidel arvesse võetud biokütuste, vedelate biokütuste ja metsa biomassist valmistatud biomasskütuste kasutamise tulemusena peab kasvuhoonegaaside heide vähenema:

- a) 5. oktoobril 2015 või enne seda tegutsenud käitistes toodetud biokütuste, **transpordisektoris tarbitava biogaasi** ja vedelate biokütuste puhul vähemalt 50 %;
- b) 5. oktoobril 2015 tegevust alustanud käitistes toodetud biokütuste, **transpordisektoris tarbitava biogaasi** ja vedelate biokütuste puhul vähemalt 60 %;
- c) pärast 1. jaanuari 2021 tegevust alustanud käitistes toodetud biokütuste, **transpordisektoris tarbitava biogaasi** ja vedelate biokütuste puhul vähemalt 70 %;
- d) vähemalt [] 70 % elektri-, soojus- ja jahutusenergia tootmisel biomasskütustest, mida kasutati pärast 1. jaanuari 2021 tegevust alustanud käitistes, ja [] 75 % pärast 1. jaanuari 2026 tegevust alustanud käitistes.

Käitist käsitatakse tegevust alustatuna, kui biokütuste või vedelate biokütuste ning soojus- ja jahutusenergia ja elektri füüsiline tootmine biomasskütustest on alanud.

Biokütuste, vedelate biokütuste ja soojus-, jahutus- ja elektrienergiat tootvates käitistes kasutatavate biomasskütuste kasutamisega saavutatavat kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamist arvutatakse vastavalt artikli 28 lõikele 1.

8. Vähemalt 75 [] MW [] **summaarse nimisoojusvõimsusega** käitistes biomasskütuste **koospõletamisest** toodetud elektrit võetakse lõike 1 punktides a, b ja c osutatud eesmärkidel arvesse üksnes juhul, kui selle tootmisel on kohaldatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2012/27/EL artikli 2 punktis 34 määratletud tõhusa koostootmise tehnoloogiat, **rakendatud biomassi süsinikdioksiidi kogumist ja säilitamist või tehtud muid jõupingutusi negatiivsete heitkoguste saavutamiseks, mis aitavad oluliselt vähendada kasvuhoonegaaside heidet.**

Seoses punktidega a ja b kohaldatakse käesolevat sätet üksnes selliste käitiste suhtes, mis alustavad tegevust [kolm aastat pärast käesoleva direktiivi vastuvõtmist]. Lõike 1 punkti c kohaldamisel ei piira käesolev säte avaliku sektori toetust, mis on antud vastavalt kavadele, mis on heaks kiidetud [kolm aastat pärast käesoleva direktiivi vastuvõtmist].

Esimest lõiku ei kohaldata sellistes käitistes toodetud elektri suhtes, mille kohta on liikmesriik saatnud komisjonile eriteate elektrivarustuskindlust ohustavate nõuetekohaselt põhjendatud riskide kohta. Pärast teate hindamist võtab komisjon vastu otsuse, võttes arvesse teates esitatud elemente.

9. Lõike 1 punktides a, b ja c osutatud eesmärkidel **ja ilma et see piiraks artikli 25 lõike 1 kohaldamist, ei keeldu liikmesriigid [] muudel säästlikkusega seotud põhjustel** käesoleva artikli kohaselt saadud **biokütuste, [] vedelate biokütuste ja biomasskütuste arvessevõtmisest.** Käesolev säte ei piira avaliku sektori toetusi, mis on antud vastavalt kavadele, mis on heaks kiidetud enne [käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeva].

9a. Lõike 1 punktis c osutatud eesmärgil võivad liikmesriigid teha erandeid käesoleva artikli lõigetes 1–7 sätestatud säästlikkuse ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumide ning käesoleva artikli lõikes 8 sätestatud energiatõhususe nõuete suhtes, võttes vastu erinevaid säästlikkuse ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumeid ning energiatõhususe nõudeid, mida kohaldatakse:

a) käitiste suhtes, mis asuvad ELi toimimise lepingu artiklis 349 osutatud äärepoolseimates piirkondades, niivõrd, kuivõrd sellised seadmed toodavad elektri-, soojus- või jahutusenergiat biomasskütustest; ning

b) punktis a osutatud käitistes kasutatavate biomasskütuste suhtes, sõltumata kõnealuse biomassi päritolust,

tingimusel, et sellised kriteeriumid on objektiivselt põhjendatud, et selles äärepoolseimas piirkonnas tagada käesoleva artikli lõigetes 1–8 sätestatud säästlikkuse ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumide ning energiatõhususe nõuete järkjärguline kasutuselevõtmine, et seeläbi stimuleerida üleminekut fossiilkütustelt säästvatele biokütustele.

[]

**[] Säästlikkuse ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumide järgimise
kontrollimine**

1. Kui biokütuseid, vedelaid biokütuseid, [] biomasskütuseid **ja/või muid kütuseid, mida võib arvesse võtta artikli 25 lõike 1 punktis b sätestatud lugeja arvutamisel**, tuleb arvesse võtta artiklites 23 ja 25 ning artikli 26 lõike 1 punktides a, b ja c osutatud eesmärkidel, nõuavad liikmesriigid ettevõtjatelt artikli 26 lõigetes 2–7 sätestatud säästlikkuse ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumide täitmise tõendamist. **Neil** põhjustel nõuavad nad, et ettevõtjad kasutaksid massibilansisüsteemi, mis:

- a) võimaldab näiteks mahutis, töötlemis- või logistikaüksuses, ülekande- ja jaotustaristus või -kohas omavahel segada saadetisi, mis sisaldavad erinevate säästlikkuse ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise näitajatega toorainet või [] kütuseid;
- b) võimaldab segada erineva energiasisaldusega toorainesaadetisi täiendava töötlemise eesmärgil, eeldusel et saadetiste suurust kohandatakse vastavalt nende energiasisaldusele;
- c) nõuab, et seguga oleks seotud teave punktis a osutatud saadetiste säästlikkuse ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise näitajate ja suuruste kohta; ning

d) näeb ette, et segust eemaldatud kõigi saadetiste summat kirjeldatakse nii, et sellel oleksid samade koguste puhul samad säästlikkuse näitajad kui segule lisatud kõigi saadetiste summal, ning nõuab, et selline tasakaal saavutataks sobiva ajavahemiku jooksul.

Lisaks peab massibilansisüsteem tagama, et iga saadetist [] võetakse taastuvatest energiaallikatest toodetud summaarse energia lõpptarbimise arvutamisel artikli 7 lõike 1 esimese lõigu punktis a, b või c arvesse ainult üks kord, ning et antakse teavet selle kohta, kas kõnealuse saadetise tootmiseks on antud toetust, samuti toetuskava liigi kohta.

2. Saadetise töötlemisel kohandatakse teavet saadetise säästlikkuse ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise näitajate kohta ning seostatakse see toodanguga kooskõlas järgmiste eeskirjadega:

a) kui toorainesaadetise töötlemise tulemuseks on ainult üks toode, mis on ette nähtud biokütuste, vedelate biokütuste, [] biomasskütuste, **muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelate ja gaasiliste transpordikütuste või [] ringlussevõetud süsinikupõhiste kütuste** tootmiseks, kohandatakse saadetise suurust ja sellega seotud säästlikkuse ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise näitajaid, kohaldades ümberarvestustegurit, mis näitab biokütuste, vedelate biokütuste või biomasskütuste tootmiseks töödeldud toote massi ja töötlemisprotsessi sisendina kasutatud tooraine massi suhet;

b) kui toorainesaadetise töötlemise tulemuseks on mitu toodet, mis on ette nähtud biokütuste, vedelate biokütuste, [] biomasskütuste, **muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelate ja gaasiliste transpordikütuste või [] ringlussevõetud süsinikupõhiste kütuste** tootmiseks, kohandatakse iga toote suhtes eraldi ümberarvestustegurit ning kasutatakse eraldi massibilanssi.

3. Liikmesriigid võtavad meetmeid, et tagada ettevõtjate poolt usaldusväärse teabe esitamine **artikli 25 lõikes 6 ja artikli 26 lõigetes 2–7** sätestatud säästlikkuse ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumidele vastavuse kohta ning et teha liikmesriikide nõudmisel kättesaadavaks andmed, mida kasutati teabe koostamisel. Liikmesriigid nõuavad, et ettevõtjad tagaksid esitatava teabe asjakohasele standardile vastava sõltumatu auditeerimise ning esitaksid tõendid selle teostamise kohta. **Selleks, et järgida artikli 26 lõike 5 punkti a ning artikli 26 lõike 6 punkti a metsa biomassi kohta, võib biomassi esimese kogumispunktini kasutada esimese või teise poole auditeerimist.** Auditi käigus kontrollitakse, kas ettevõtjate kasutatavad süsteemid on täpsed, usaldusväärsed ja pettusekindlad. Samuti hinnatakse selle käigus proovivõtu tihedust ja metoodikat ning andmete stabiilsust.

Käesolevas lõikes sätestatud kohustusi kohaldatakse nii liidus toodetud kui ka imporditud biokütuste, vedelate biokütuste, [] biomasskütuste, **muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelate ja gaasiliste transpordikütuste või ringlussevõetud süsinikupõhiste kütuste** korral.

Liikmesriigid esitavad käesoleva lõike esimeses lõigus nimetatud teabe kokkuvõtlikul kujul komisjonile. Komisjon avaldab selle teabe kokkuvõtte määruse [juhtimine] artiklis 24 nimetatud e-aruandluse platvormil , säilitades samal ajal tundliku äriteabe konfidentsiaalsuse.

4. Komisjon võib otsustada, et vabatahtlikes riiklikes või rahvusvahelistes kavades, millega kehtestatakse [] **biokütuste, vedelate biokütuste, biomasskütuste ja/või muude artikli 25 lõike 1 punktis b sätestatud lugeja arvutamisel arvesse võetavate kütuste tootmise standardid, esitatakse** täpseid andmeid **kasvuhoonegaaside heite vähendamise** kohta **artikli 25 ja artikli 26 lõike 7 kohaldamise eesmärgil ja/või tõendatakse, et artikli 25 lõigete 3, 4 ja 5 sätetest on kinni peetud** ja/või et kõnealuste kavadega tõendatakse, et biokütuste, vedelate biokütuste või biomasskütuste saadetised vastavad artikli 26 lõigetes 2, 3, 4, 5 ja 6 sätestatud säästlikkuse kriteeriumidele []. Kui ettevõtjad tõendavad metsa biomassi suhtes artikli 26 lõigetes 5 ja 6 sätestatud nõuetele vastavust, võivad nad otsustada esitada vahetult vajalikud tõendid metsa **hankimisala** [] tasandil. Komisjon võib samuti tunnustada maa-alasid selliste haruldaste, ohustatud või väljasuremisohus ökosüsteemide või liikide kaitsmiseks, mida on tunnustatud rahvusvahelistes lepingutes või mis on kantud valitsusvaheliste organisatsioonide või Rahvusvahelise Loodusvarade ja Looduskaitse Ühingu poolt koostatud loeteludesse artikli 26 lõike 2 punkti b alapunktis ii nimetatud eesmärkidel.

Komisjon võib otsustada, et kõnealused kavad sisaldavad täpset teavet meetmete kohta, mida on võetud pinnase, vee ja õhu kaitsmiseks, rikutud maa taastamiseks ning veepuuduse all kannatavates piirkondades liigse veetarbimise ärahoidmiseks ning maakasutuse kaudse muutuse vähese riskiga biokütuste ja vedelate biokütuste sertifitseerimiseks.

5. Komisjon võtab käesoleva artikli lõike 4 kohaseid otsuseid vastu üksnes siis, kui asjaomane kava vastab asjakohastele usaldusväärsuse, läbipaistvuse ja sõltumatu auditi standarditele **ja pakub piisavaid tagatisi, et materjale ei ole muudetud ega visatud ära tahtlikult, et saadetisele või selle osale kohalduks IX lisa**. Kasvuhoonegaaside vähenemise mõõtmise kavad peavad vastama ka V või VI lisa metodoloogilistele nõuetele. Artikli 26 lõike 2 punkti b alapunktis ii nimetatud suure bioloogilise mitmekesisusega alade puhul peavad selliste alade nimekirjad vastama piisavatele objektiivsusstandarditele, olema kooskõlas rahvusvaheliselt tunnustatud standarditega ning nägema ette asjakohased edasikaebamismenetlused.

Lõikes 4 osutatud vabatahtlike kavade (edaspidi „vabatahtlikud kavad“) kohta avaldatakse korrapäraselt ning vähemalt üks kord aastas nende sõltumatuks auditeerimiseks kasutatavate sertifitseerimisasutuste nimekiri, näidates iga sertifitseerimisasutuse puhul, milline üksus või riiklik asutus on seda tunnustanud ja milline üksus või riiklik asutus teostab selle üle järelevalvet.

Eelkõige pettuste ärahoidmiseks võib komisjon selle tagamiseks, et säästlikkuse ning kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumide järgimist kontrollitakse tõhusal ja ühtsel viisil sätestada üksikasjalikud rakenduseeskirjad, sealhulgas nõuetekohased usaldusväärsuse, läbipaistvuse ja sõltumatu auditi standardid ja nõuda kõigi vabatahtlike kavade puhul kõnealuste standardite kohaldamist. Kõnealuste standardite sätestamisel pöörab komisjon erilist tähelepanu halduskoormuse vähendamise vajadusele. Seda tehakse rakendusaktidega, mis võetakse vastu kooskõlas artikli 31 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega. Selliste aktidega määratakse kindlaks ajavahemik, mille jooksul tuleb standardid vabatahtlike kavadega rakendada. Komisjonil on õigus tunnistada kehtetuks vabatahtlike kavade tunnustamist käsitlevad otsused, kui kõnealuste kavadega ei rakendata selliseid standardeid ettenähtud tähtaja jooksul. **Kui liikmesriigil peaks tekkima kahtlus, et kava ei rakendata lõike 4 kohase otsuse aluseks olevate usaldusväärsuse, läbipaistvuse ja sõltumatu auditi standardite kohaselt, uurib komisjon seda küsimust ja võtab asjakohaseid meetmeid.**

6. Käesoleva artikli lõike 4 kohased otsused võetakse vastu kooskõlas artikli 31 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega. Sellised otsused kehtivad kuni viis aastat.

Komisjon nõuab, et iga vabatahtliku kava puhul, mille kohta on tehtud lõike 4 kohane otsus, esitatakse [] igal aastal hiljemalt [] 30. aprilliks [] komisjonile aruanne, milles on hõlmatud kõik **määruse [juhtimine] IX lisas []** esitatud punktid. [] Aruanne hõlmab eelmist kalendriaastat. [] Aruande esitamise nõuet kohaldatakse ainult selliste vabatahtlike kavade suhtes, mis on toiminud vähemalt 12 kuud.

Komisjon avaldab vabatahtlike kavade kohta koostatud aruanded määruse [juhtimine] artiklis 24 osutatud e-aruandluse platvormil kas kokkuvõtlikul kujul või vajaduse korral tervikuna.

Liikmesriigid võivad koostada riiklikud kavad artikli 26 lõigetes 2–7 sätestatud säästlikkuse ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumidele **ning artikli 25 lõikes 1 sätestatud muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelate ja gaasiliste transpordikütuste ja ringlussevõetud süsinikupõhiste kütuste kasutamisest tuleneva kasvuhoonegaaside heite vähendamise nõudele** vastavuse kontrollimiseks kogu järelevalveahelas, hõlmates riigi pädevaid asutusi.

Liikmesriik võib oma riiklikust kavast teavitada komisjoni. Komisjon annab sellisele kavale hinnangu eelisjärjekorras. Otsus sellise teavitatud riikliku kava vastavuse kohta käesolevas direktiivis sätestatud tingimustele võetakse vastu kooskõlas artikli 31 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega, et hõlbustada biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste säästlikkuse ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumide järgimise kontrollimiseks mõeldud kavade kahe- ja mitmepoolset vastastikust tunnustamist. Kui otsus on positiivne, siis ei keelduta käesoleva artikliga kooskõlas kehtestatud kava vastastikusest tunnustamisest kõnealuse liikmesriigi kavaga, mis puudutab artikli 26 lõigetes 2–7 sätestatud säästlikkuse ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumidele vastavuse kontrollimist.

7. Kui ettevõtja esitab tõendeid või andmeid, mis on saadud vastavalt kavale, mille suhtes on tehtud lõike 4 või 6 kohane otsus (vastavalt kõnealuse otsuse ulatusele), ei nõua liikmesriik tarnijalt artikli 26 lõigetes 2–7 sätestatud säästlikkuse ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumide järgimise tõendamiseks täiendavate tõendite esitamist.

Liikmesriikide pädevad asutused [] teostavad järelevalvet [] vabatahtliku kava raames sõltumatut audeerimist tegevate sertifitseerimisasutuste üle **kooskõlas määrusega (EÜ) nr 765/2008**.

Sertifitseerimisasutused esitavad pädevate asutuste taotluse korral kogu asjakohase teabe, mis on vajalik järelevalve teostamiseks, sealhulgas auditite täpse kuupäeva, kellaaja ja koha. Juhul kui liikmesriigid leiavad nõuetele mittevastavusi, teavitavad nad sellest viivitamata vabatahtlikku kava ja akrediteerimisasutust.

7a. Liikmesriigi taotluse korral uurib komisjon kättesaadava tõendusmaterjali põhjal, kas on täidetud artiklis 26 sätestatud säästlikkuse ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumid seoses biokütuse, vedela biokütuse või biomasskütuse allikaga. Kuue kuu jooksul alates sellise taotluse saamisest ning kooskõlas artiklis 31 osutatud kontrollimenetlusega otsustab komisjon, kas asjaomane liikmesriik võib kõnealusest allikast pärinevat biokütust või vedelat biokütust võtta arvesse artikli 25 lõike 1 punktides a, b ja c osutatud eesmärkidel, või kas liikmesriik võib erandina lõikest 7 nõuda, et biokütuse, vedela biokütuse või biomasskütuse allika tarnija esitaks täiendavaid tõendeid säästlikkuse ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumide järgimise kohta.

Artikkel 28

Biokütustest, vedelatest biokütustest ja biomasskütustest kasvuhoonegaaside heitele tuleneva mõju arvutamine

1. Artikli 26 lõike 7 kohaldamisel arvutatakse biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste kasutamisest tulenevat kasvuhoonegaaside heitkoguste vähenemist järgmiselt:

- a) kui tootmisviisidest tuleneva kasvuhoonegaaside heitkoguse vähenemise vaikeväärtus on biokütuste ja vedelate biokütuste jaoks sätestatud V lisa A või B osas ja biomasskütuste jaoks VI lisa A osas ja kui kõnealuste biokütuste või vedelate biokütuste V lisa C osa punkti 7 ja biomasskütuste VI lisa B osa punkti 7 kohaselt arvutatav ei-väärtus on võrdne nulliga või nullist väiksem, kasutades seda vaikeväärtust; või
- b) kasutades V lisa C osas biokütuste ja vedelate biokütuste ning VI lisa B osas biomasskütuste jaoks sätestatud metoodika kohaselt arvutatud tegelikku väärtust;

c) kasutades väärtust, mis on arvutatud V lisa C osa punktis 1 esitatud valemite tegurite summana, milles mõne teguri puhul võib kasutada V lisa D või E osa summeerimata vaikeväärtusi ning kõigi teiste tegurite puhul V lisa C osas sätestatud metoodika kohaselt arvutatud tegelikke väärtusi; või

d) kasutades väärtust, mis on arvutatud V lisa B osa punktis 1 esitatud valemite tegurite summana, milles mõne teguri puhul võib kasutada VI lisa C osa summeerimata vaikeväärtusi ning kõigi teiste tegurite puhul VI lisa B osas sätestatud metoodika kohaselt arvutatud tegelikke väärtusi.

2. Liikmesriigid võivad esitada komisjonile aruanded, mis sisaldavad teavet põllumajandusliku tooraine kasvatamisest tuleneva tüüpilise kasvuhoonegaaside heite kohta nende territooriumi aladel, mis Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1059/2003³⁰ kohaselt liigitatakse statistiliste territoriaalüksuste liigituse (NUTS) 2. või madalamale tasandile. Aruannetele lisatakse heitkoguste taseme arvutamiseks kasutatud meetodi ja andmete kirjeldus. Nimetatud meetodi puhul võetakse arvesse pinnase omadusi, kliimat ning eeldatavat tooraine saagist.

3. Väljaspool liitu asuvate territooriumide puhul võidakse komisjonile esitada pädevate asutuste poolt koostatud, lõikes 2 osutatud aruannetega samaväärsed aruanded.

4. Komisjon võib otsustada kooskõlas artikli 31 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega vastu võetava rakendusaktiga, et käesoleva artikli lõigetes 2 ja 3 osutatud aruanded sisaldavad täpseid andmeid, mida saab kasutada aruannetes nimetatud piirkondades põllumajandusliku biomassi lähteainete kasvatamisega seotud kasvuhoonegaaside heitkoguste kindlaksmääramiseks artikli 26 lõike 7 kohaldamisel. Seepärast võib kõnealuseid andmeid kasutada kasvatamisega seotud summeerimata vaikeväärtuste asemel, mis on biokütuste ja vedelate biokütuste puhul esitatud V lisa D või E osas ning biomasskütuste puhul VI lisa C osas.

³⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. mai 2003. aasta määrus (EÜ) nr 1059/2003, millega kehtestatakse ühine statistiliste territoriaalüksuste liigitus (NUTS) (ELT L 154, 21.6.2003, lk 1).

5. Komisjon vaatab V ja VI lisa korrapäraselt läbi, et lisada või muuta põhjendatud juhtudel väärtusi biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste tootmise viiside jaoks. Kõnealuse läbivaatamise käigus kaalutakse ka V lisa C osas ja VI lisa B osas sätestatud metoodika muutmist

Kui komisjoni läbivaatamise käigus järeldatakse, et V või VI lisa tuleks muuta, siis on komisjonil õigus võtta kooskõlas artikliga 32 vastu delegeeritud õigusakte.

Kõigi V ja VI lisa vaikeväärtuste loetelus tehtavate kohanduste või muudatuste puhul

- a) on vaikeväärtused juhul, kui teguri panus üldisesse heitkogusesse on väike või kui muutus on piiratud või kui tegelike väärtuste kindlakstegemine on väga kulukas või keerukas, tavapäraste tootmisprotsesside tüüpilised väärtused.
- b) **kõikidel muudel juhtudel on vaikeväärtused tavapäraste tootmisprotsessidega võrreldes konservatiivsed.**

6. Komisjon võib V lisa C osa ja VI lisa B osa ühetaolise kohaldamise tagamiseks võtta vastu rakendusakte, milles kehtestatakse üksikasjalikud tehnilised spetsifikatsioonid, sealhulgas määratlused, ümberarvutustegurid, arvutused haritava maa pealse ja aluse süsinikuvaru muutumisest põhjustatud iga-aastase kasvatamisest tuleneva heitkoguse ja/või selle vähenemise kohta ning arvutused CO₂ sidumise, süsinikusidujate asendamise ja CO₂ geoloogilise säilitamise abil saavutatud heitevähendamise kohta. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 31 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 29

Rakendusmeetmed

Artikli 26 lõike 2 teises lõigus ja lõikes 6, artikli 27 lõikes 6, artikli 28 lõike 5 esimeses lõigus ja artikli 28 lõikes 6 osutatud rakendusmeetmetega võetakse samuti täielikult arvesse direktiivi 98/70/EÜ³¹ artikli 7a eesmärke.

Artikkel 30

Komisjoni teostatav kontroll

1. Komisjon kontrollib liidus tarbitavate biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste päritolu ning liidus ja peamistes kolmandates tarnijariikides nende tootmisest, sealhulgas põllumaaks muutmisest, maakasutusele avalduvat mõju. Selline kontroll põhineb liikmesriikide lõimitud riiklikel energia- ja kliimakavadel ning vastavatel eduaruannetel, mis on nõutud määruse [juhtimine] artiklite 3, 15 ja 18 kohaselt, ning asjakohaste kolmandate riikide ja valitsustevaheliste organisatsioonide aruannetel ning teadusuuringutel ja muudel asjakohastel andmetel. Komisjon kontrollib ka energia saamiseks biomassi kasutamise seonduvaid tarbijahinna muudatusi ning toiduga kindlustatusele avalduvat positiivset ja negatiivset seonduvat mõju.

2. Komisjon peab kolmandate riikide ning biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste tootja- ja tarbijaorganisatsioonidega ning kodanikuühiskonnaga dialoogi ning vahetab teavet seoses käesoleva direktiivi kohaste biokütuseid, vedelaid biokütuseid ja biomasskütuseid käsitlevate meetmete üldise rakendamisega. Komisjon pöörab sellega seoses erilist tähelepanu mõjule, mida biokütuste ja vedelate biokütuste tootmine võib avaldada toiduainete hindadele.

³¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 1998. aasta direktiiv 98/70/EÜ bensiini ja diislikütuse kvaliteedi ning nõukogu direktiivi 93/12/EMÜ muutmise kohta (EÜT L 350, 28.12.1998, lk 58).

3. Komisjon esitab 2026. aastal õigusakti ettepaneku taastuvenergia edendamise õigusraamistiku kohta 2030. aasta järgseks perioodiks.

Kõnealuses ettepanekus võetakse arvesse käesoleva direktiivi rakendamisel saadud kogemusi, sealhulgas selles sätestatud säästlikkuse ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumidega seoses, ja taastuvatest energiaallikatest toodetud energiaga seotud tehnoloogilist arengut.

4. Komisjon esitab 2032. aastal aruande käesoleva direktiivi kohaldamise läbivaatamise kohta.

Artikkel 31

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab energialiidu juhtimise komitee. Nimetatud komitee on komitee Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses ja töötab käesoleva määruse jaoks asjakohastes sektoripõhistes koosseisudes.

1a. Biokütuste, l vedelate biokütuste ja biomasskütuste jätkusuutlikkusega seotud küsimustes abistab komisjoni biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste jätkusuutlikkuse komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.

2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

Kui komitee arvamust ei esita, ei võta komisjon rakendusakti eelnõu vastu ja kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artikli 5 lõike 4 kolmandat lõiku.

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.

2. Artikli 7 lõikes 5, artikli 7 lõikes 6, artikli 19 lõikes 11, artikli 19 lõikes 14, artikli 25 lõikes 4, artikli 25 lõikes 6 ja artikli 28 lõikes 5 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates 1. jaanuarist 2021.

2a. Artikli 7 lõikes 3 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile üheks aastaks alates 1. jaanuarist 2021.

3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad **artikli 7 lõikes 3**, artikli 7 lõikes 5, artikli 7 lõikes 6, artikli 7 lõikes 7, artikli 19 lõikes 11, artikli 19 lõikes 14, artikli 25 lõikes 6 ja artikli 28 lõikes 5 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist Euroopa Liidu Teatajas või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.

4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon iga liikmesriigi määratud ekspertidega kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta paremat õigusloomet käsitlevas institutsioonidevahelises kokkuleppes sätestatud põhimõtetega.

5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

6. Artikli 7 lõike 5, artikli 7 lõike 6, artikli 19 lõike 11, artikli 19 lõike 14, artikli 25 lõike 6 ja artikli 28 lõike 5 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 33

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt 30. juuniks 2021. Liikmesriigid edastavad kõnealuste normide teksti viivitamata komisjonile.

Liikmesriigid edastavad komisjonile viivitamata kõnealuste normide teksti. Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nendesse või nende ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Samuti lisavad liikmesriigid märkuse, et kehtivates õigus- ja haldusnormides esinevaid viiteid käesoleva direktiiviga kehtetuks tunnistatud direktiividele käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi ja kõnealuse märkuse sõnastuse näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas vastuvõetud põhiliste riigisiseste õigusnormide teksti.

Artikkel 34

Kehtetuks tunnistamine

Direktiiv 2009/28/EÜ, mida on muudetud XI lisa A osas loetletud direktiividega, tunnistatakse kehtetuks alates 1. jaanuarist 2021, ilma et see piiraks liikmesriikide kohustusi, mis on seotud XI lisa B osas nimetatud direktiivide siseriiklikku õigusesse ülevõtmise ja kohaldamise tähtaegadega, **ning ilma et see piiraks liikmesriikide kohustusi 2020. aastal, mis on sätestatud artikli 3 lõikes 1 ja direktiivi 2009/28/EÜ I lisa A osas.**

Viiteid kehtetuks tunnistatud direktiivile käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile ja loetakse vastavalt XII lisa vastavustabelile.

Artikkel 35

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub 1. jaanuaril 2021.

Erandina käesoleva artikli esimesest lõigust jõustuvad artikli 7 lõike 3 viies lõik ja artikkel 31 kahekümnendal päeval pärast käesoleva direktiivi avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 36

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja
